

**Funda
Wande**
Reading for Meaning

1

Kotara 4

Sepedi

Leleme la Gae le Mabokgoni a Bophelo

Puku ya Morutiši

Ditebogo

Tšweletšo ya lenaneo le la go kopanya Leleme la Gae le Mabokgoni a Bophelo e dirilwe ke sehlopha sa Funda Wande ka tšhomišano le sehlopha sa ditsebi tša thuto ya motheo ya Kapa Bodikela, Kapa Bohlabela le Limpopo, dirutegi go tšwa diyunibesithing tša go fapafapana le barutiši dikolong.

Dipuku tše di kgonne go tšweletšwa ka lebaka la thekgo ya mašelang ya Allan Gray Orbis Foundation Endowment, FEM Education Foundation, Michael & Susan Dell Foundation le Zenex Foundation.

Bathadi ba diswantšho

Ditebogo di lebišwa go Anja Stockigt ka diswantšho tša motheo tšeo di lego ka pukung ye.
Letlakala 81: Magriet en Leo, Ntlo ya Boitlhamelo; Letlakala 137, 139: Rassie Erasmus

Khabara

Anja Stockigt

Ditheto tša diswantšho

Letlakala 34: msergm (lepolanka), doomu (masenke), wavebreakmedia (setena);
Letlakala 54: Shutterstock: Vickey Chauhan (pangolin); Letlakala 64: iStock: Wirestock (tlou), iStock: Photocech (tau), wirestock (thutlwa), iStock: yod67 (kwena), Pixabay: carolehenderson (kwena);
Letlakala 64, 76: Przemyslaw Skibinski (dikubu); Letlakala 104: Andrey tiyk (leratadima la mosegare), Malinovskaya Yulia (leratadima la bošego); Letlakala 120: The Science Photo Library/USA (go kotama ga ngwedi).

www.fundawande.org

ISBN: 978-0-639-99052-1

Version 4: 2024

Motho mang le mang o dumeletšwe go **abelana** (go kopolla le go phatlalatša sedirišwa se ka tshepedišo goba sebopego sefe) goba go **amanya** (go hlakanya, go fetola le go tšwetša pele ka morero wo mongwe le mongwe), ge feela a ka leboga mošomo wa rena ka tsela ye:
Funda Wande, Sepedi Leleme la Gae le Mabokgoni a Bophelo, Puku ya Morutiši, Mphato 1, Kotara 4, CC BY 4.0

O seke wa tlatša ka mantšu goba polelo yeo e ka ganetšago ba bangwe seo laesentshe e se dumeletšego.

Tshedimošo ya go tlaeletša o ka e humana mo: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Diteng

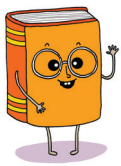
Maswao le dikhutšofatšo	iv
Kakaretšo ya didirišwa tša Funda Wandu	1
Tlhahlo ya Morutiši: Seo o se rutago.....	1
Pukutlhahlo ya Go Ruta: Re ruta bjang.....	1
Puku ya Mešongwana ya Morutwana le Puku ye Kgolo: Re ruta ka efe.....	1
Tšhupadipaka ya Kgatišobeke ya Kotara 4.....	2
Tšhupadipaka ya Kgatišobeke.....	4
Mešongwana ya Thuto ya Boitšhidullo: Kotara 4.....	5
Beke 1 Magae.....	6
Beke 2 Magae.....	18
Beke 3 Mebepe ya diswantšho.....	30
Beke 4 Mebepe ya diswantšho.....	42
Beke 5 Meetse.....	54
Beke 6 Meetse.....	66
Beke 7 Leratadima bošego.....	78
Beke 8 Leratadima bošego.....	90
Beke 9 Matšaši a go kgethega.....	102
Beke 10 Tiišetšo le Poeletšo.....	114
Tekolo Kotara 4	116
Lenaneotekolo Kotara 4.....	116
Rupuriki ya Go Lekola Leleme la Gae.....	117
Go Theeletša le Go Bolela.....	117
Ditlhaka.....	118
Go Bala le go Kwešiša.....	119
Mongwalo.....	120
Go Ngwala.....	121
Mabokgoni a Bophelo: Dirupuriki tša Tekolo.....	122
TT le BLTP.....	122
Bokgabo bja go Bonwa.....	123
Bokgabo bja go Diragatša.....	124
Thuto ya Boitšhidullo.....	125
Matlakala a Tekolo a go fotokhophiwa.....	126

Maswao ao a šomišitšwego mo Lenaneong

Leleme la Gae

Go Theeletša le
Go Bolela

Go Bala

Ditlhaka

Go Ngwala

Go Bala ka Go Hlahlwa
ka Sehlophana

Mongwalo le Go
Šoma o Nnoši

Go Lekola le Go Fa
Dipoelo
(HL le LS)

Mabokgoni a Bophelo

Tsebo ya Go Thoma,
Botho, Leago le
Thutaphelo

Bokgabo bja
Boitlhamelo

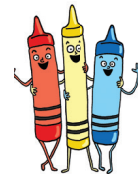

Thuto ya Boitšhidullo

Diswantšho tšeo di šomišitšwego ka gare ga Puku ya Morutwana

Ngwala

Khalara
goba o thale

Ripa

Puku ya Morutiši – PM

Puku ya Mošomo ya Morutwana – PMM

Puku ya go Ruta – PR

Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana – GBHS

Botho, Leago le Thutaphelo – BLTP

Tsebo ya Go Thoma – TT

Leleme la Gae – LG

Go Bala Mmogo – GBM

Go Šoma o Nnoši – GŠN

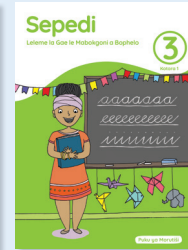
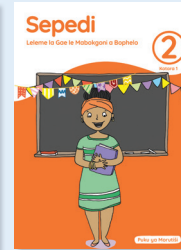
Dipuku tša mošomo tša Rainbow – DBE

Kakaretšo ya didirišwa tša Funda Wandé

Lenaneo la Funda Wandé ke togagano ya Litheresi ya Leleme la Gae le lenaneo la Mabokgoni a Bophelo la barutwana ba Mphato wa 1-3 leo le ithekgilego ka kharikhulamo ya Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo. Ka go latela lenaneo, barutwana ba tla ithuta go bala le go ngwalela kwešišo le tšwetšopele ya tsebo ya motheo ya kakaretšo, mabokgoni le tlotlontšu. Se se tla ba lokišetša go ithutela tša mphato wa godimo le thuto ye nngwe ya maleme.

Tlhahlo ya Morutiši: Seo o se rutago

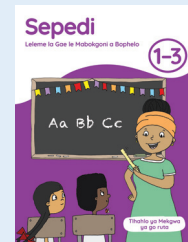
Go na le Pukutlhahlo ya Morutiši ya kotara ye nngwe le ye nngwe go Sehlopha sa Motheo se sengwe le se sengwe. Ke sešupo sa tšatši ka tšatši sa barutiši bao ba hlwago ba ruta, go ba thuša ka tokišetšo, tatelano le tekolo. Sešupo se se hloša diteng tša thutwana ye nngwe le ye nngwe – seo se rutwago le gore se rutwa ka tatelano efe. Tšhupadipaka ya beke le beke le lenaneo la kotara le tšona di filwe.

Pukutlhahlo ya Morutiši (PM) le yona e fa mešongwana ya Kelo yeo e akantšwego ka mafelelong a PM ye nngwe le ye nngwe. Mešongwana ya dithutwana le tekolo di ithekgile go, ebile di akaretša kharikhulamo ya Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (CAPS).

Pukutlhahlo ya Go Ruta: Re ruta bjang

Pukutlhahlo ya go Ruta (PR) ya ka thoko yeo e logaganego, e fa tlhahlo ya ditlwaelo le dikakanyo tša mokgwa wa go ruta mohuta wo mongwe le wo mogwe wa thutwana lenaneong la Funda Wandé. E ka šomišwa mathomong a kotara ye nngwe le ye nngwe ka nako ya tlhahlo goba ge go beakanywa le nako ye nngwe le ye nngwe yeo o nyakago go lekola ge e le gore o latela dikgato tša thutwana gabotse le go šomiša lenaneo ka tsela ya mohola. **Ka Mešupologo re laetša matlakala ao a itšego ka go PR yeo e fago thekgo ya go ruta dithutwana tša beke.**

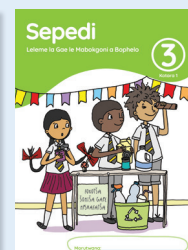
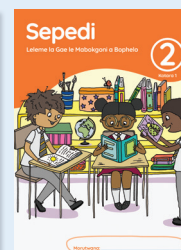
Go mohuta wo mongwe le wo mongwe wa lenaneothuto, PR e hloša:

1. **Mohola** wa mohuta wa lenaneothuto: lebaka la gore re rute dithuto tše.
2. **Kgatelopele** mengwageng ye meraro: ka moo Pukutlhahlo ya Go Ruta le ditemana tšeo di filwego lenaneong di gatelago pele mephatong ye meraro go netefatša gore barutwana ba humana mabokgoni le tsebo ye ntši.
3. **Mokgwa wa Go Ruta**: ka moo re rutago lenaneothuto, ka tsela yeo e hlakilego, ya tatelano ya kgato ka kgato; mohola wa kgato ye nngwe le ye nngwe le go tšweletša pepeneneng go fapafapana mo gongwe le mo gongwe mo go ka bago gona magareng ga mephato ye meraro go laetšwa ka go hlaka.
4. **Mekgwanakgwana ya go fapafapana**: ka moo re ka swaraganago le barutwana ba magatong a go fapafapana mo go mohuta wo wa lenaneothuto
5. **Tekolo yeo e sego ya Semmušo**: ka moo re ka šomišago mohuta wo wa lenaneothuto go lekola tšwelopele ya barutwana ya tšatši ka tšatši
6. **Tekolo ya Semmušo**: ka moo re ka lekolago semmušo, mabokgoni le tsebo tša kotara ye nngwe le ye nngwe tšeo di rutilwego go mohuta wo wa lenaneothuto leo le ithekgilego ka kharikhulamo ya Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo.

PR ke puku ya tshedimošo ya barutiši ka moka ba Sehlopha sa Motheo, Mphato 1-3 yeo ba e šomišago mmogo le PM.

Puku ya Mešongwana ya Morutwana le Puku ye Kgolo: o ruta ka efe

Dipuku tša Mešongwana tša barutwana (diPMM) di na le matlakala ao a šomišwago ke barutwana ka nako ya dithuto. Matlakala a beakantšwe ka tatelano ya go swana le ya mešongwana ya ka go PM. Barutwana ba tlatša ye mengwe ya mešongwana ya go ngwalwa ka go PMM, eupša ba tlatša bontši bja ye metelele ka dipukung.

Dipuku tše Kgolo (PK) di akanyeditšwe go šomišwa ge barutwana ba dutše mmetseng ka nako ya dithutwana tša Go Bala Mmogo le Mabokgoni a Bophelo. Tšona di gona dikotareng ka moka go Mphato 1 mola go Mphato 2 di le gona kotareng 1 le 2. Matlakala a PK a gona le ka go PMM.

Lenaneo la Kotara 4

Beke	Kgwekgwe	Kanegelo ya Go Balelwa Godimo	Kanegelo ya Go Balwa Mmogo	Sengwalwa sa Mabokgoni a Bophelo	TT le BLTP	Go Theeletša le Go Bolela
1	Magae a go fapafapana	Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta	Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta	Magae a go fapafapana a Afrika Borwa	Mage a setšo Magae a go se tlwaelege	Ahlaahlang kanegelo Retang sereto
2	Ditlabakelo tša go aga	Dintlo tše tharo tša go ralokela	Dintlo tše tharo tša go ralokela	Ditlabakelo tša go aga magae	Ditlabakelo tša go aga Dikolobjana tše tharo	Thalang kerafo ya phaphoši ya mesihlo Retang sereto
3	Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo	Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo	Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo	Mmepe wa serapa sa diphoofolo	Diphoofolo tšeo di lego kotsing Mebepe ya diswantšho	Go Theeletša le Go Bolela Tekolo 1: Leeto Retang sereto
4	Mosepelo wa Nare	Na ke nna phoofolo efe?	Diphoofolo tša nageng	Na phoofolo ye ke efe?	Maina le diswantšho Mmepe wa mosepelo wa Nare	Mantšu a dithai Retang sereto sa go diragatša
5	Diphoofolo di hloka meetse	Sedibeng sa meetse	Ka fao Mumusa e humanego pogo ka gona	Sedibeng sa meetse	Tsebo ya Go Thoma le BLTP Tekolo 2: Ka fao diphoofolo di šomišago meetse ka gona Meetse ao a bolokegilego a go nwa	Hlopha diphoofolo go ya ka mehuta ya tšona Retang sereto
6	Batho ba hloka meetse	Hlapi ye kgolo	Hlapi ye kgolo	Go šomiša meetse ka gae	Go seketša meetse	Go Theeletša le Go Bolela Tekolo 2: Kwešišo ya go Theeletša Morumo was go diragatša dinomoro
7	Bošego le Mosegare	Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera	Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera	Mosegare le Bošego	Mosegare le Bošego Ngwedi bošegong bjo bo fetilego Tsebo ya Go Thoma le BLTP Tekolo 2: Phousetara ya Mosegare le Bošego	Mosegare le Bošegare Reta sereto
8	Ngwedi	Go sepela ngweding	Go sepela ngweding	Ngwedi	Dikgato tša ngwedi Tšohle ka ga dinaledi	Latela ditaelo Morumo wa go bala
9	Letšatši la Ngwaga o Moswa	Naletšana	Naletšana	Letšatši la Ngwaga o Moswa	Ge re le lebelela morago go tšeo di diregilego ngwageng wo Maikano a Ngwaga o Moswa	Dipotšišo tša go ba le dikarabo tše ntši Merumo
10	Tiišetšo le Poeletšo					

Sebopego sa Polelo	Go Ngwala	Go Bala ka Sehlophana le Go Šoma o Nnoši	Ditlhaka	Bokgabo bja Boitlhamelo	Thuto ya Boitšhidullo
Bona Pukutliahlo letlakala X mabapli le sebopego sa polelo yeo e tlogo rutwa kotareng ye. Ruta ka nako ya thuto ya Go Bala Mmogo le go Ngwala Mmogo	Go Ngwala Mmogo: Mmepa wa kanegelo Go Šoma o Nnoši: Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta	Dihlopha tše 2 ka letšatši le morutiši Go itokišetša go bala ka bobedi Mešongwana ye 8 ya GŠN	Poeletšo	Bokgabo bja Go Bonwa: Thala ntlo ya gago Bokgabo bja Go Diragatša: Diragatša kanegelo š	Mešongwana yeo e kgethilwego
	Go Ngwala Mmogo: Mafoko ka Ditaba Go Ngwala o Nnoši: Ngwala ditaba tša gago	Dihlopha tše 2 ka letšatši le morutiši Mešongwana ye 8 ya GŠN	Piletšo	Bokgabo bja Go Bonwa Tekolo 1: Dira ntlo ya go ralokela Bokgabo bja Go Diragatša: Tiragatšo ya kanegelo ya Dikolobjana tše tharo	Mešongwana yeo e kgethilwego
	Go Ngwala Mmogo: Ngwala ka seo se diragetšego Go Ngwala o Nnoši: Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo	Dihlopha tše 2 ka letšatši le morutiši Mešongwana ye 8 ya GŠN	Go nyaka mantšu	Bokgabo bja Go Bonwa: Hlama phoofolo ya serapeng sa diphoofolo; Hlama o be o akanyetše mmepa wa serapa sa diphoofolo Bokgabo bja go Diragatša: dihlopha di bontšha mebepe ya serapeng sa diphoofolo Go binela mmimo	Mešongwana yeo e kgethilwego
	Go Ngwala Mmogo: Dithai Go Ngwala o Nnoši: Thai	Dihlopha tše 2 ka letšatši le morutiši Mešongwana ye 8 ya GŠN	Piletšo	Bokgabo bja Go Bonwa: Dira puku ya khorosetina Bokgabo bja Go Diragatša Tekolo 1: Dithai tša go diragatša	Mešongwana yeo e kgethilwego
	Go Ngwala Mmogo: Mosepelo wa morutiši Go Ngwala o Nnoši: Tšhomišo ya matlema	Dihlopha tše 2 ka letšatši le morutiši Mešongwana ye 8 ya GŠN	Papadi ya seboko	Bokgabo bja Go Bonwa: Thala seswantšho sa hlapi; Penta hlapi ka pente ya mmala wa meetse Bokgabo bja go Diragatša: Diragatša Tekolo 2: Koša/mmimo wa setšo	Mešongwana yeo e kgethilwego
	Go Ngwala Mmogo: Mmepa wa kanegelo GŠN: Mmepa wa kanegelo	Dihlopha tše 2 ka letšatši le morutiši Mešongwana ye 8 ya GŠN	Piletšo	Bokgabo bja Go Bonwa Tekolo 2: Thala mmele wa motho o diragatša Bokgabo bja Go Diragatša: Binela mmimo	Thuto ya Boitšhidullo Tekolo 1: Dira ditlhaka tša alefabeto
	Go Ngwala Mmogo: Mosegare le Bošego Go Ngwala Tekolo 1: Feletša mafoko	Dihlopha tše 2 ka letšatši le morutiši Mešongwana ye 8 ya GŠN	Mongwalo Tekolo 1: Hlama Ditlhaka	Bokgabo bja Go Diragatša: Bontšha Mosegare le bošego	Mešongwana yeo e kgethilwego
	Go Ngwala Tekolo 2: Ditaba tšaka	Go Bala Tekolo 1: Bala lefoko leo le bonwego Go Bala Tekolo 2: Kwešišo	Ditlhaka Tekolo 1: Medumo Ditlhaka Tekolo 2: Piletšo	Bokgabo bja Go Bonwa: Dira sephatšamaru Bokgabo bja Go Diragatša: Diragatša go kotama ngwedding	Thuto ya Boitšhidullo Tekolo 2: Letšatši la Dipapadi
	Go Ngwala Mmogo: Re dinaletšana! GŠN: Ke nna naletšana	Dihlopha tše 2 ka letšatši le morutiši Mešongwana ye 8 ya GŠN	Ke a hlodimela	Bokgabo bja Go Bonwa: Thala naledi Bokgabo bja Go Diragatša: Binela mmimo	Mešongwana yeo e kgethilwego

Tšhupadipaka ya Kgatišobeke

Dithulaganyo tša Tšhupadipaka ya Tiišetšo di bontšhitšwe ka bohudedu. Ge o šomiša Tšhupadipaka ya Tiišetšo, beakanya lenaneo ka tsela ye:

- Kopanya dithuto tše pedi tša **Bokgabo bja Go Bonwa** gore e be thuto e tee goba o tlogele e tee.
- Kopanya dithuto tše pedi tša **Bokgabo bja Go Diragatša** gore e be e tee goba o tlogele thuto e tee.
- Go **Thuto ya Boitšhidullo**, tšwela pele o šome le diteišene tše nne tša mešongwana eupša o se dire gore barutwana ba be go seteišene se tee tekano ya beke tše pedi.
- Ge dihlopha tša GBHS di hlomilwe (Beke 5), **dithuto tša GBHS tše di okeditšwego** di ka šomišwa go boeletša mešongwana le go matlafatša mabokgoni ao a rutilwego mo bekeng. Efa mešongwana ya go šongwa o nnoši go tšwa go puku ya mešomo ya DBE goba phaphoši ya go ruta ka se-eleketheroniki.

MPHATO 1 (Bonnyane LG)					
	Mošupologo	Labobedi	Laboraro	Labone	Labohlano
DIPALO *					
85 mets 4 matšatši + 55 mets x 1 letšatši / 96 mets x 5 matšatši a Lenaneo la Tšhupadipaka ya Kaonafatšo					
BOMOLOMO					
15 mets/ 10 mets ya Kaonafatšo	Kopano ya mesong (Ditaba)	Kopano ya mesong (rejisitara, khalentara, boso)	Kopano ya mesong (rejisitara, khalentara, boso)	Kopano ya mesong (rejisitara, khalentara, boso)	Kopano ya mesong (Ditaba)
15 mets	Go Theeletša le Go Bolela (Kanegelo ya go balelwa godimo)	Go Theeletša le Go Bolela		Go Theeletša le Go Bolela (koša/sereto)	
TSEBO YA Go THOMA LE BLTP					
15 mets	Tsebo ya Mathomo le BLTP (thuto yeo e ithekgilego ka thutwana ya temana) (30 mets /20 mets ya Kaonafatšo)	Tsebo ya Mathomo le BLTP (mešongwana)	Tsebo ya Mathomo le BLTP		
GO BALA LE GO NGWALA					
PHETOGO: lotša diphentshele, efa dipuku, mošomo wa diatla					
15 mets	Ditlhaka (modumotlhaka wo moswa)	Ditlhaka (mešongwana)	Ditlhaka (modumotlhaka wo moswa go tloga go Beke 5)	Ditlhaka (go kgomaganya le go ripaganya medumo yeo e bitšwago mmogo)	Ditlhaka (papadi goba Piletšo)
15 mets	Mongwalo (dikgato tše kgolo)	Mongwalo (Itlwaetšeng go ngwalela ka dipukung)	Mongwalo (dikgato tše kgolo)	Mongwalo (Itlwaetšeng go ngwalela ka dipukung)	
PHETOGO: Koša					
15 mets		Go Bala Mmogo 1 (tsepelela go kwešišo)	Go Bala Mmogo 2 (tsepelela go tikhouta)	Go Bala Mmogo 3 (tsepelela go tšweletša maikutlo)	
15 mets			Go Ngwala Mmogo	Go Ngwala o Nnoši	Go Ngwala o Nnoši
PHETOGO: otlologa le go itšhikinya/ sehlopha se ya mmetseng go ya go dira GBHS					
30 mets	Go Bala ka go Hlahlwa ka Sehlophana le go Šoma o Nnoši	Go Bala ka go Hlahlwa ka Sehlophana le go Šoma o Nnoši	Go Bala ka go Hlahlwa ka Sehlophana le go Šoma o Nnoši	Go Bala ka go Hlahlwa ka Sehlophana le go Šoma o Nnoši	Go Bala ka go Hlahlwa ka Sehlophana le go Šoma o Nnoši
					Tekolo le dipelo
MABOKGONI A BOPHELO					
30 mets	Thuto ya Boitšhidullo (GBHS Tšhupadipaka ya Kaonafatšo)	Thuto ya Boitšhidullo	Thuto ya Boitšhidullo (GBHS Tšhupadipaka ya Kaonafatšo)	Thuto ya Boitšhidullo	Thuto ya Boitšhidullo (GBHS Tšhupadipaka ya Kaonafatšo)
30 mets	Bokgabo bja Go Bonwa	Bokgabo bja Go Bonwa (GBHS Tšhupadipaka ya Kaonafatšo)	Bokgabo bja Go Diragatša	Bokgabo bja Go Diragatša (GBHS Tšhupadipaka ya Kaonafatšo)	
30 mets / 35 mets ya Kaonafatšo	FAL*	FAL*	FAL*	FAL*	FAL*
15 mets	2nd AL*	2nd AL	2nd AL	2nd AL	

*Tše di sa akaretšwego ka go dipeakanyo tša thuto ye

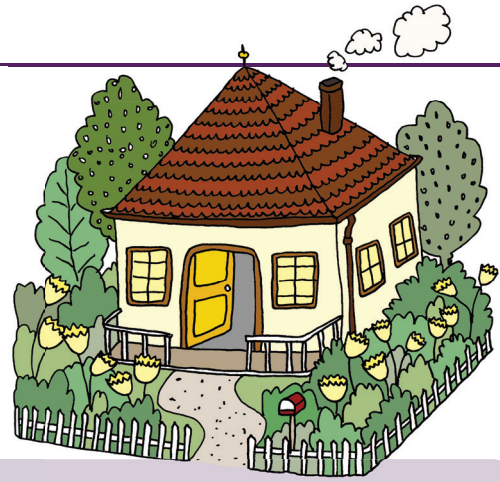
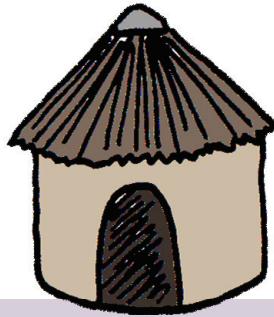
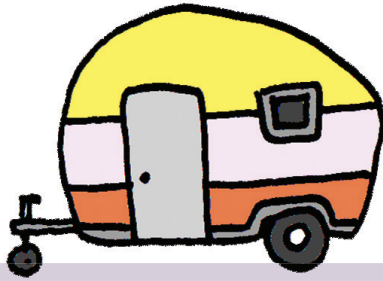

Mešongwana ya Thuto ya Boitšhidullo: Kotara 4

Kgetha mešomo ye mene ka beke, šedi e le go mabokgoni a go fapana.

Go sepetša mmele
<ul style="list-style-type: none">
• Sepela, kitima goba o tshela o šomiša ditaetšo o be o fetolele go sepela go go kitima goba go tshela.
• Go šomiša dikwi: dikologa – ka mahlakore a go fapana a go dikologa; dikologa o nnoši ebile le mogwera
Dikwi
<ul style="list-style-type: none">
• Go aga lešaka/sediko -dipapadi tše bjalo ka “go bethabetha kgwele”
• Lahlelang mekotlana ya dinawa godimo ge le bitša morethetho.
Morethetho
<ul style="list-style-type: none">
• Dipapadi tša thapo – barutwana ba babedi ba betha kgati mola wa boraro a tshela ka gare, gomme sehlopha se opela ka morethetho.
• Latelang ditaello le letša moropa bjalo ka sešupo sa go fetoša morethetho.
• Phaphathang diatla ka bobedi ge le bitša morumokwano.
Mahlakore
<ul style="list-style-type: none">
• Sokologelang le lebelelang ka letsogong la mpati le ka go la go ja.
• Ragela kgwele go selebiša o šomiša leoto la mpati le la go ja; lahlela kgwele ka hupung ka letsogo la go ja le la mpati.
• Thankobelang ka leoto la mpati le la go ja (latelang moetapele).
Tekanyetšo
<ul style="list-style-type: none">
• Sepela godimo ga thapo- ka mathoko, ka pele, ka morago o phekagantše maoto ebile o se wa phekaganya maoto
• Sepela godimo ga thapo o beile diatla hlogong, o išitše diatla ka morago, o itshwere matheka
• Ema ka go nanabela go la mpati le go la go ja ka dintlha tša menwana ya maoto (latelang moetapele).
Tshepetšo ya mešifa
<ul style="list-style-type: none">
• Lahlela kgwele ye nnyane le dikgwele tše kgolo.
• Tebanyo ya leoto le nnyane le, go dumedišana ka go kgwathana ka maoto.
• Lahlela/kama mokotlana wa dinawa le mogwera
Dipapadi le dithaloko
<ul style="list-style-type: none">
• Bapalang dipapadi tša go swarana bjalo ka tša dikatse gare ga maeba, boledišanang ka melawana pele
• Phadišanang ka lebelo – go sepela ka go nanabela ka dintlha tša menwana ya maoto, go kakaila ka direthe, go sepela ka lenao la mpitwa
• Lebelo la go neelana
Go itlwaetša sekgoba
<ul style="list-style-type: none">
• Go raloka dipapadi tša go swana le dikatse gare ga maeba lefelong leo le itšego
• Dibopego tša batho – bopa dibopego tša dinomoro tša 1, 2, 3 goba ditlhaka tša A, B, C ka molokoloko wa batho, bjalobjalo.
• Thuto ya ditšhitišo: Go tabogela ka thoko ye nngwe / go huhumela ka tlase ga ditšhitišo, go gagaba, go namela, go taboga, bjalobjalo.

KAKARETŠO YA BEKE

Mehuta ya go fapafapana ya magae

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

kgoparara

mošate

ngongorega

befetšwe

modimomothwana

LENANEO LA MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

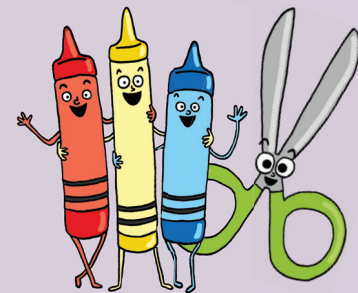
Go Šoma o Nnoši

1. PPM letl. 13	5. PPM letl. 17
2. PPM letl. 14	6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 68
3. PPM letl. 15	7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 36
4. PPM letl. 16	8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.

Kgetha: Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo: Mošomo 49 - Mehuta ya Magae 1 (lemoga o ahlaahle);
Mošomo 50 - Mehuta ya Magae 2 (go thala)

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

- khatepoto/pampiri
- dikherayone, dikhokhi, diphentshele
- diswantšho tša dintlo
- ditlabakelo tša go diragatša (mohlala, diwiki, theledi, thiara, dipaketsane)
- dibaledi tša papadi ya *Dinonyana*,
- mekotla ya ditlhaka tša beke ye
- didirišwa tšeo di nyakegago tša mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo

Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

Kgalekgale go be go na le mokgekolo yo a bego a sa dule ka ntlong. O be a dula ka gare ga seeta se segolo sa kgale! Legae le la gagwe le be le sa mo thabiše. O be a phela a **ngongorega** ka ntlo ya gagwe ya seeta. Ka gare ga yona e bee le leswiswi, ebile go se bonolo go e hlwekiša.

Ka letšatši le lengwe modimomothwana yo botho o ile a kwa mokgekolo a ngongorega, gomme a mo kwela bohloko. Modimomothwana a re, "Go swanetše go ba go le boima go dula ka gare ga seeta e sego ka ntlong. Nka go thuša eupša o tlogele go ngongorega." Mokgekolo a tshepiša go tlogela go ngongorega. Ka pejana gwa direga maleatlana, mokgekolo a be a šetše a le ka gare ga ntlo ye nnyane ya go ba le mafasetere le lebati. O be a thabetše gore ga a sa dula ka gare ga seeta sa kgale.

Ka morago ga nako o ile a lapišwa ke go dula ka ntlong ye nnyane, gomme a thoma go ngongorega gape. "Ntlo ye ke ye nnyane kudu. Ke nyaka diphaphoši tše ntši le serapanana se segolo. Ke duma ge nkabe ke dula ka ntlong ye KGOLO."

Modimomothwana yo botho a kwa mokgekolo a ngongorega are, "Ke tla go fa monyetla o mongwe. Ke tlo go fa ntlo ye KGOLO, efela o tlogele go ngongorega." Mokgekolo a ikhwetša a dula ka ntlong ye kgolo.

Peleng o be a thabile, ka morago ga nakwana a thoma gape a ngongorega. "Ntlo ye e sale ye nnyane kudu. Ke nyaka ntlo ye kgolo go feta ye. Ke nyaka ya diphaphoši tše ntši le letangwana la go rutha ka serapaneng sa ka. Modimomothwana yo botho are, "Ke tla go fa ntlo ye KGOLO, efela wo ke monyetla wa gago wa mafelelo!"

Bjalo ka peleng, mokgekolo a tshepiša gore o tla tlogela go ngongorega gomme ka pejana ke ge a šetše ale ka ntlong ya **KGOPARARA**. Mathomong o be a e thabetše kudu, efela ka morago ga nako, a bona ntlo ya KGOPARARA le yona e sa mo kgotsofatše. "Ntlo ye ga go bonolo go e hlwekiša," a ngongorega. "Ke swanetše go šoma ka maatla kudu. Ke nyaka go ba mmakgoši ke dule ka **mošate** wa go ba le bašomedi ba bantši ba go ntšhomela."

Modimomothwana yo botho o ile a kwa mokgekolo a ngongorega gape gomme a befelwa kudu. O be a nyaka go lahliša mokgekolo makoko ao a nago le wona. Ka pejana ke ge mokgekolo a šetše a le ka... *O ka akanya gore o be a le kae?* Ee, o be a boetše ka seeteng sa kgale. Mokgekolo ga se a tlogela go ngongorega, gomme le modimomothwana ga se a ka a hlwa a mo etela gape.

TLOTLONTŠU

ngongorega – go balabala le go ngunguna ka selo seo o sa se ratego.

kgoparara – selo se segolo kudu, mohlala, mmoto ke o mogolo feela thaba ke kgoparara

mošate – lapa le legolo kudu la dintlo tše kgolo moo go dulago kgoši le basadi gagwe le mmakgoši.

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG Ditaba

15 mets

Lokiša

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.

Nagana

- Na ke ditaba dife tšeo o ka ratago go di anega ka hlogo ye?

Ka Bobedi

- Šomiša foreimi ya *Ditaba tšaka* go anegela mogwera wa gago.

Abelana

- Kgetha barutwana ba se bakae go abelana le phaphoši.

KANEGELO YA GO BALELWA GODIMO

Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

PM letl. 7

15 mets

Pele ga go Bala

- Botšiša: Na o tseba eng ka badimobathwana? (*Badimobathwana ke dilo tša go ba le mehlolo tša diphego gomme di kgona go fofa. Di kgona le go dira gore ditumo e be dinnete*)

Balela kanegelo godimo

- Šomiša mantšu a go fapafapana go bakgathatema ba go fapafapana.
- O se ba tsene ka bogare ge ba bala wa hlaloša goba wa ba botšiša dipotšišo. Se segolo ke

gore barutwana ba kwe gore go bala gabotse go bjang le go ipshina ka kanegelo.

Ka Morago ga go Bala

- Dumelela barutwana gore ba fe dikakanyo tša bona le gore ba bolele gore ba ipshinne ka eng go kanegelo goba ke eng seo se ba makaditšego.
- Ka bokopana hlaloša tlotlontšu yeo e gateletšwego.

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

Mehuta ya go fapafapana ya magae a Afrika Borwa

Tsebo ya pele

- Na legae ke eng?
- Ke ka lebaka la eng re swanetše go ba le legae?
- Ke ka lebaka la eng bana ba bangwe ba se na le magae a bobona?
- Na se se dira gore re ikwe bjang?

Bala PK

- Lebelelang diswantšho mmogo. Na ke mehuta efe ya dintlo yeo o kilego wa e bona?
- Botšiša dipotšišo tšeo di lego ka letlakaleng la PK.

Magae a go fapafapana mono Afrika Borwa

PK letl. 1
30 mets

PPM letl. 6

Photo: 1. Mankgale & Pheko. 2. The City of Johannesburg. 3. The City of Johannesburg. 4. The City of Johannesburg. 5. The City of Johannesburg. 6. The City of Johannesburg. 7. The City of Johannesburg. 8. The City of Johannesburg. 9. The City of Johannesburg. 10. The City of Johannesburg.

DITLHAKA Poeletšo

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratanamantšu tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwe.
- Barutwana ba bitša modumo.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a go ba le modumo.

Bala

- Balang mmogo ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

Letlotli-kgwedi

PPM letl. 7
15 mets

PR letl. 8-13

ts tš

katse letšepo

mosešana letšela letšeka

mašobana tšele letšatši

tšela	letšema
tšebe	tšofala
tsatsela	batšofadi

Mosešana o lomiwe ke letšele ka tšebeng.

Mosupologo 7

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Boeletša mkgwa wa go hlama ditlhaka tša medumo yeo e rutilwego go Kotara 1 go fihla go 4.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Tsebiša go Bala ka bobedi

- Go mošomo wa Go Šoma o Nnoši mošongwana 8 beke ye nngwe le ye nngwe, barutwana ba bala ka bobedi.
- Arola dihlopha ka bobedi.
- Laetša barutwana gore ba dula bjang, ditšu di kgwathile dikhuru.
- Ba bolelela fase.

Go itlwaetša ga go hlahlwa

- Hwetša letlakala 8 la Go Šoma o Nnoši la beke ye ka go PMM.

Sehlopha A

- Morutwana A o bala sengwalwa sa mathomo. Morutwana B o a theeletša.
- Ge morutwana A a nyaka thušo ka lentšu, o phaphatha sephaka sa morutwana B.
- Ge morutwana A a feditše, botšiša morutwana B potšišo.
- Morutwana B o fa dipelo ka boleta: Na morutwana A o badile gabotse a ba a araba potšišo gabotse?
- Fanang sebaka. Morutwana B o bala sengwalwa sa bobedi.

PPM
letl.
13-16

30 mets

PPM
letl. 17

Letšeti-kgwedi

1
Tselane o na le dikatse tše hlano. Tše pedi ke tše tšhweu, tše tharo ke tše ntsho. Tselane o rata dikatse tša gagwe kudu. O di fapa ka dijo eble o raloka le tšona ka dinako tšohle.

? Na Tselane o na le dikatse tše kae tše tšhweu?

2
Manyake ke mosetsana yo bohale. O na le mengwaga ye sengane. Yena o dula le ralagadi Mangakane mošeng wa Manganeng. Manyake ga a nyake go bona batho ba lwala. O rata go ba alafa ka lengana la gagwe.

? Na Manyake o na le mengwaga ye mekae?

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Lokiša

- Kgetha mešongwana ya beke ye mene ya go fapana go letlakala 5.
- Beakanya ditlabakelo.
- Arola phaphoši ka dihlopha tše nne.

Tsebiša diteišene tša mešongwana

- Bontšha didirišwa gomme o hlaloše gore mošongwana wo mongwe le wo mongwe o dirwa bjang seteišeneng se se sengwe le se sengwe sa mošongwana.
- Kgopela baruwana ba go itshepha gore ba laetše.

Mošongwana wa phaphoši ka moka

- Ge le na le nako, bapalang papadi ye bjalo ka go swara, go akana ka diatla goba go khuta le go nyakana.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO BONWA

Lebelelang dibopego mo dintlong

30 mets

Ka ntle

- Barutwana ba lebelela dintlo tšeo di lego kgauswi le sekolo ka šedi. Šomiša seswantšho seo se lego ka makasineng ge go hlokagala.
- Lemoga dibopego, boemo bja tšona le mmala wa mafasetere, mamati, tlhaka, serapana, le tše dingwe.

Ka phaphošing

- Ahlaahla tšeo barutwana ba di lemogilego ka ga dintlo tšeo ba di bonego. Ba hlohleletše gore ba bolele ka dilo ka moka.
- Šomiša tlotlontšu ya go swana le khutlonnethwii, khutlonne, ka go la go ja, ka godimo, ka pele, bjalobjalo.
- Thala seswantšho letlapeng.
- Ge barutwana ba fihla gae ba swanetše go lebelela sebopego le boemo bja dilo tšeo di lego go dintlo gomme ba lebelele dintlo tša bobona gore ba tle ba di thale bosasa.

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Go ahlaahla ka Bobedi

Gopotša barutwana ka kanegelo: Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

Nagana- bobedi-abelana

- Na wena o ka rata go dula ka ntlong ye kgolo? Ke Ke ka lebaka la eng?

- Modimomothwana o ile a fa mokgekolo dintlo tše tharo. Na o nagana gore o be a swanetše go ba a tšere efe? Ke Ke ka lebaka la eng?
- Na o ratile ka tsela yeo kanegelo ye e fedilego ka gona? Efa lebaka ge o re ee goba aowa.

PM letl. 7

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Magae a setšo

Boeletša

- Mehuta ya go fapafapana ya magae a Afrika Borwa.

Bala

- Ahlaahlang diswantšho o bale maina le barutwana.

Ahlaahlang

- Swaya mehuta ya magae ao o ilego wa a bona.
- Na magae a a fapana le go swana ka eng?
- Na o bona dibopego dife?

PPM letl. 8

15 mets

Letšiti-kgwedi

Magae a setšo
Na o kile wa bona magae a setšo a go swana le le lengwe la magae a? Swaya ao o kilego wa a bona.

	☐		☐
	☐		☐
	☐		☐

Na magae a a swana goba a fapana ka eng? Lebelela dibopego, mamati le mafasetere.

8 Labobedi

DITLHAKA Go bopa mantšu mmogo

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 143).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.

Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.

- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalobjalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaamong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

PPM letl. 9

15 mets

PR letl. 8-13

Letšiti-kgwedi

Bopa mantšu.

k a t s e   m e t s a
t s e n a   t s i e
t s o m a   P i t s a

Labobedi 9

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Boeletša mokgwa wa go hlama ditlhaka tša medumo yeo e rutilwego go Kotara 1 go fihla go 4.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (1)

Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta.
- Botšiša dipotšišo tša Letšatši 1 letlakaleng le lengwe le le lengwe.
- Bala kanegelo gape le barutwana.

Laetša mantšu a dikaratana: mošate, kgoparara, ngongorega, befetšwe, modimomothwana

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 2-5

15 mets

PPM letl. 2-5

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 13-16

30 mets

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Tsebiša go Bala ka bobedi

- Go mošomo wa Go Šoma o Nnoši mešongwana 8 beke ye nngwe le ye nngwe, barutwana ba bala ka bobedi.
- Arola dihlopha ka bobedi.
- Laetša barutwana gore ba dula bjang, ditšu di kgwathile dikhuru.
- Ba bolelela fase.

Go itlwaetša ga go hlahlwa

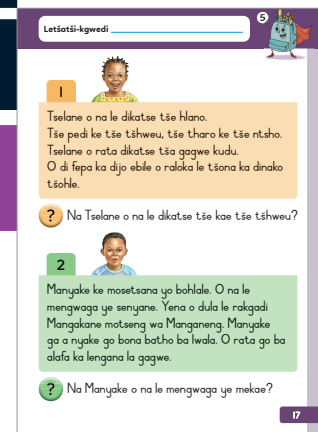
- Hwetša letlakala 8 la Go Šoma o Nnoši la beke ye ka go PMM.

Sehlopha B

- Morutwana A o bala sengwalwa sa mathomo. Morutwana B o a theeletša.
- Ge morutwana A a nyaka thušo ka lentšu, o phaphatha sephaka sa morutwana B.
- Ge morutwana A a feditše, botšiša morutwana B potšišo.
- Morutwana B o fa dipolelo ka boleta: Na morutwana A o badile gabotse a ba a araba potšišo gabotse?
- Fanang sebaka. Morutwana B o bala sengwalwa sa bobedi.

PPM letl. 17

PR letl. 24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

30 mets

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.

- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o b eletše.

Khutšang

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO BONWA

Thala ntlo ya gago

30 mets

Itokiše

- Efa barutwana dipampiri, dikherayone/dikhokhi, diphentshele
- Botša barutwana gore ba thale dintlo tša bona.

Barutwana ba thala dintlo tša bona

- Hlohletša barutwana gore ba tlatše ka dilo tše dingwe.
- Kgopela morutwana yo mongwe le yo mongwe gore a go botše ka ntlo ya gago.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

LABORARO

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Magae a go se tlwaelege

- Bala**
- Lebelelang diswantšho.
  - Balang ka mohuta wo mongwe le wo mongwe wa legae.

- Ahlaahla magae a go se tlwaelege**
- Na o kile wa bona magae a?
  - Ahlaahlang magae go lebeletšwe tikologo ya ona, mohlala, magae a tlelaemete ya go fiša le ya go tonya.
  - Na o ka rata go dula ka legaeng lefe? Efa lebaka.

PPM letl. 10
15 mets

Letšati-kgwedi

Magae a go se tlwaelege

Kharabane ke legae la go ba le maotwana. Tente le yona e ka ba legae.

Ntlo ya sekepe e phaphamala ka meeleng. Magae a mangwe a dira gore o dule o fodile.

Ntlo ya mohlareng e go boloka gore diphofolo di se go Hlasole. Ntlo ya Letlwa e dirilwe ka asse gore e go šireletše kgahlanong le phefo.

Na o ka rata go dula ka go efe? Ka lebaka la eng?

10 Laboraro

DITLHAKA Poeletšo

- Boeletša medumo**
- Ka lebelo, laetša dikaratanamantšu tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwe.
  - Barutwana ba bitša modumo.

- Laetša mantšu a go ba le modumo**
- Barutwana ba fa mantšu a go ba le modumo.

- Bala**
- Balang mmogo ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong ka go nanya.
  - Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM letl. 11
15 mets

PR letl. 8-13

Letšati-kgwedi

ng ny

ngaka senyane

ngatha lengana lenjina

monyana monyako monyadwa

ngala	nyama	Morena Mangena o nyama kudu ge Senanye a senya mangina.
mongata	nyamelela	
ngena	senya	

11 Laboraro

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Boeletša mokgwa wa go hlama ditlhaka tša medumo yeo e rutilwego go Kotara 1 go fihla go 4.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (2) Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

- Bala**
- Bala kanegelo ya Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta mmogo le barutwana.
  - Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 2** letlakaleng le lengwe le le lengwe
  - Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: mošate, kgoparara, ngongorega, befetšwe, modimomothwana

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 2-5
15 mets

PPM letl. 2-5

Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

Ke Hlolle go dula ka mo gare ga seeta se. Ke ntlo ya go tšhoša ya leswai. Ke nyaka ntlo ya kgotlha.

Ke tša go fa ntlo ye bōtsana ye nyane ga o ka tlogela go ngongorega.

2

GO NGWALA MMOGO Mmepe wa kanegelo

15 mets

PR letl. 38-41

Lokiša

- Kopollela foreimi ya go ngwala letlapeng

Ahlaahla foreimi ya go ngwala

- Na mmepe wa kanegelo o re fa tshedimošo efe?

Tlatša mmepe wa kanegelo ya “Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta”

- Barutwana ba fa tshedimošo ya go feleletša foreimi.
- Kgopela barutwana ba pelete mantšu ka mokgwa wa maleba ge o dutše o ngwala ditšhišinyo tša bona letlapeng.

Balang mmepe wa kanegelo mmogo

Mmepe wa kanegelo
 Baanegwa: _____
 Seo se diragetšego:
 1. _____
 2. _____
 3. _____
 Mafetšo: _____

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha C

Tsebiša go Bala ka bobedi

- Go mošomo wa Go Šoma o Nnoši mošongwana 8 beke ye nngwe le ye nngwe, barutwana ba bala ka bobedi.
- Arola dihlopha ka bobedi.
- Laetša barutwana gore ba dula bjang, ditšu di kgwathile dikhuru.
- Ba bolelela fase.

Go itlwaetša ga go hlahlwa

- Hwetša letlakala 8 la Go Šoma o Nnoši la beke ye ka go PMM.

- Morutwana A o bala sengwalwa sa mathomo. Morutwana B o a theeletša.
- Ge morutwana A a nyaka thušo ka lentšu, o phaphatha sephaka sa morutwana B.
- Ge morutwana A a feditše, botšiša morutwana B potšišo.
- Morutwana B o fa dipelo ka boleta: Na morutwana A o badile gabotse a ba a araba potšišo gabotse?
- Fanang sebaka. Morutwana B o bala sengwalwa sa bobedi.

PPM letl. 13-16

30 mets

PPM letl. 17

PR letl. 24-27

Letšati-kgwedi

1
 Tselane o na le dikatse tše hlano. Tše pedi ke tše tšhweu, tše tharo ke tše ntsho. Tselane o rata dikatse tša gagwe kudu. O di fepa ka dijo eble o raloka le tšona ka dinako tšohle.
 ? Na Tselane o na le dikatse tše kae tše tšhweu?

2
 Manyake ke mosetsana yo bohale. O na le mengwaga ye senyane. Yena o dula le rakgadi Mangakane motseng wa Manganeng. Manyake ga a nyake go bona batho ba lwala. O rata go ba alafa ka lengana la gagwe.
 ? Na Manyake o na le mengwaga ye mekae?

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

30 mets

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA Diragatšang kanegelo

30 mets

Ka Bobedi

- Barutwana ba anega kanegelo ya Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

Diragatšang

- Bobedi bo diragatša kanegelo.
- Lemoga o be o rete ditlhagišo tša difahlego le mesepelo ya maleba.

LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA Reta sereto

15 mets

Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

- Go be go na le mokgekolo
- O be a dula ka gare ga seeta
- O be a phela a ngongorega ebile a befetšwe
- O be a sa tsebe gore a dire eng
- O be a ngunanguna a bobola

- Go tloga mesong go fihla bošego,
- O be a na le dipalabalo tše ntši
- A re ga go na le selo sa go loka!
- Ntlo ya ka e na le leswiswi ebile e a tonya
- Bona gore e befile bjang!

DITLHAKA Go bopa mantšu nnoši

Go fa maina a ditlhaka ka go šomiša dikaratana

- Barutwana ba phatlalatša dikaratana tša ditlhaka ditiesekeng.
- Morutiši o bitša modumo.
- Barutwana emišetša karatana ya tlhaka yeo e sepelalanago le medumo godimo.

Go bopa mantšu o Nnoši

- Ka go šomiša mantšu go tšwa go thutwana ya Labobedi ya go bopa mantšu:
  - Bitša lentšu gomme o thuše barutwana go lemoga le go bala medumo.
  - Barutwana ba bopa mantšu ka dikaratana tša bona.
  - Ba lekole (morutwana o tee o ngwala lentšu letlapeng).
  - Ba kopollela lentšu ka dipukung tša bona.

PPM letl. 9

15 mets

PR letl. 8-13

Letlōtši-kgwedi

Bopa mantšu.

k a t s e   m e t š a
t s e n a   t š i e
t s o m a   P i t š a

Labobedi 9

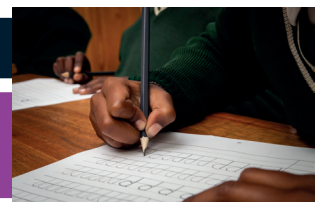

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Boeletša mokgwa wa go hlama ditlhaka tša medumo yeo e rutilwego go Kotara 1 go fihla go 4.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (3) Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

Bala

- Bala kanegelo ya Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 3** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: mošate, kgoparara, ngongorega, befetšwe, modimomothwana

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.
- Bea dikaratana go Leboto la Mantšu.

PK letl. 2-5

15 mets

PPM letl. 2-5

Mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta

Ke hlole go dula ka mo gare ga seeta se. Ke ntlo ya go tšhōša yo lebetšwe. Ke nyaka ntlo ya kgontšhe.

Ke tlo go tlo ntlo ye boššana ye nngane ge o ka tlogela go ngongorega.

2

GO NGWALA Ntlo ya Mokgekolo

Balang mmepe wa kanegelo wo le o feleleditšego maabane.

Barutwana ba a thala le go ngwala.

- Barutwana ba thala seswantšho sa ntlo e tee ya Mokgekolo.
- Barutwana ba hlaloša ntlo.
- Ba hlohleletše gore ba “hlokomele” mopeleto.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 13-16

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Tsebiša go Bala ka bobedi

- Go mošomo wa Go Šoma o Nnoši mošongwana 8 beke ye nngwe le ye nngwe, barutwana ba bala ka bobedi.
- Arola dihlopha ka bobedi.
- Laetša barutwana gore ba dula bjang, ditšu di kgwathile dikhuru.
- Ba bolelela fase.

Go itlwaetša ga go hlahlwa

- Hwetša letlakala 8 la Go Šoma o Nnoši la beke ye ka go PMM.

Sehlopha D

- Morutwana A o bala sengwalwa sa mathomo. Morutwana B o a theeletša.
- Ge morutwana A a nyaka thušo ka lentšu, o phaphatha sephaka sa morutwana B.
- Ge morutwana A a feditše, botšiša morutwana B potšišo.
- Morutwana B o fa dipolelo ka boleta: Na morutwana A o badile gabotse a ba a araba potšišo gabotse?
- Fanang sebaka. Morutwana B o bala sengwalwa sa bobedi.

30 mets

PPM letl. 17

PR letl. 24-27

Letlati-kgwedi

1
Tselano o na le dikatse tše hlano. Tše pedi ke tše tšhweu, tše tharo ke tše ntsho. Tselano o rata dikatse tša gagwe kudu. O di fapa ka dijo ebile o raloka le tšona ka dinako tšohle.

? Na Tselano o na le dikatse tše kae tše tšhweu?

2
Manyake ke mosetsana yo bohale. O na le mengwaga ye senyane. Yena o dula le rakgadi Mangakane motšeng wa Manganeng. Manyake ga a nyake go bona batho ba lwala. O rata go ba alafa ka lengana la gagwe.

? Na Manyake o na le mengwaga ye mkae?

17

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA Diragatsang tiragatšo

30 mets

Lokiša

- Lokiša ditlabakelo tša go swana le modimomothwana, diphego tša modimomothwana, šolo, sekhafo sa hlogo.

Diragatša

- Bobedi ka botee bo diragatša karolo ya mathomo ya kanegelo ya mokgekolo yo a bego a dula ka gare ga seeta
- Bobedi bjo bongwe bo diragatša dikarolo ka moka tša kanegelo.

- Boeletša go fihlela ge bobedi ka bobedi ka moka bo diragaditše.
- Efa ditshwayatshwao tša maleba ka morago ga tiragalo ya maleba.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG Ditaba

Lokiša

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.

Nagana

- Na ke ditaba dife tšeo o ka ratago go di anega ka hlogo ye?

Ka Bobedi

- Šomiša foreimi ya *Ditaba tšaka* go anegela mogwera wa gago.

Abelana

- Kgetha barutwana ba se bakae go abelana le phaphoši.

15 mets

DITLHAKA Papadi ya Nonyana

- Ralokang ka bobedi.
- Sepediša dibaledi go ya ka taese/ dinomoro tša dipoloko.
- Bitša modumo wa tlhaka yeo o fihlago go yona.
- Efa lentšu la go ba le modumo woo.
- Lebelela gore mogwera wa gago o dira tšona.

PPM letl. 12

15 mets

PR letl. 8-13

GO NGWALA Abelana ka seo o se ngwadilego

Ka Bobedi

- Barutwana ba abelana diswantšho tša bona tšeo ba di thadilego maabane le go balela mafoko godimo.
- Ba hlaloša seo ba se thadilego le gore ke ka lebaka la eng.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 13-16

30 mets

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Tsebiša go Bala ka bobedi

- Go mošomo wa Go Šoma o Nnoši mošongwana 8 beke ye nngwe le ye nngwe, barutwana ba bala ka bobedi.
- Arola dihlopha ka bobedi.
- Laetša barutwana gore ba dula bjang, ditšu di kgwathile dikhuru.
- Ba bolelela fase.

Go itlwaetša ga go hlahlwa

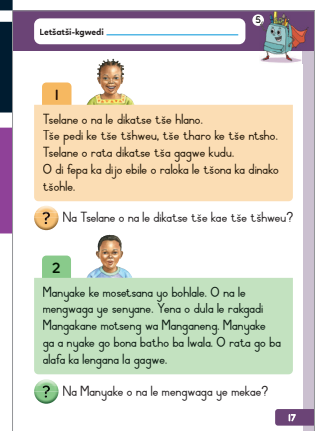
- Hwetša letlakala 8 la Go Šoma o Nnoši la beke ye ka go PMM.

Sehlopha E

- Morutwana A o bala sengwalwa sa mathomo. Morutwana B o a theeletša.
- Ge morutwana A a nyaka thušo ka lentšu, o phaphatha sephaka sa morutwana B.
- Ge morutwana A a feditše, botšiša morutwana B potšišo.
- Morutwana B o fa dipoelo ka boleta: Na morutwana A o badile gabotse a ba a araba potšišo gabotse?
- Fanang sebaka. Morutwana B o bala sengwalwa sa bobedi.

PPM letl. 17

PR letl. 24-27

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe go seteišene sa mošongwana.
- Barutwana ba dira mošongwana.
- Morutiši o a ba lebelela ebile o ba fa maele.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

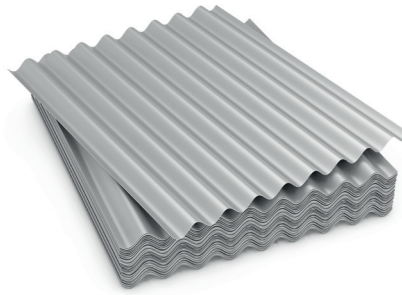
- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaletšo**, goba go ba fa dipoelo tšeo di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše ebile ke na le tšohle tšeo ke di hlokago go thoma beke.

KAKARETŠO YA BEKE

Ditlabakelo tša go aga

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

dikota

ditenā

bjang

dithaele

ditshipi

LENANEO LA MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

Go Šoma o Nnoši

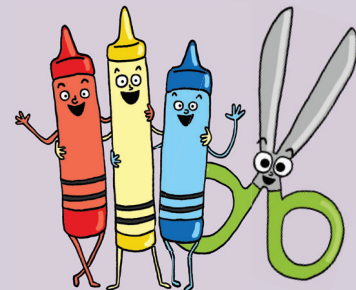
1. PPM letl. 28
2. PPM letl. 29
3. PPM letl. 30
4. PPM letl. 31

5. PPM letl. 32
6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 71
7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 39
8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.

Kgetha: Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo: mešongwana 52 – Tšeo magae a go fafpana a dirilwego ka tšona; Mošongwana 52 – Magae le maemo a boso

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

- dikherayone/dikhokhi le diphentshele
- didirišwa tša ka gae tša go lahlwa (tšeo di hlwekilego tša merumo ya go se be le dintlha)
- dikhatapoto, mapokisi
- dikero, dikgomaretši, theipi ya go kgomaretša
- mekotlana ya go tšhela ditlhaka tša beke ye
- didirišwa tšeo di nyakegago go mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo.
- ditlabakelo tša go diragatša

Dintlwana tše tharo tša go ralokela

Ka letšatši le lengwe Mma o ile a reka setofo se seswa. Sona se be se phuthetšwe ka khatapokisi ye kgolo.

“Na nka dira eng ka khatapokisi ye?” gwa realo Mma ka morago ga gore Tate a phutholle setofo.

Nna le sesi re ile ge re bona khatapokisi ra duma gore e be ya rena. “Na re ka e tšea Mma?” ra botšiša. “Re ka dira ntlwana ya go ralokela ka yona”

Re ile ra itirela ntlwana ya rena. Ra bea mesamelo, mapai le dibapadišwa ka ntlwaneng ya rena ye mpsha. Re be re ipshina kudu ka ntlwaneng, gomme katsana ya rena le yona e be e nyaka go dula ka ntlwaneng ka gore go be go le borutho ebile go na le mosamelo wo boleta woo e ka robalago godimo ga wona. Eupša ka morago ga nakwana, ntlwana ya rena ya khatapokisi e ile ya senyega. Ya ba ge go fedile ka ga yona.

Mosong o mongwe re be re sa dire selo. “Na Mma re ka dira eng lehono? Re jewa ke bodutu,” ra balabala.

“Ke na le kakanyo,” gwa realo Mma. “Le reng le sa age ntlwana ya go ralokela ye nnyane.”

“Eng? Ga re na le **samente** goba ditena Mma,” ka realo.

“Lebelelang ka mo jarateng, le bona eng? Na le ka šomiša eng go aga maboto?” gwa botšiša Mma.

Ke ile ka hlakanya santa le meetse ka dira letsopa gomme ka le šomiša go aga lebotu ka maswika. Sesi o ile a rulela lebotu ka tlhaka ye botse kudu ya bjang. Ke ka fao re agilego ntlwana ya rena ya go ralokela. E be e le ye nnyane, gomme ledimpopi tša sesi di be di sa lekane ka gare, efela go se go ye kae ke ge segokgo se segolo se tsena ka gare ga yona se aga bolepu. Ntlo e be e le legae la mmapaale go segokgo. Se be se iketiile ka ntlwaneng ya rena ya letsopa.

Ka pejana, ke ge re bona semaka sa go thabiša e le ruri. Tate o be a re agetše ntlwana ya go ralokela mohlareng wo mogolo wa kgale ka jarateng. O be a rekile **mapolanka**, thapo le dipikiri. O be a kokotelše a segile mapolanka ka karatšheng. Tate o be a agile ntlwana ya go ba le lebati le mafasetere mohlareng. Tate o ile a re direla **llere** ka thapo gore re kgone go namela. Re ile ra lokela ditulwana tše pedi, tafola le mesamelo ka gare gore re raloke le bagwera ba rena.

TLOTLONTŠU

samente – lerole le le pududu leo le hlakanywago le santa le meetse go bopa lekgwara

mapolanka – dikota tše telele tše tshesane tša go rulela ntlo.

llere – e dirilwe ka dikota goba ditshipi tše pedi tše telele tšeo di nago le ditepisi gare ga tšona tšeo o di namelago go ya godimo goba go fologela fase.

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya *Ditaba tšaka*.

15 mets

KANEGELO YA GO BALELWA GODIMO **Dintlwana tše tharo tša go ralokela**

Pele ga go bala

- Na ntlwana ya go ralokela ke eng?

Balela kanegelo godimo

- Hlaloša tlotlontšu

Ka morago ga go bala

- Na ke ntlwana efe ya go rakolela yeo o e ratilego kudu mo kanegelong? Ke ka lebaka la eng?

PM
letl. 19
15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP **Ditlabakelo tša go aga dintlo**

Tsebo ya pele

- Na o kile wa bona ge ba aga ntlo? Na baagi ba šomišitše ditlabakelo tša go aga tša mohuta mang go dikarolo tša go fapana?
- Re bone gore dintlo di a fapana. Na maboto, ditlhaka le lebato di ka dirwa ka ditlabakelo dife? (Šomiša kanegelo go go thuša.)

Ahlaahla sengwalwa

- Balang sengwalwa mmogo le ahlaahle dipotšišo tša ka go Puku ye Kgolo.

PK
letl. 6
30 mets

PPM
p. 22

Ditlabakelo tša go aga magae

DITLHAKA **Modumo kw**

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 23
15 mets

PR
letl.
8-13

Letlōtši-kgwedi

kw

Makwena o rata go kwakwalala ge a ekwa lešata.

Mošupologo 23

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
28-32

30 mets

PR
letl.
24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha A le B

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiša dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re Hi go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Lokiša

- Kgetha mešongwana ya beke ye mene ya go fapana go letlakala 5.
- Beakanya ditlabakelo.
- Arola phaphoši ka dihlopha tše nne.

Tsebiša diteišene tša mešongwana

- Bontšha didirišwa gomme o hlaloše gore mešongwana wo mongwe le wo mongwe o dirwa bjang seteišeneng se se sengwe le se sengwe sa mešongwana.
- Kgopela barutwana ba go itshepha gore ba laetše.

Mošongwana wa phaphoši ka moka

- Ge le na le nako, bapalang papadi ye bjalo ka go swara, go akana ka diatla goba go khuta le go nyakana.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

TEKOLO 1 YA BOKGABO BJA GO BONWA

Aga ntlwana ya go ralokela

Tsebagatša

- Gopotša barutwana ka kanegelo ya *Dintlwana tše tharo tša go ralokela*

Hlaloša mošongwana

- Barutwana ba aga ntlwana ya go ralokela ba nnoši, ka bobedi, le ka dihlopha.
- Barutwana ba a beakanya ebile ba tla le ditlabakelo.
- Gopotša dihlopha go tla le dikhatapokisi tšeo ba tlogo dira seterata moo go tlogo dula ntlo.
- Mošongwana wo o dirwa ka matšatši a mabedi (Mošupologo le Labobedi)

Nako ya tlaleletšo

- Ge go hlokega nako ya tlaleletšo, nako e ka tšewa go Thuto ya Boitšhidullo goba Bokgabo bja go Diragatša mo bekeng.

30 mets

Go swaya: Lebelela letlakala 123
Meputso: 5

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

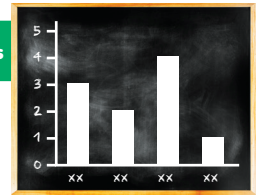
15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Thala kerafo ya methalopapetla

15 mets

Beakanya

- Thala kerafo ya methalopapetla letlapeng
- Botšiša: Na re ka tseba bjang ditlabakelo tšeo di šomišitšwego go hlama bontši bja ditlhaka tša dintlo tša bo rena? *(Ka go botšiša dipotšišo le go balela ka diatla)*
- Na re swanetše go botšiša dipotšišo dife?

- Laetša nomoro ye nngwe le ye nngwe ya ka gare ga kholomo ka go khalara ka gare ga dipoloko.
- Ge o feditše, botšiša: Na ke tlhaka efe yeo e šomišitšwego go dintlo tša barutwana ba bantši goba yeo e se go ya šomišwa go dintlo tša barutwana ba mmalwa ka phaphošing ya rena?

Tlatša kerafo

- Botšiša barutwana dipotšišo o rekhote dipoelo.

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

Ditlabakelo tša go aga

PPM
letl. 24
15 mets

Letšati-kgwedi _____

Ditlabakelo tša go aga

Na ke ntlo efe ya go dirwa ka diaese? ____

Na ke ntlo efe ya go rulelwa ka masenke? ____

Na ke ntlo efe ya go agwa ka maswika a magalo? ____

Na ke dintlo dife tše pedi tša go agwa ka dikota? ____

Na ke dintlo dife tše pedi tša go rulelwa ka bjang? ____

Na ke ntlo efe ya go ba le leboto la rantabala? ____

Na ntlo yeno e aglwa ka ditlabakelo dife? ____

24 Labobedi

Lebelela diswantšho

- Ahlaahla ditlabakelo tša go aga tšeo di šomišitšwego seswantšhong se sengwe le se sengwe.

Araba dipotšišo

- Barutwana ba araba dipotšišo ka go ngwala nomoro ya seswantšho kgauswi le potšišo.
- Barutwana ba araba dipotšišo ka magae a bobona.

DITLHAKA Go bopa mantšu mmogo

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 145).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.

- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalobjalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaamong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

PPM
letl. 25
15 mets

PR
letl.
8-13

Letšati-kgwedi _____

Bopa mantšu.

kw a n a n a s e k e r o
k w e n a r o k a
k e r a n a k a

Labobedi 25

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (1)

Dintlwana tše tharo tša go ralokela

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya *Dintlwana tše tharo tša go ralokela*.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 1** letlakaleng le lengwe le le lengwe.
- Bala kanegelo gape le barutwana.

Laetša mantšu a dikaratana: dikota, ditena, bjang, dithaele, ditshipi

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 7-10

15 mets

PPM letl. 18-21

Dintlwa tša go bapalela tše tharo

Setofo sa rena se seswa se tšile se le ka mo gare ga khatepokisi ye e kgolo. Re šomišitše khatepokisi go dira ntlo ya go bapalela.

Go bala ka go hlahlwa ka sehlophana

7

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 28-32

30 mets

PR letl. 24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha C le D

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re Hi go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.

- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR letl. 51-52

TEKOLO YA BOKGABO BJA GO BONWA 1

Dira ntlwana ya go ralokela (e tšwela pele)

30 mets

Hlama

- Barutwana ba tšwela pele go aga dintlo tša bona tša go ralokela.

Diragatšang

- Barutwana ba laetša dintlwana tša bona tša go ralokela ka phaphošing.
- Ba hlaloša ka tsela yeo ba e agilego le sebopego sa yona.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

Go swaya: Lebelela letlakala 123 **Meputso:** 5

LABORARO

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP *Dikobjana tše tharo*

Anega kanegelo

- Šomiša diswantšho ka go PM letlakala 26 o anege kanegelo ya Dikolobjana tše tharo le barutwana.

Beakanya diswantšho ka tatelano ya tšona

- Barutwana ba feleletša letlakala 26 ka go PMM.

Anega kanegelo gape

- Barutwana ba anega kanegelo gape ka bobedi ba šomiša diswantšho tšeo di lego ka go PMM.

PPM
letl. 26
15 mets

Letšati-kgwedi

Dikolobjana tše tharo

- Na kolobjana ye nngwe le ye nngwe e šomišitše ditlabakelo dife?
- Bea diswantšho ka tatelano yeo e nepagetšego.

26 Laboraro

DITLHAKA *Modumo sw*

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latšiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 27
15 mets

PR
letl.
8-13

Letšati-kgwedi

SW leswielo

8 semai lemao swikeri

swi	swe	swa	ra	se
-----	-----	-----	----	----

ma-swa-fo ma-swi ma-swi-ka
maswalo maswi maswika

Maswalo o swiela lebala ka leswielo.

27 Laboraro

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mkgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (2) *Dintlwana tše tharo tša go ralokela*

Bala

- Bala kanegelo ya *Dintlwana tše tharo tša go ralokela* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 2** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: dikota, ditena, bjang, dithaele, ditshipi

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl.
7-10
15 mets

PPM
letl.
18-21

Dintlwa tša go bapalela tše tharo

Setofo sa rena se seswa se tšile se le ka ma gare ga khatepokisi ye e kgolo. Re šomišitše khatepokisi go dira ntlo go ya bapalela.

7

GO NGWALA MMOGO Ditaba

15 mets

Lokiša letlapa

- Kopollela foreimi ye ya go ngwala letlapeng

Ahlaahla ditaba

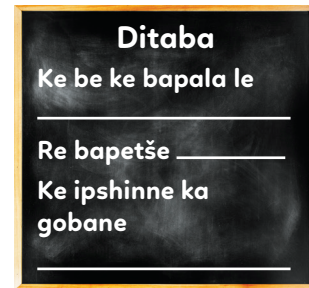
- Hlaloša gore ditaba ke dilo tšeo e sego kgale di diragetše, tšeo batho ba ka bago le kgahlego ya go di kwa.

- Lehono, a re ngwaleng ka motho yoo re ilego ra raloka le yena goba moo re ilego ra etela gona.

Ngwala ditšhišinyo tša barutwana letlapeng

- Botšiša dipotšišo tša go ba hlohla
- Barutwana ba fa dikgopolo ebile ba go thuša go ngwala molaetša.

Balang mantšu mmogo

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 28-32

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Go bala ga mathomo ga Sehlopha E

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

Sehlopha E le A

Go bala ga bobedi ga Sehlopha A

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala ka go šielana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago.
- Go eya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, dinoko le go godiša ga mantšu goba go bala ka thelelo.

30 mets

PR letl. 24-27

E re Hi go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA Diragatšang kanegelo ya Dikolobjana tše tharo

Beakanya

- Kgotela baithaopi gore ba anege kanegelo ya Dikolobjana tše tharo.
- Arola barutwa ka dihlopha tše nne.
- Barutwana ba kgetha go raloka dikarolo tša dikolobjana tše tharo le phiri.

Diragatšang

- Dihlopha di beakanya ditiragatšo tša kanegelo.
- Dihlopha ka moka di tlo diragatša ka phaphošing bosasa.

30 min

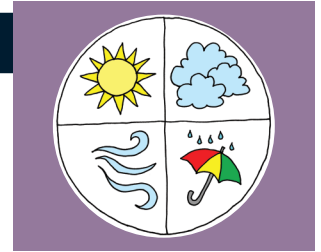
LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA Reta sereto

15 mets

Ntlo yeo e agilwego ke Kabelo

Ye ke ntlo yeo e agilwego ke Kabelo.
Ye ke tšhese
Yeo e bego e le ka ntlong yeo e agilwego ke Kabelo.
Le ke legotlo leo le jelego tšhese
Yeo e bego e le ka ntlong yeo e agilwego ke Kabelo.

Ye ke katse ya go swara legotlo leo le jelego tšhese.
Yeo e bego e le ka ntlong yeo e agilwego ke Kabelo.
Ye ke mpša ya go kitimiša katse yeo e swerego legotlo leo le jelego tšhese
Yeo e bego e le ka ntlong yeo e agilwego ke Kabelo.

DITLHAKA Go bopa mantšu nnoši

Go fa maina a ditlhaka ka go šomiša dikaratana

- Barutwana ba phatlalatša dikaratana tša ditlhaka ditsekeng.
- Morutiši o bitša modumo.
- Barutwana emišetša karatana ya tlhaka yeo e sepelalanago le medumo godimo.

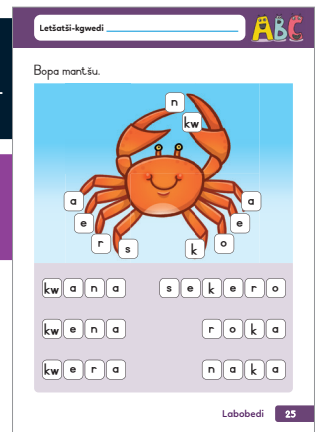
Go bopa mantšu o Nnoši

- Ka go šomiša mantšu go tšwa go thutwana ya Labobedi ya go bopa mantšu:
  - Bitša lentšu gomme o thuše barutwana go lemoga le go bala medumo.
  - Barutwana ba bopa mantšu ka dikaratana tša bona.
  - Ba lekole (morutwana o tee o ngwala lentšu letlapeng).
  - Ba kopollela lentšu ka dipukung tša bona.

PPM letl. 25

15 mets

PR letl. 8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (3) Dintlwana tše tharo tša go ralokela

Bala

- Bala kanegelo ya *Dintlwana tše tharo tša go ralokela* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 3** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: dikota, ditena, bjang, dithaele, ditshipi

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.
- Bea dikaratana go Leboto la Mantšu.

PK letl. 7-10

15 mets

PPM letl. 18-21

Dintlo tša go bapalela tše tharo

Setofo sa rena se seswa se tlile se le ka mo gare ga khatepokisi ye e kgolo. Re šomišetše khatepokisi go dira ntlo ya go bapalela.

GO NGWALA Ditaba

Bala gape mafoko a maabane a Go Ngwalwa Mmogo

Barutwana ba ngwala mafoko a bona le go thala diswantšho

- Barutwana ba thala seswantšho sa ditaba tša bona.
- Barutwana ba ngwala mafoko a mararo ka seo ba se dirilego.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
28-32

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha B le C

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re Hi go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

30 mets

PR
letl.
24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA Laetšang Tiragatšo

Diragatšang

- Dihlopha di diragatša ditiragatšo tša tšona ka *Dikolobjana tše tharo*

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ya e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG Ditaba

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya Ditaba tšaka.

15 mets

DITLHAKA Piletšo

- Bitša lentšu le lengwe le le lengwe ka go nanya. Boeletša gatee fela.
- Barutwana ba ngwala mantšu ka dipukung tša bona.
- Ka morago ga moo, ba ngwalela mantšu letlapeng gore ba a lekole ba phošolle.

15 mets

PR
letl. 10

kwana

seswai

kwena

swikiri

leswielo

GO NGWALA O NNOŠI Abelana ka tšeo o di ngwadilego

- Barutwana ba abelana ka dingwalwa tša bona
- Barutwana ba fana sebaka sa go balelana ditaba tša bona.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
28-32

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA Sehlopha D le E

Go Bala la bobedi

- Ka Bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re Hi go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

30 mets

PR
letl.
24-27

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe go seteišene sa mošongwana.
- Barutwana ba dira mošongwana.
- Morutiši o a ba lebelela ebile o ba fa maele.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

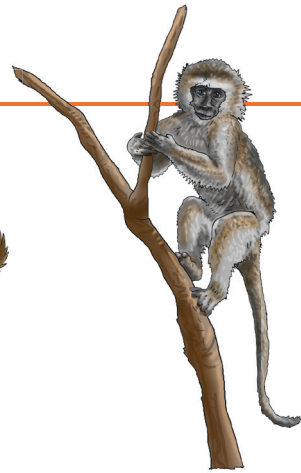
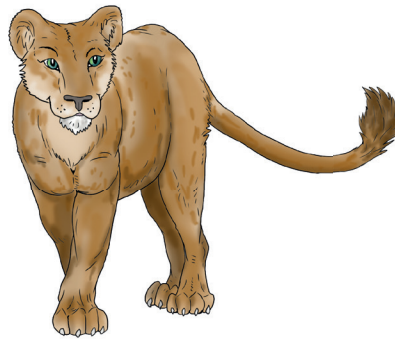
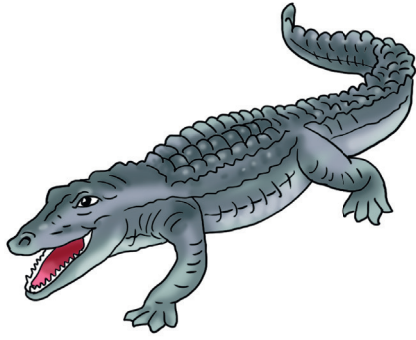
- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaleletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaleletšo**, goba go ba fa dipoelo tšeo di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše ebile ke na le tšohle tšeo ke di hlokago go thoma beke.

KAKARETŠO YA BEKE

Leeto la go ya serapeng sa diphoofole

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

serapa sa diphoofole

leeto

dikgabo

tau

kwena

LENANEO LA MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

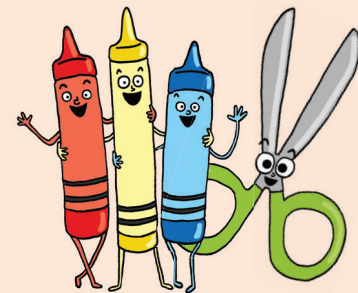
Go Šoma o Nnoši

1. PPM letl. 45
2. PPM letl. 46
3. PPM letl. 47
4. PPM letl. 48
5. PPM letl. 49
6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 87
7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 43
8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.

Kgetho: Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo: mošongwana 54 - Go nyaka mafelo le dilo
(Mošongwana wa mathomo fele)

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

- ditswaki tša go duba hlama ya go bapadiša: folouro, letswai, makhura, selo sa go fetša mmala wa dijo, meetse, goba hlama yeo e tlogo e dubilwe
- dikherayone/dikhokhi le dipentshele
- mapokisi a khatepote (a go ikala) a go dira mmepe wa kanegelo
- didirišwa tšeo di nyakegago go mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo

Leeto la go ya serapeng sa diphoofole

Ka letšatši le lengwe morutiši wa rena o ile a re botša gore re tlo etela serapeng sa diphoofole go la Johannesburg. "Na ke diphoofole dife tšeo le ka ratago go di bona kudukudu?" morutiši a botšiša.

"Ke nyaka go bona phoofole ye **bogale** ebile ye kotsi kudukudu," gwa realo Thabo.

"Ke nyaka go bona phoofole ye kgolokgolo mo nageng," gwa realo Makgomo.

Go na le diphoofole tše ntši tša go fapafapana ka serapeng sa diphoofole", gwa realo morutiši. "Ke nyaka gore le tle le mpotše ka tšona ka moka ge re boa leeto. Le tlo bona gore diphoofole ka moka di **kgethegile!**"

Diphoofole tša mathomo tšeo re di bonego ge re fihla serapeng e be e le ditšhwene. Re bone ditšhwenegadi di beputše ditšhwenyana. Tše dingwe ditšhwenegadi di be di ruta ditšhwenyana tša tšona go namela mehlare. Ditšhwene di be di rata go gokarana le go hlwekišana. Re ile ra lemoga gore ditšhwene di bohlale kudu!

Sa go latela re ile karolong ye kgolo ya serapa sa diphoofole moo e bego e le molala wo mogolo e sego ka dihokong. Re bone phoofole ye kgolokgolo ya go di feta ka moka mo lefaseng – e be e le tlou! E ile ya emiša **pogo** ya yona e e šomiša go tumola bjang. Re bone dipitsi gabonolo ka gore di na le methalo ye meso le ye mešweu. Re bone le thutlwa ye telele yeo e bego e tamotše molala wa yona o motelele gore e fule matlakala mohlareng. Re bone tshephe ka dinaka tša yona tše telele tša mmala wa leraga e tabogela godimo kudu.

Karolong ye nngwe ya serapa sa diphoofole ditau di be di rora ge di re bona. Re bone diphoofole tše bogalegale. Re ratile mabala a mapogo le dinkwe.

Re ile ra lebelela le diphoofole tšeo di dulago kgauswi le letsha. Kubu e ile ya ahlamiša molomo wa yona o mogolo kudu, gomme ra bona meno a yona a magolo. Re bone selo se sengwe se segolo se khutile ka meetseng o ka re ke kota efela re rile go bona se šikinyega, ra tseba gore ke kwena.

Mafelelong, re ile ra ya go bona dinonyana. Nonyana ye botsebotse kudu e be e le phikoko ye talalerata. E be e na le marontho a gauta le a ma talalerata mafofeng a mosela wa yon awa go phadima o mo talamorogo.

Letšatši leo le latelago re ile ra ba le sebaka sa go anegela barutwana ka diphoofole tšeo re di bonego serapeng! Re be re bolela gore di lebelelega bjang, re bone e dira eng le gore ke ka lebaka la eng re di ratile kudu.

TLOTLONTŠU

bogale – go befelwa le go hlola kgaruru goba go ba yo šoro.

kgethegile – motho goba selo seo se lego kaone goba bohlokwa kudu go tše dingwe goba ba bangwe

pogo – nko ye telele kudu ya tlou yeo e e šomišago go topa dilo le go di lokela ka ganong.

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG Ditaba

15 mets

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya *Ditaba tšaka*.

KANEGELO YA GO BALELWA GODIMO

Leeto la go ya serapeng sa diphoofole

PM
letl. 11
15 mets

Pele ga go bala

- Tsebagatša kanegelo: *Leeto la go ya serapeng sa diphoofole*.
- Na o kile wa etela serapeng sa diphoofole?
- Na ke mehuta efe ya diphoofole yeo o ka e bonago serapeng sa diphoofole?

Balela kanegelo godimo

Ka morago ga go bala dipotšišo

- Na ke phoofole efe ye telele/kgolo/bogale yeo barutwana ba e bonego?
- Na ke mang/bomang ba etetšego serapeng sa diphoofole.
- Na ke mehuta efe ya diphoofole yeo ba e bonego?

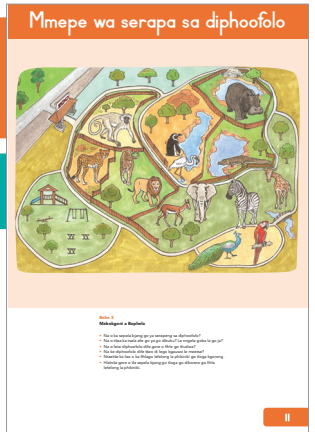

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

Mmepe wa serapa sa diphoofole

PK
letl. 11
30 mets

PPM
letl. 38

Tsebo ya pele

- Gopotša barutwana ka mebepe ya Kotara 1 (Kabelo o etela Bonolo) le Kotara 3 (Mafelo a bohlokwa motseng wa gešo)
- Na mmepe ke eng? (Sethalwa sa lefelo seo se laetšago gore dilo di kae: mebepe ke ye mennyane go feta ka moo dilo di bonagalago ka gona).
- Na re šomiša mebepe go dira eng? (go hwetša tsela le go tseba gore dilo di bokgole bjo bokae)

- Na o tseba mehuta efe ya mebepe? (mohlala, mmepe wa lefase, mmepe wa Google wa ka gare ga founo; *Google Earth ke mmepe wa sathelaete woo o nago le dinepe tšeo di tšeešwego sa godimodimo*)

Balang mmogo le ahlaahle

- Botšiša dipotšišo tša ka go PK.
- Copola, barutwana ba ka lebelela matlakala a Puku ye Kgolo ka go PMM.

DITLHAKA Modumo lw

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 39
15 mets

PR
letl. 8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl. 31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
45-49

30 mets

PR
letl.
24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha A le B

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiša dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Lokiša

- Kgetha mešongwana ya beke ye mene ya go fapana go letlakala 5.
- Beakanya ditlabakelo.
- Arola phaphoši ka dihlopha tše nne.

Tsebiša diteišene tša mešongwana

- Bontšha didirišwa gomme o hlaloše gore mošongwana wo mongwe le wo mongwe o dirwa bjang seteišeng se se sengwe le se sengwe sa mošongwana.
- Kgopela barutwana ba go itshepha gore ba laetše.

Mošongwana wa phaphoši ka moka

- Ge le na le nako, bapalang papadi ye bjalo ka go swara, go akana ka diatla goba go khuta le go nyakana.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO BONWA

Bopa phoofolo ya serapeng sa diphoofolo

Beakanya

- Duba hlama.
- Ditswaki:
  - dikomiki tše 2 tša folouro
  - komiki e 1 ya letswai
  - lelepola le 1 la makhura
  - marotholodi a 2 a selo sa go fetoša mmala wa dijo
  - komiki e 1 ya meetse
- Mokgwa:
  - Hlakanya folouro le letswai ka sebjaneng.
  - Tšhela meetse, makhura le selo sa go fetoša mmala wa dijo.
  - Duba o e ala lefelong la go alega go fihla e sa kgomarele

30 mets

Bopa phoofolo ya serapa sa diphoofolo

- Barutwana ba bopa diphoofolo tša serapa sa diphoofolo ka hlama.

Fetolang

- Barutwana ba thala le go ripa diphoofolo.

Bea diphoofolo gore le tle le di šomiše bosasa.

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

15 mets

- Rejisitara, khalentara, tša bosu.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

TEKOLO YA GO THEELETŠA LE GO BOLELA 1

Leeto

Hlaloša mošongwana

- Nagana ka leeto leo o ilego wa le tšea (go etela meloko/ go ya mabenkeleng/ toropong ya kgauswiuswi/ leeto la kereke, bjalobjalo)
- Biletša barutwana ka o tee ka o tee tafoleng ya gago ba tle ba go anegele ka leeto la bona.

Dipotšišo tša semeetseng

- Na o be o ile kae?
- Na o be o ile le mang?
- Na o fihlile bjang moo?
- Na o bone eng?
- Na o dirile eng?

Ruburiki ya go swaya

- Tekolo ya barutwana ka o tee ka o tee e ka dirwa ka matšatši/dibeke tše di latelago ka nako ye nngwe le ye nngwe ge barutwana ba dira mošongwana o mongwe, mohlala, ge barutwana ba ngwala ka go diPMM tša bona.

Go swaya:
Lebelela letlakala 117
Meputso: 5

PPM letl. 40

15 mets

Barutwana ka moka: Efa ditaelo

- Ge o swaragane ka ditekolo, barutwana ka moka ba šoma mošongwana wa ka go PMM letlakala 40
- Baruwana ba šoma ka bobedi
- Morutwana A o kgetha phoofolo
- Morutwana B o hlaloša ka mantšu ka tsela yeo phoofolo yeo e tlogago kgorong go fihla moo e swanetšego go ya gona.
- Morutwana A o a theeletša gomme a latela tsela ka monwana go bona gore ke tsela ya maleba.
- Fetolang maemo.

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Diphoofolo tša go ba kotsing

15 mets

Bolela ka diphoofolo tšeo di lego kotsing

- Diphofoolo tšeo di lego kotsing ke tšeo di lego kotsing ya gore di ka fedišwa tša se sa ba gona lefaseng.
- Go fedišwa go ra gore ga go sa na le ge e ka ba e tee ya phoofolo yeo lefaseng.
- Diphoofolo tšeo di lego kotsing di swanetše gore di šireletšwe.
- Na batho ba ka šireletša diphoofolo bjang?

Botša barutwana ka dikgwara

- Mohlala wa phoofolo yeo e lego kotsing ke kgaga.

- Dikgaga ke diamušu di nnoši tšeo di nago le legapi.
- Re swanetše gore re di šireletše kgahlanong le batsomi, go sego bjalo di ka se sa ba gona lefaseng.

Mošongwana wa gae: Barutwana ba nyakišiša ka tše dingwe

- Na dirapa tša diphoofolo di thuša go šireletša diphoofolo?
- Barutwana ba tla diragatša seo ba se hweditšego ka phaphošing ka Labohlano.

DITLHAKA Go bopa mantšu mmogo

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 147).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.

Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.

- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalobjalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaamong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

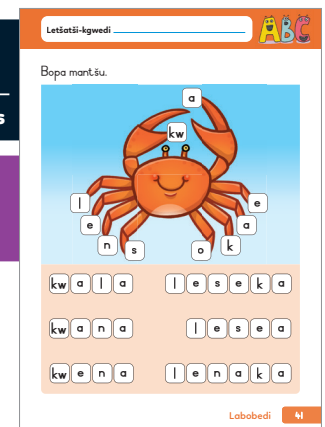
PPM

letl. 41

15 mets

PR

letl. 8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (1)

Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya *Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo*.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 1** letlakaleng le lengwe le le lengwe.
- Bala kanegelo gape le barutwana.

Laetša mantšu a dikaratana: serapa sa diphoofolo, leeto, dikgabo, tau, kwena

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 12-15

15 mets

PPM letl. 34-37

Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo

Ge re fihla serapeng sa diphoofolo, re bone dikgabo pele.

Dikgabo di be di namela mehlare ebile di kadiela dikaleng. Di be di beputše bana ba tšona ka magetleng.

12

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 45-49

30 min

PR letl. 24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha C le D

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

30 mets

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.

- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO BONWA

Hlama mmepe wa serapa sa diphoofolo

30 mets

Beakanya

- Efa barutwana dikarata, dipentshele le dikherayone/dikhokhi
- Barutwana ba šoma ka dihlopha
- Barutwana ba laetša dihlopha tša bona phoofolo ya bona yeo ba e bopilego ka hlama.
- Dihlopha di ahlaahla bodulo bjoo bo tlogo nyakega bja diphoofolo tša bona tšeo di bopilwego ka hlama.

- Barutwana ba bapadiša diphoofolo tša bona mmepeng.
- Hlohleletša barutwana go ahlaahla ba nnoši le go inaganela.

Barutwana ba diragatša mmepe wa bona ka Bokgabo bja go Diragatša

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

LABORARO

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Mebepe ya diswantšho

Boeletša tlhalošo ya lentšu le mmepe

- Hlaloša gore (a) ke ge o lebelela go tloga godimo
- Hlaloša phapano magareng ga sethalwa sa godimo sa mmepe le selo sa nnete goba seswantšho sa selo seo.
- Barutwana ba lebelela go tloga godimo ba lebeletše dilo tša go tlwaelega (phentshele, rapa, mokotlana wa diphentshele le tše dingwe).

Dira mošongwana

PPM
letl. 42
15 mets

Letlatšhi-kgwedi

Dikgopolo tša mmepe wa diswantšho

- Lebanya mmepe wa seswantšho le senepo.
- Kopolla mantšu go tšwa lepakisaneng la mantšu.

tlou lebenkele mohlare kwena letšha panka

42 Laboraro

DITLHAKA Modumo rw

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latšiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 43
15 mets

PR
letl.
8-13

Letlatšhi-kgwedi

rw mervalo

mwa mo-wedi Ba-wana
rwa rwi rwe di me
rwa-le-la ba-rwe-di me-rwalo
rwalela barwedi merwalo

Mowape ke mowa wa boraro wa Marwale.

43 Laboraro

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (2) Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo

Bala

- Bala kanegelo ya *Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 2** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: serapa sa diphoofolo, leeto, dikgabo, tau, kwena

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl.
12-15
15 mets

PPM
letl.
34-37

Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo

Ge re fihla serapeng sa diphoofolo, re bone dikgabo pele.

Dikgabo di be di namela mehlare ebile di kadiela dikaleng. Di be di beuptše bana ba tšona ka magetleng.

12

GO NGWALA MMOGO Taodišo

Itokiše

- Kopollela foreimi ya go ngwala letlapeng
- Re tla ngwala seo barutwana ba mo kanegelong ba se bonego lefelong la diphoofole (goba leetong le lengwe le le lengwe la nnete le ba sa tšwago go ba le lona)
- Re tla bolela se se diragetšego ka tatelano ye se diragetšego ka yona.

Ngwala dikakanyo tša barutwana mo letlapeng

- Thuša barutwana go laodiša kanegelo ka go ba botšiša dipotšišo tša mantšu a nako. Mohlala,

Na ba bone eng sa pele? sa bobedi, ka morago ga moo? Na ba bone diphoofole tša mohuta mang kgauswi le letsha?

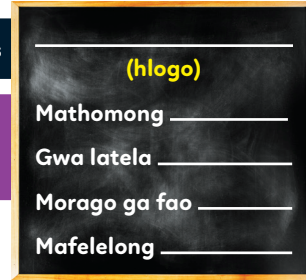
Na ba bone dinonyana neng?

- Bontšha go šomiša foreimi ya go ngwala le dikarabo tša barutwana go ngwala kanegelo.

Balang mafoko mmogo

15 mets

PR letl. 38-41

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 45-49

30 min

PR letl. 24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA Sehlopha E le A

Go bala ga mathomo ga Sehlopha E

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

Go bala ga bobedi ga Sehlopha A

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala ka go šielana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago.
- Go eya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, dinoko le go godiša ga mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA Ditiragatšo

Beakanya

- Dihlopha di a beakanya le go lokiša ditiragatšo tša tšona tša mebepe ya dirapa tša diphoofole.

Diragatšang

- Barutwana ba diragatša mebepe ya bona ya serapa sa diphoofole, ba hlaloša ka tsela yeo ba e dirilego ka gona, kgetho ya bona le dikgopolo.

30 mets

LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

15 mets

Tee, pedi, serapa sa diphoofolo

Tee, tee! Go bose kudu serapeng sa diphoofolo!
 Pedi, pedi! Bona kankaru
 Tharo, tharo! Bona kgabo.
 Nne, nne! Kwaa ditau di a rora.
 Tlhano, tlhano! Bona dihlapu di phonkgela ka meetseng.

Tshela, tshela! Bona tšhwene ya mahlajana.
 Šupa! Šupa! Go bose kudu go a kgahliša!
 Seswai, seswai! Ke fela pelo.
 Senyane, senyane! Ra tla ra ipshina!
 Lesome, lesome! Re tla boa gape!

DITLHAKA Go bopa mantšu nnoši

Go fa maina a ditlhaka ka go šomiša dikaratana

- Barutwana ba phatlalatša dikaratana tša ditlhaka ditiesekeng.
- Morutiši o bitša modumo.
- Barutwana emišetša karatana ya tlhaka yeo e sepelalanago le medumo godimo.

Go bopa mantšu o Nnoši

- Ka go šomiša mantšu go tšwa go thutwana ya Labobedi ya go bopa mantšu:
  - Bitša lentšu gomme o thuše barutwana go lemoga le go bala medumo.
  - Barutwana ba bopa mantšu ka dikaratana tša bona.
  - Ba lekole (morutwana o tee o ngwala lentšu letlapeng).
  - Ba kopollela lentšu ka dipukung tša bona.

PPM letl. 41

15 mets

PR letl. 8-13

Letšatši-kgwedi

Bopa mantšu.

kw a l a   l e e s e k a
 k w a n a   l e s e e a
 k w e n a   l e n a k a

Labobedi 41

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mkgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (3) Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo

Bala

- Bala kanegelo ya *Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo* le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 3** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: serapa sa diphoofolo, leeto, dikgabo, tau, kwena

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.
- Bea dikaratana go Leboto la Mantšu.

PK letl. 12-15

15 mets

PPM letl. 34-37

Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo

Ge re fiha serapeng sa diphoofolo, re bone dikgabo pele.

Dikgabo di be di namela mehlare ebile di kadiela dikaleng. Di be di beputše bana ba tšona ka magetleng.

12

GO NGWALA O NNOŠI

Leeto la go ya serapeng sa diphoofolo

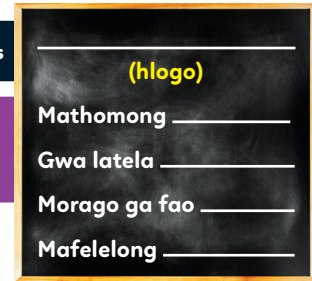
Balang gape mafoko a Go ngwalwa Mmogo a maabane

Barutwana ba tlatša letlakala la PMM

- Barutwana ba thala seswantšho ebile ba feleletša lefoko.
- Ba šomiša foreimi ya go ngwala ka seo se diragetšego ge ba be ba ile serapeng sa diphoofolo.

15 mets

PR
letl.
38-41

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
45-49

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha B le C

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

30 mets

PR
letl.
24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Go binela mmino

Tšwelang pele ka ditiragatšo tša mebepe ya serapeng sa diphoofolo ge go hlokalala

Tšweleletša boitšhikinyo bja mmino

- Ge ditiragatšo di fedile, ralokang mmino goba le opeleng koša mmogo.
- Barutwana ba binela koša (ba thwantšha menwana, ba koba matsogo, ba ya ka mathoko, ba dikologa, bjalobjalo)

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya Ditaba tšaka.

15 mets

DITLHAKA **Papadi ya go nyaka mantšu**

- Balang mantšu mmogo.
- Barutwana ba thala sedikogoba ba thalelela mantšu ka gare ga mašakana.
- Lekolang mmogo.

PPM
letl. 44
15 mets

Letlatsi-kgwedi _____

Nyaka mantšu a ka gare ga dipoloko.

katse ✓	ngaka	lenaka	lesaka
apola	swana	tamati	leboti

l	s	u	k	a	t	s	e	g	s
a	l	e	s	a	k	a	n	m	t
p	e	a	l	g	s	b	g	r	a
o	n	h	g	r	o	e	a	a	m
l	a	o	b	o	e	r	k	l	a
a	k	s	w	a	n	a	a	a	t
p	a	o	s	l	e	b	a	t	i

44 Labohlano

GO NGWALA **Abelana ka seo o se ngwadilego**

- Barutwana ba lekola tatelano ya dingwalwa tša bona go netefatša gore ba nepile.
- Kgopela bao ba ithapago gore ba balele phaphoši mafoko a bona.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl. 45-49

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA **Sehlopha D le E**

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

30 mets

PR
letl. 24-27

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe go seteišene sa mošongwana.
- Barutwana ba dira mošongwana.
- Morutiši o a ba lebelela ebile o ba fa=maele.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

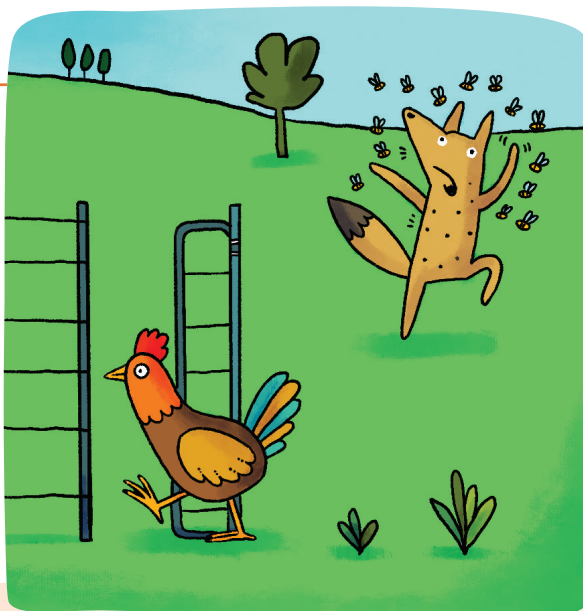
- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaleletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaleletšo**, goba go ba fa dipoelo tšeo di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše ebile ke na le tšohle tšeo ke di hlokago go thoma beke.

KAKARETŠO YA BEKE

Mosepelo wa Nare

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

- thai
- teleletelele
- kgolokgolo
- dipataka

LENANEO LA MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

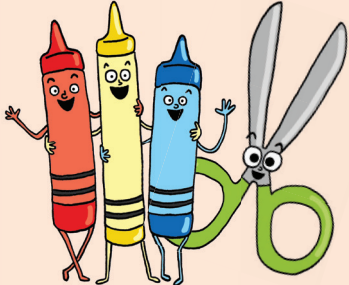
Go Šoma o Nnošiw

<ol style="list-style-type: none"> 1. PPM letl. 60 2. PPM letl. 61 3. PPM letl. 62 4. PPM letl. 63 	<ol style="list-style-type: none"> 5. PPM letl. 64 6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 91 7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 46 8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.
--	---

Kgetho ye nngwe: Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo: Mošomo 55 Go humana tsela

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

- dikherayone/ dikhokhi le phentshele
- matlakala a A4
- mekotlana ya ditlhaka tša beke
- didirišwa tšeo di nyakegago go mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo

Na ke nna phoofolo efe?

Ke nna phoofolo ye kgolokgolo
yeo e dulago nageng
Ke na le pogo ya go topa dilo
Ke rata go ja matlakala le bjang
Ke na le mmala wo moso wa
go hlakana le bopududu.
Ke nna eng?

Ke nna kgoši ya dibata ka moka
Ke a phela ka go tsoma le go ja
diphoofolo tše dingwe
Ke na le dinala tše kgolo le
meno a bogale
Mmala wa ka ke wo mosehla
wa go hlakana le bosorolwana
Ke nna eng?

Ke dula ka dinokeng le matsheng
Ke ya nageng go ja dienywa,
bjang le matlakala
Ke yo mogolo kudu ebile
ke boima
Ke na le mmala o mosehla goba
o mopududu
Ke nna eng?

Ke nna phoofolo ye telele ya go
feta diphoofolo ka moka
Ke na le molala wo motelele
Ke ja matlakala, diphathana le
dienywa
Letlalo la ka ke le lešweu la go
hlakana le botshothwa
Ke nna eng?

Nare, kgogo ya sethole

Letšatši le lengwe le lengwe kgogo Nare e be e e tšwa e
sepelasepela polaseng. Ka letšatši le lengwe, Morena Phiri a e
bona e sepelasepela. A tšea sephetho sa gore a e sware a tle a
allele ka yona.

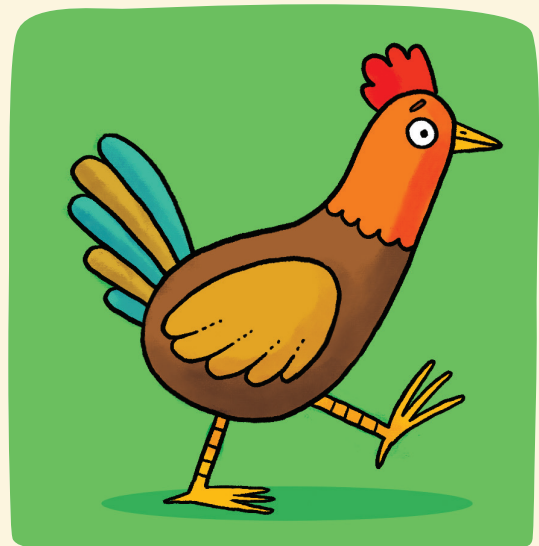
Nare e be e sa tsebe gore Morena Phiri o be a leka go e swara. E ile
ya sepela ka lethabo ya tšwa seferong sa kgogo ya sethole e lebile
letamong. Ya dikologa letamo e lebeletše dihlapa. Morena Phiri a
gagabela go yona, eupš, aowii! O ile a thelela a wela ka letamong! A
gogobela ka ntle a kolobile.

Nare yona ke ge e itshepelela e labile go mokgobo wa dikota. E
ile ya sepela ka ka go iketlao godimo ga mokgobo wa dikota go
lebelela mafela ka tšhemong ka mošola. Morena Phiri o ile a e
kitimiša, Jo! dikotadi ile tša kgokologela godimo ga Morena Phiri!

Nare ya sepelela kgauswi le phago. Dinose di be di direla molemi
mamapo a mabosana. Nare e ile ya sepela ka fase ga phago.

Morena Phiri ya phurunkela Nare, aowii, e ile ya thuma phago gomme dinose tša tšwa ka phagong ka semana sa tšona.
Di ile tša thoma go mo loma Phiri mmele ka moka! Itšhu!

Ka nako yeo, Nare yona e ile ya boela morago ka hokong gomme keiti ya tswalela. E be e bolokegile. Morena Phiri yena o
ile a sepela ka go nanya a jewa ke dihlong gomme a se sa tla polaseng yeo gape.

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya *Ditaba tšaka*.

15 mets

KANEGELO YA GO BALELWA GODIMO **Ke nna phoofolo efe?**

Pele ga go Bala

- Sebakeng sa gore o bale kanegelo, botšiša barutwana ka dithai
- Hlaloša: Thai ke potšišo yeo e nago le nyepollo ya karabo ya go se be bonolo goba ya go segiša

Balela dithai godimo

- Hlaloša mantšu a maswa a tlotlontšu
- Barutwana ba akanya karabo.

Ka morago ga go bala

- Na ke dife diphoofole tše dingwe tšeo o di bonego?
- Na o di bone kae?
- Na di be di lebelelega bjang?

PM letl. 43

15 mets

PPM letl. 53

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP **Na phoofolo ye ke efe?**

Tsebo ya pele

- Ahlaahla: Re a tseba gore dilo di bonagala go fapana ge di le kgole. Dilo di bonagala go fapana ge di le kgauswi.
- Diswantšho tšeo di lego godimo letlakaleng le ke tša diphoofole tša go fapafapana. Di kgauswi kudu gomme di fapana le ka tsela yeo o tlwaetšego go di bona ka gona.

Lebelela diswantšho o ahlaahle

- Na phoofolo ye nngwe le ye nngwe e kgauswi le efe go letlakala 60 la PMM?

PK letl. 16

30 mets

PPM letl. 54

Mahlajana a diphoofole

Na ke phoofolo efe ye?

16

DITLHAKA **Modumo gw**

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM letl. 55

15 mets

PR letl. 8-13

Letlitiš-kgwedi

ABC

gw legogwa

Seqale le Digtai ke baqera ba bagolo.

Mošupologo 55

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
60-64

30 mets

PR
letl.
24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha A le B

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiša dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re Hi go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Lokiša

- Kgetha mešongwana ya beke ye mene ya go fapana go letlakala 5.
- Beakanya ditlabakelo.
- Arola phaphoši ka dihlopha tše nne.

Tsebiša diteišene tša mešongwana

- Bontšha didirišwa gomme o hlaloše gore mošongwana wo mongwe le wo mongwe o dirwa bjang seteišeng se se sengwe le se sengwe sa mošongwana.
- Kgopela barutwana ba go itshepha gore ba laetše.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

Mošongwana wa phaphoši ka moka

- Ge le na le nako, bapalang papadi ye bjalo ka go swara, go akana ka diatla goba go khuta le go nyakana.

30 mets

PR
letl.
51-52

TEKOLO 1 YA BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Dithai tša ditiro

Tsebagatša

- Šomang ka bobedi
- Lokiša thai ya ditiro ka go laetša boitšhikinyo bja phoofolo le medumo.
  - Mohlala: Ke sepela ka tsela ye....
  - Ke kwagala/duma ka tsela ye...
  - Ke ja.....
  - Ke yo mogolo ka tsela ye.....

Lokiša o diragatše

- Ka babedi, barutwaba ba lokiša le go diragatša thai ya bona.

Tšwelang pele ka tekolo ye bosasa

- Le ka šomiša nako ya Thuto ya Boitšhidullo go feleletša ditekolo.

30 mets

Go swaya: Lebelela letlakala 124
Meputso: 5

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THELETŠA LE GO BOLELA **Dithai tša mantšu**

Barutwana ba šoma ka bobedi

- Barutwana ka moka ba nagana ka phoofolo ya naga/ lešoka efela ga ba bolele gore ke eng.
- Ba fa bagwera mehlala/ ditšhupetšo ka ga phoofolo yeo (Ye ke thai). Mohlala:

- Ke ye kgolo bjang?
- E ja eng?
- E dula kae?
- E dira modumo ofe?
- Ke eng sa go ikgetha ka yona.

Bagwera ba phopholetša dikarabo

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP **Mosepelo wa Nare**

Bala kanegelo

- Bala kanegelo ya *Mosepelo wa Nare* ka go letlakala 63 la PM ge barutwana ba lebelela diswantšho ka go letlakala 62 la PMM.

Lebanya maina le diswantšho

- Barutwana ba bala dihlogo tša ka fase ga diswantšho.
- Ngwala nomoro ya seswantšho sa maleba kgauswi le hlogo/leina.

PPM
letl. 56
15 mets

Letlatisi-kgwedi

Mosepelo wa Nare

Ngwala dinomoro tša diswantšho tša go lebana.

Nare e sepetše ya tšena ka kgaro

ya namela dikota ya boela morago.

go dikologa letamo ka fase ga sehloga sa dinose

56 Labobedi

DITLHAKA **Go bopa mantšu mmogo**

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 149).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.

Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.

- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalobjalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaamong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

PPM
letl. 57
15 mets

PR
letl.
8-13

Letlatisi-kgwedi

Bopa mantšu.

le g a gw a gw a m a
m o gw a p a b o gw a
l e g a b a
p a l e g a

Labobedi 57

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (1) *Diphoofolo tša nageng*

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya *Diphoofolo tša nageng*.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 1** letlakaleng le lengwe le le lengwe.

Laetša mantšu a dikaratana: *thai, teleletelele, kgolokgolo, dipataka*

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 17-19

15 mets

PPM letl. 50-52

Diphoofolo tša nageng

Letl. 17-19
 • Ke kgabo e nna kgabo.
 • Ke ja se sengwe le se sengwe – dinonyana, mae, digwagwa, dienywa, le dikhunkwane.
 • Ke ipoloka ka go namela mehlare.

Ke nna kgabo. Ke ja se sengwe le se sengwe – dinonyana, mae, digwagwa, dienywa, le dikhunkwane. Ke ipoloka ka go namela mehlare.

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 60-64

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha C le D

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

30 mets

PR letl. 24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO *Diteišene tša mešongwana*

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA TEKOLO 1 *Dithai tša ditiro (e tšwela pele)*

Tšwela pele ka ditekolo

Go swaya: Lebelela letlakala 124
Meputso: 5

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

LABORARO

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

Mmepe wa mosepelo wa Nare

Bala le ahlaahle mmepe

Thala tsela ya Nare

- Bala kanegelo ya *Mosepelo wa Nare* gape.
- Barutwana ba theeletša ba thala moo Nare a ilego gona.

PPM
letl. 58
15 mets

DITLHAKA Modumo hw

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latšiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 59
15 mets

PR
letl.
8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (2) *Diphoofolo tša nageng*

Bala

- Bala kanegelo ya *Diphoofolo tša nageng* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 2** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: thai, teleletelele, kgolokgolo, dipataka

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl.
17-19
15 mets

PPM
letl.
50-52

Ke nna kgabo. Ke ja se sengwe le se sengwe – dinonyana, mae, diqwagwa, dienywa, le dikhunkhwane. Ke ipoloka ka go namela mehlarere.

GO NGWALA MMOGO **Dithai**

Lokiša letlapa

- Kopollela foreimi ya go ngwala letlapeng

Hlaloša mkgwa wa go ngwala thai

- Kgetha phoofolo yeo o tla dirago thai ka yona
- O seke wa ngwala leina la phoofolo ka ge se e le karabo.
- Nagana ka dika tše 2-3 ka ga phoofolo yeo.

Ngwala mohlala wa thai ka tlou

- Hlohleletša barutwana go fa ditšhišinyo.
  - Na ditlou ke tše kgolo goba tše nnyane? *(Ke nna phoofolo ye kgolo)*
  - Na ditlou di šomiša eng go topa dilo *(Ke na le mmogo)*

- Na ditlou di na le mmala o mobjang? *(Ke nna o mopududu)*
- Na ditlou di ja eng? *(Ke ja mabjang, mehlare le dikala)*
- Na re ngwala potšišo efe mafelelong a thai? *(Ke nna eng?)*

15 mets

PR letl. 38-41

Ke nna eng?

1. _____
2. _____
3. _____

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 60-64

30 mets

PR letl. 24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha E le A

Go bala ga mathomo ga Sehlopha E

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

Go bala ga bobedi ga Sehlopha A

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala ka go šielana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tše o di lemogago.
- Go eya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, dinoko le go godiša ga mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO **Diteišene tša mešongwana**

30 mets

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteiseneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

Khutšang

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA **Dira puku ya khorositina**

30 mets

Beakanya

- Efa barutwana dikhatapokisi/dipampiri, diphentshele, dikherayone/dikhokhi
- Laetša barutwana go mena pampiri ka matlakala a tshela, ka mkgwa wa khorositina
- Anega kanegelo ya Mosepelo wa Nare gape.

Thala mosepelo wa Nare

- Barutwana ba thala kgato ka kgato gomme ba di fa maina.

Fetolang

- Thala sethalwa sa go swana le se gore barutwana ba thale diswantšhong le go ngwala kanegelo.

LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Reta sereto sa go diragatša

15 mets

Ge o le ebile o tseba

Ge o le tlou ebile o tseba
Ebile o nyaka go laetša se.
Kiba fase, kiba fase.
Kiba! Kiba! Kiba!

Ge o le tau ebile o tseba.
Ebile o nyaka go laetša se.
Rora o kwagale, rora o kwagale.
Rora! Rora! Rora!

Ge o le thutlwa ebile o tseba.
Ebile o nyaka go laetša se
Fihlelela godimodimo, fihlelela godimodimo.
Godimo! Godimo! Godimo!

Ge o le kwena ebile o tseba.
Ebile o nyaka go laetša se.
Loma matsogo a gago, loma matsogo a gago.
Loma! Loma! Loma!

DITLHAKA Go bopa mantšu nnoši

Go fa maina a ditlhaka ka go šomiša dikaratana

- Barutwana ba phatlalatša dikaratana tša ditlhaka ditiesekeng.
- Morutiši o bitša modumo.
- Barutwana emišetša karatana ya tlhaka yeo e sepelalanago le medumo godimo.

Go bopa mantšu o Nnoši

- Ka go šomiša mantšu go tšwa go thutwana ya Labobedi ya go bopa mantšu:
  - Bitša lentšu gomme o thuše barutwana go lemoga le go bala medumo.
  - Barutwana ba bopa mantšu ka dikaratana tša bona.
  - Ba lekole (morutwana o tee o ngwala lentšu letlapeng).
  - Ba kopollela lentšu ka dipukung tša bona.

PPM letl. 57

15 mets

PR letl. 8-13

Letšatši-kgwedi

Bopa mantšu.

Labobedi 57

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (3) Diphoofole tša nageng

Bala

- Bala kanegelo ya *Diphoofole tša nageng* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 3** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: thai, teleletelele, kgolokgolo, dipataka

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.
- Bea dikaratana go Leboto la Mantšu.

PK letl. 17-19

15 mets

PPM letl. 50-52

Diphoofole tša nageng

Ke nna kgabo. Ke ja se sengwe le se sengwe – dinonyana, mae, diqwagwa, dienywa, le dikhunkhwane. Ke ipoloka ka go namela mehlare.

17

GO NGWALA Thai

Balang gape mafoko a go ngwalwa mmogo a maabane

- Balang gape thai yeo barutwana ba e ngwadilego mmogo maabane.

Barutwana ba ngwala dithai

- Barutwana ba thala phoofolo yeo ba e ratago.
- Barutwana ba ngwala thai ya bona ka phoofolo yeo.

15 mets

PR
letl.
38-41

Ke nna eng?

1. _____
2. _____
3. _____

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
60-64

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha B le C

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

30 mets

PR
letl.
24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe seteišeneng sa mešongwana.
- Barutwana ba dira mošomo.
- Ba hlokomele gomme o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Dipuku tša khorositina (e tšwela pele)

30 mets

Feleletša dipuku

- Barutwana ba feleletša dipuku tša bona tša khorositina.

Abelana

- Barutwana ba bala dikanegelo tša bona.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

						
Nare e sepetše	ya tsena ka Kgoro	ya dikologa letamo				

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša moggwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya Ditaba tšaka.

15 mets

DITLHAKA **Piletšo**

- Bitša lentšu le lengwe le le lengwe ka go nanya. Boeletša gatee fela.
- Barutwana ba ngwala mantšu ka dipukung tša bona.
- Ka morago ga moo, ba ngwalela mantšu letlapeng gore ba a lekole ba phošolle.

15 mets

PR
letl. 10

legogwa

bapala

mogwapa

palega

bala

GO NGWALA **Abelana ka seo o se ngwadilego**

Šomang ka bobedi

- Barutwana ba balela bagwera dithai tša bona. Bagwera ba phopholetša dikarabo.
- Kgopela barutwana ba se kae go balela dithai tša bona godimo.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
60-64

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha D le E

Go Bala la bobedi

- Ka Bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

30 mets

PR
letl.
24-27

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Romela sehlopha se sengwe le se sengwe go seteišene sa mošongwana.
- Barutwana ba dira mošongwana.
- Morutiši o a ba lebelela ebile o ba fa maele.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaleletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaleletšo**, goba go ba fa dipoelo tšeo di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše ebile ke na le tšohle tšeo ke di hlokago go thoma beke.

KAKARETŠO YA BEKE

Diphoofolo di nyaka meetse

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

sediba sa meetse

nwa

fodiša

hema

gogile

MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

Go Šoma o Nnoši

1. PPM letl. 76	5. PPM letl. 80
2. PPM letl. 77	6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 89
3. PPM letl. 78	7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 52
4. PPM letl. 79	8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.

Kgetha: Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo: Mošomo 59 meetse a go nwa a go bolokega le a go se bolokege; mošomo 60- Go boloka meetse a go hlweka (eba le seswantšho sa go dira teko)

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

- didirišwa tša go sekiša meetse: lebotlelo la 2L la senwamaphodi la go se be le selo, santa ya lekgwara, malahle, santa ye tshesane, meetse, lešela la go hlweka
- dikherayone / dikhokhi le dipentshele
- matlakala a magolo (A4 goba go feta goba a mmala)
- diporatšhe tša go penta, pente le dikotlelo tša meetse
- dimakasine tša kgale/letlakala la mmala
- dikero, dikgomaretši
- dibaledi tša go raloka papadi ya seboko
- mekotlana ya ditlhaka tša beke ye
- didirišwa tšeo di nyakagego tša mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo

Sediba sa meetse

Go na le lefelo kua sethokgweng leo le bitšwago **sediba sa meetse**. Ke bodiba bja go iša fase bja go tla ka meetse a go fola a mabose. O tla bona diphoofole tše ntši ka mehla gona moo. Kubu e hlwa letšatši ka moka sedibeng gore e khutše. **Kokolohute**, nonyana ye kgolo ya meetse, e dula ka sehlageng mohlareng kgauswi le sediba se sa meetse. E fela e tseba ka meetseng go swara digwagwa le dihlapa. Ditlou di tla go nwa meetse mantšiboa a mangwe le a mangwe. Di itšhela ka meetse mekokotlong ya tšona gore di fole.

Eupša go na le phoofole e tee ya go boifiša ya go dula kgauswi le meetse. Yona e phelago e laletše go ubula diphedi gore e be dijo tše bose tša yona. Ke Kwena! Ka letšatši le lengwe mosegare go fiša gore tšhirr, kwena e be e bataletše bjalo ka kota e laletše go swara ye nngwe gore e e je.

Diphoofole tša mathomo tša go tla go nwa meetse moo Sedibeng e bile dipitsi tše hlano tša mebala tša tla di kgatha bjalo ka dipere. Kwena ya di bona eupša ya nagana gore go ka ba kaone ge e ka lalela phoofole ye nngwe ye nnyane.

Letšatši le rile ge le thoma go sobela, dithutlwa tše hlano tše telele tša tla go nwa meetse. Dithutkwa di ile tša inamišetša melala ya tšona ke meetseng o ka re dipere.

Kwena e ile ya di bona eupša ya nagana gore go ka ba kaone ge e ka lalela phoofole ye nnyane.

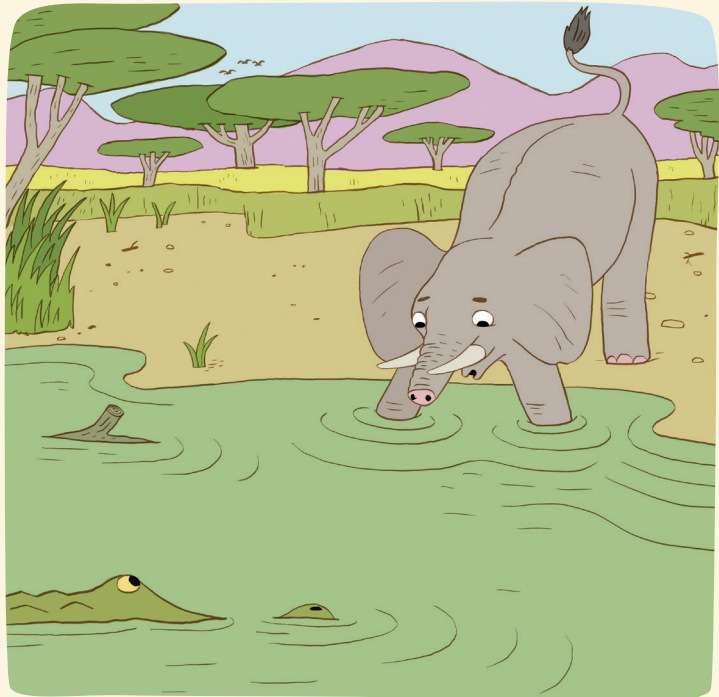
Diphoofole tša go latela ebile **dinare** tše tharo tša go tia. E be e le tše nnyane eupša di na le mebogo ya dintlha. Kwena e ile ya di bona eupša ya nagana gore go kaone e letele phoofole ya go hloka maatla.

Ka morago ga dinare, go ile gwa tla dikolobe tše kgolo tša naga. E be e le tše nnyane eupša di na le meno a bogale. Kwena ya di bona eupša ya nagana gore e letele phoofole ye tshesane.

Mafelelong gwa tla phala, e sepela e nnoši. Phala e be e sepelela meetseng ka dihlong ya inamišetša hlogo ya yona ka meetseng ya a nwa. E be e sa bone ge kwena e kitimela go yona.

Efela ye nngwe ya e bona! Kokolohute e be e phophiša diphego mahlaseding a letšatši leo le sobelago gore di ome. E rile ge e gadima ya bona Kwena e rutha e lebile go phalana. Ya tabogela godimo e kekeretša ka lešata, e re kwa kwa kwa! Phalana ya kwa kokolohute ya emišetša hlogo godimo. Ya bona Kwena e ahlamile, meno a yona a bogale a dutše ka mothaladi a phadima. Ka bonako phalana ya tabogela morago ka ntle ga meetse ya kitima ka lebelo ka moo e ka kgonago ya tšhaba.

Kwena e be e nyamile. E be e tseba gore e tla swanelwa ke go letela sebakana gore e humane dilalelo bošegong bjoo.

TLOTLONTŠU

sediba sa meetse – mogobe wa tlhago moo diphoofole di nwago meetse gona.

kokolohute – nonyana ye kgolo ya menotlo ye metelele. E dula ka meetseng go swara dihlapa ya di ja.

dinare – diphoofole tša naga tše boima tše kgolo, ya go swana le kgomo ya poo.

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG *Ditaba*

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya *Ditaba tšaka*.

15 mets

KANEGELO YA GO BALELWA GODIMO *Sedibeng sa meetse*

Pele ga go Bala

- Na o kile wa kwa ka sediba sa meetse?
- Na o nagana gore go direga eng sedibeng sa meetse?

Balela kanegelo godimo

Ka Morago ga go Bala

- Na diphoofolo di šomiša meetse go dira eng? (go nwa, go fola, go tsoma dijo, go hema, go hlapa/go itlhwekiša)

PM
letl. 55

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP *Sedibeng sa meetse*

Bala kanegelo

Ahlaahla ka diswantšho

- Na sediba sa meetse ke eng?
- Na o bona diphoofolo tša mohuta mang sedibeng sa meetse?
- Na diphoofolo di šomiša meetse bjang?

PK
letl. 21

30 mets

PPM
letl. 70

Sedibeng sa meetse

Maqalo a Rurubu

- Na o bona diphoofolo tša maqalo a Rurubu?
- Na diphoofolo tša maqalo a Rurubu di šomiša meetse go dira eng?
- Na diphoofolo tša maqalo a Rurubu di tsoma dijo go nwa, go fola, go hema, go hlapa/go itlhwekiša?

21

DITLHAKA *Modumo nt*

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 71

15 mets

PR
letl. 8-13

Letlatšhi-kgwedi

nt

nta nti ntu nte

ntaga ntate ntaka

ntoma ntumiša ntamiše

Nebe o dula motseng wa Letlatšhi-kgwedi.

Mošupologo 71

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl. 31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
76-80

30 mets

PR
letl.
24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha A le B

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiša dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re Hi go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Lokiša

- Kgetha mešongwana ye mene ya go fapana go letlakala 5 la beke.

Tsebiša diteišene tša mešongwana

Mošomo wa phaphoši ka moka

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO BONWA

Thala seswantšho sa hlapi

30 mets

Tsebagatša

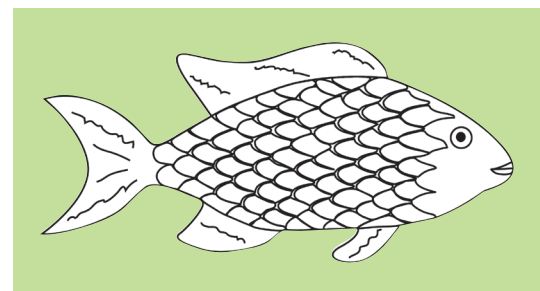
- Efa barutwana matlakala, diphentshele, dikherayone, dikgatišobaka/matlakala a mmala, dikero, dikgomaretši
- Laetša go thala seswantšho se bonolo sa hlapi ya go ba le magapi a magolo.

Dira

- Barutwana ba khalara magapi ka go šomiša dikherayone goba ba dira kholatše.
- Sepelasepela o boledišana le barutwana

Ye nngwe

- Barutwana ba ripa magapi go tšwa go matlakala a dimakasine tša kgale.gomme ba di kgomaretša go sethalwa sa hlapi.

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Go hlopha diphoofole

15 mets

Diphoofole	Nageng	Meetse	Bobedi

Lokiša

- Kopolla taekeramo letlapeng.

Hlopha diphoofole ka magoro

- Kgopela barutwana go fa maina a diphoofole tša go fapafapana le go ngwala lenaneo (tlou, kwena, hlapu, kubu, thutlwa, noga, nonyana bjalojalo)
- Barutwana ba bolela gore phoofole e dula nageng goba ka meetseng goba ka bobedi.
- Barutwana ba hlaloša dikgetho tša bona.

TEKOLO 1 YA TSEBO YA GO THOMA

Na diphoofole di šomiša meetse bjang?

Efa barutwana dikhopi tša PM letlakala 126: Tsebo ya Go Thoma Tekolo 1

Lekola tsebo

- Balang dihlogo mmogo.
- Barutwana baswaya dikholomo tša maleba tša phoofole ye nngwe le ye nngwe.
- Na barutwana ba kgona go swantšha le go hlopha tshedimošo?

Go swaya: Lebelela letlakala 122
Meputso: 10

PK letl. 127

15 mets

LEINA _____ LETŠATŠI-KGWEDI _____

Ka fao diphoofole di šomišago meetse
Swaya go bantšha makgwa woo phoofole ye nngwe le ye nngwe e šomišago meetse ka gona.

	Go rwa	Go hlapa	Go fola	Go hema	Go humana djo
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐

TSEBO YA GO THOMA TEKOLO 1 Beke 6 - Labobedi 127

DITLHAKA

Go bopa mantšu mmogo

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 151).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.

Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.

- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalojalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaamong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

PPM letl. 72

15 mets

PR letl. 8-13

Letšatši-kgwedi _____

Bopa mantšu.

nt i m a l e m a t i
l e n t i n t e k a
n t o m a n t e k a

72 Labobedi

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (1)

Ka fao Mumusa a humanego pogo ka gona

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya *Ka fao Mumusa a humanego pogo ka gona*.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 1** letlakaleng le lengwe le le lengwe.
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

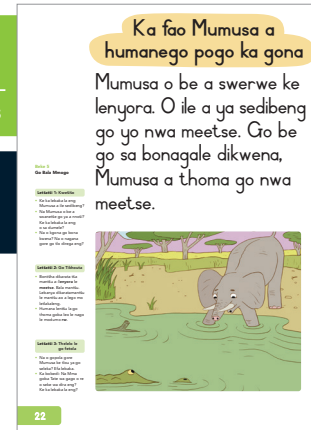
Laetša mantšu a dikaratana: sediba sa meetse, nwa, fodiša, hema, gogile

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl.
22-25

15 mets

PPM
letl.
66-69

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
76-80

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha C le D

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

30 mets

PR
letl.
24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO BONWA

Go penta ka dipente tša meetse

Laetša

- Efa barutwana matlakala, diporatšhe tša go penta, dipente le dijeke tša meetse.
- Laetša go hlakanya dipente ka meetse go dira mebala ya go fapafapana.
- Laetša go hlatswa poratšhe ka go šomiša mebala ya go fapafapana.

Barutwana ba penta selo sa go tšwa go tlhago

- Laetša mehlala ya didirišwa tše nnyane tšeo barutwana ba ka di kopollago goba go šomiša ka boikgopolelo.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ka thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

LABORARO

KOPANO YA MESONG

15 mets

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

Meetse ao a bolokegilego go ka nwewa

PPM letl. 73

15 mets

Teko: Go sekiša meetse

Ditlabakelo:

- Kgothola lebotlelo la senwamaphodi (le ripilwe bofase bja lona), meetse a go ba le leraga, lešela leo le hlwekilego, leokodi, pantiši, sefo (malahle, mobu wa lekgwara, santa ye koto le ye tshese)
- Ge e le gore e tee goba tše dingwe tša disefo ga di hwetšagale, šomiša lešela goba wulu ya khotlhone.

Tsela:

- Hlaloša maikemišetšo a teko: go nyaka go tseba gore o ka kgona go dira meetse a ditšhila gore a hlweke a hloke le ka selabi.
- E re barutwana ba lekole lebotlelo la meetse a ditšhila pele ga ge o a sefa ka sefo.
- Lokela leokodi molomong wa lebotlelo gomme o phumule ka lešela la go hlweka.
- Bea karolo ya godimo ya lebotlelo ka gare ga

seripagare sa botlase bja lebotlelo.

- Ala maraga, mobu le santa ka mokgwa wo di adilwego ka gona ka mo go PPM.
- Tšhela meetse a leraga ka gare ga sefo.
- Lekola meetse a o a tšhetšwego ka gare ga sefo gore a hlwekile na.
- Botšiša o re: Na go diragetše eng ka santa, mobu goba leraga?
- Hlalošetša barutwana gore le ge meetse a lebelelega a hlwekile, a swanetšwe go bedišwa pele a ka nwewa.

Ngwala maina a diswantšho go letlakala 73 la PPM

DITLHAKA Modumo nk

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM letl. 74

15 mets

PR letl. 8-13

Letšatši-kgwedi

nk nku

nko nka nki nke nku

nka-di-ma ta-nki nki-me-la

nkadima tonki nkimela

Na isana o bone tonki ka lešakeng.

74 Laboraro

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (2) Ka fao Mumusa a humanego pogo ka gona

Bala

- Bala kanegelo ya *Ka fao Mumusa a humanego pogo ka gona* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 2** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: sediba sa meetse, nwa, fodiša, hema, gogile

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 22-25

15 mets

PPM letl. 66-69

Ka fao Mumusa a humanego pogo ka gona

Mumusa o be a swerwe ke lenyora. O ile a ya sedibeng go yo nwa meetse. Go be go sa bonagale dikwena, Mumusa a thoma go nwa meetse.

22

GO NGWALA MMOGO Mosepelo wa morutiši

Beakanya

- Kopolla foreimi ya go ngwala letlapeng.

Hlaloša

- Barutwana ba hlama mafoko a go hlaloša mosepelo wa morutiši sekolong.
- Šomiša sebopego sa *Mosepelo wa Nare*.

Ngwala dikakanyo tša barutwana

- Ngwala dipotšišo tša go hlohla: Na morutiši o be a sepela kae?
- Ela tšhomišo ya matlema šedi.

Balang mafoko mmogo

15 mets

Morutiši o a sepela

PR letl. 38-41

le go boa.

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Go bala ga mathomo ga Sehlopha E

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšišo dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

Sehlopha E le A

Go bala ga bobedi ga Sehlopha A

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala ka go šielana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago.
- Go eya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, dinoko le go godiša ga mantšu goba go bala ka thelelo.

PPM letl. 76-80

30 mets

PR letl. 24-27

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR letl. 51-52

TEKOLO 2 YA BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA Koša/mmimo wa setšo

30 mets

Kgethang koša ya setšo gomme le itlwaetše go e opela

- Barutwana ba šoma ka dihlophana.
- Ba sepela mesepelo, ba bina ditepe tša mmimo goba ba letša moropa go ya ka morethetho wa koša.

- Kgetha gore o tlo tsebagatša koša ya gago bjang, hlaloša gore e opelwa ka polelo efe le gore e bolela ka eng.
- Itlwaetšeng lehono gomme le diragatše bosasa.

Go swaya:
Lebelela letlakala 124
Meputso: 5

LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA Reta sereto

15 mets

Lerotholodi la meetse

Marotholodi a mannyane a meetse
 Dithorwana tše nnyane tša santa
 A tlatša mawatle a magolo
 A botsefatša dithaba le naga.

Ditiro tše nnyane tša botho
 Mantšu a mannyane a lerato
 A dira gore lefase la rena e be lefelo le le bose
 A dira gore lefase le tlale ka lerato.

DITLHAKA Go bopa mantšu nnoši

Go fa maina a ditlhaka ka go šomiša dikaratana

- Barutwana ba phatlalatša dikaratana tša ditlhaka ditekeng.
- Morutiši o bitša modumo.
- Barutwana emišetša karatana ya tlhaka yeo e sepelalanago le medumo godimo.

Go bopa mantšu o Nnoši

- Ka go šomiša mantšu go tšwa go thutwana ya Labobedi ya go bopa mantšu:
  - Bitša lentšu gomme o thuše barutwana go lemoga le go bala medumo.
  - Barutwana ba bopa mantšu ka dikaratana tša bona.
  - Ba lekole (morutwana o tee o ngwala lentšu letlapeng).
  - Ba kopollela lentšu ka dipukung tša bona.

PPM letl. 72

15 mets

PR letl. 8-13

Letlati-kgwedi

Bopa mantšu.

nt
l
t
g
o
i
m
a
e
k

nt i m a l e m a t i
l e n t i n t e k a
n t o m a n t e k a

72 Labobedi

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (3) Ka fao Mumusa a humanego pogo ka gona

Bala

- Bala kanegelo ya *Ka fao Mumusa a humanego pogo ka gona* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 3** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: sediba sa meetse, nwa, fodiša, hema, gogile

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.
- Bea dikaratana go Leboto la Mantšu.

PK letl. 22-25

15 mets

PPM letl. 66-69

Ka fao Mumusa a humanego pogo ka gona

Mumusa o be a swerwe ke lenyora. O ile a ya sedibeng go yo nwa meetse. Go be go sa bonagale dikwena, Mumusa a thoma go nwa meetse.

22

GO NGWALA Šomiša matlema

Hlamang dikgopolo ka matlema

- Ngwala mantšu mo letlapeng.

Kgetha mantšu a maleba

- Bala matlema.
- Barutwana ba kgetha letlema la go dira gore lefoko le kwagale gabotse.
- Mohlala: Mokgadi o dutše **godimo** ga setulo. Mokgadi o rutha **ka gare** ga letangwana. Mokgadi o sepetše a ya **fase** ka ditepisi.

15 mets

Morutiši o a sepela

PR letl. 38-41

le go boa.

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 76-80

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha B le C

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

30 mets

PR letl. 24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR letl. 51-52

TEKOLO 2 YA BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Koša/mmino wa setšo (e tšwela pele)

30 mets

Lekola mešongwana ya dihlophana

- Na ba šomile bjang bjalo ka dihlopha?
- Na ba opetše koša ka mafolofolo le ditho tša mmele di sepela go ya koša?

Go swaya: Lebelela letlakala 124
Meputso: 5

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya Ditaba tšaka.

15 mets

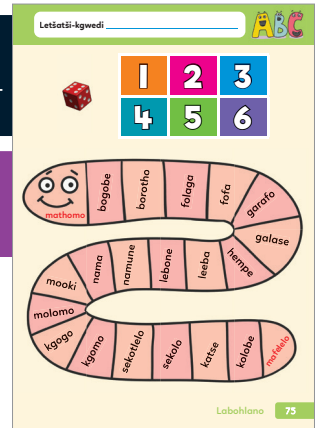
DITLHAKA **Papadi ya Seboko**

Ralokang ka bobedi

- Sepediša dibaledi go ya ka taese/nomoro ya dipoloko.
- Bala lentšu leo o emago go lona.
- Efa lentšu le lengwe la go thoma ka tlhaka yeo.
- Lekola gore mogwera wa gago o nepile.

PPM
letl. 75
15 mets

PR
letl.
8-13

GO NGWALA **Abelana ka seo o se ngwadilego**

Šomang ka bobedi

- Barutwana ba laetša bagwera mafoko a bona.
- Kgopela barutwana ba se bakae gore ba balele phaphoši tšeo ba di ngwadilego.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
76-80

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha D le E

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

30 mets

PR
letl.
24-27

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaleletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaleletšo**, goba go ba fa dipoelo tšeo di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše ebile ke na le tšohle tšeo ke di hlokago go thoma beke.

KAKARETŠO YA BEKE

Batho ba nyaka meetse

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

lenti la go thea

fasefase

tlhaka

kota

phološa

LENANEO LA MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

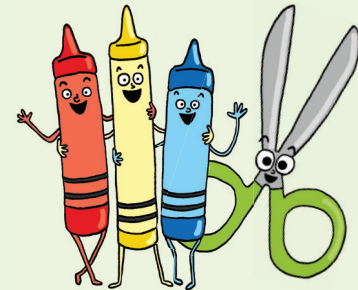
Go Šoma o Nnoši

1. PPM letl. 90	5. PPM letl. 94
2. PPM letl. 91	6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 107
3. PPM letl. 92	7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 55
4. PPM letl. 93	8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.

Kgetho ye nngwe: Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo: Mošomo 57- Ka mokgwa wo re šomišago meetse ka gae le sekolong; Mošomo 58- mokgwa wo meetse a senyegago ka gona.

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

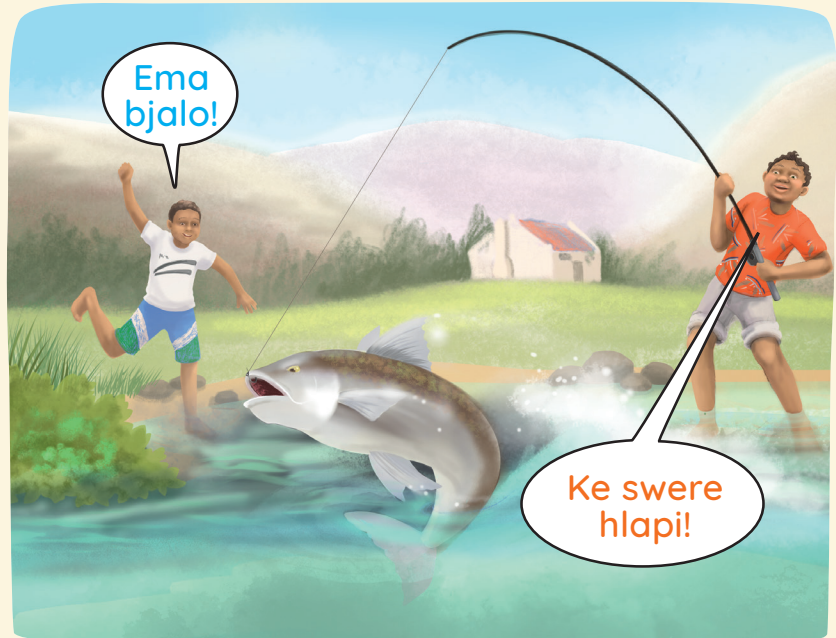
- dikherayone, dikhokhi, diphentshele
- matlakala a magolo (A4 goba go feta, a mašweu goba a mebalabala)
- pente ya phousetara le diporatšhe/dikherayone/dipene
- direkhote tša mehuta ya go fapafapana ya mmino.
- mekotla ya ditlhaka tša beke ye
- didirišwa tšeo di nyakagego tša mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo

Hlapi ye kgolo

Sipho le Matome ba be rata go tanya dihlapi ka letamong. Ga se nke ba tsena ka gare ga letamo fao go sobešelago, gomme ba be ba phela ba thea dihlapi mo meetse **a sa išego**. Kua fase ka letamong go be go thelela ka leraga moo o ka nwelelago ge o ka ya kgole.

Ka Mokibelo wo mongwe e sa le mesong ba ile ba tsoga ba paka mengatse, disangwetše. dino le **metato ya go thea dihlapi le digoketši**. Ba be ba nyaka go tanya yonayona hlapi ye kgolo yeo Tate wa bona a tlogo a e beša ya ba dilalelo bošego bjoo. Bjalo ka mehlang, ba be ba tanya dihlatswana tše nnyane, efela gwa direga selo sa go thabiša. Sipho o ile a kwa a goga lenti la gagwe ka boima. Ga se nke a goga boima bja mohuta wo peleng. Na e ka ba e le hlapi ye kgolo mafelelong? O be a thabile.

“Ke swere ye kgolol! Ke goga lenti ka boima!” Sipho a goeletša.

“E sware! E sware!” gwa goeletša Matome.

Hlapi ya tabogela ka ntle ga meetse, gomme Sipho a bona ka fao e lego ye kgolo ka gona. A thaba kudu ge hlapi e gašanya meetse gohle. A lebala gore ga se a swanela go ya gare ga letamo mo go išago. O ile a šala hlapi morago a e goga ge e be e katana le go tšhaba.

Ka pejane Sipho o be a le garegare ga letamo. Meetse a be a fihla matsogong a gagwe. Matome o ile a bona gore Sipho o kotsing.

“E tlogele! E tlogele! O tseneletše garegare kudu!” gwa goeletša Matome. “Tlogela dilo tšohle o boele morago gona bjale!”

“Ga ke kgone! Ke tantšwe ka maraga! Thušang! Thušang!” gwa goeletša Sipho.

Matome o be a sa tsebe gore a ka dira eng. Na o swanetše go kitima a nyake motho a tle a thuše? A ka no se boe ka nako. O be a swanetše go nagana se sengwe ka pejana go thuša mogwera wa gagwe. Go be go na le kota ye kgolo e phaphametše kgauswi le leriba la letamo. O ile a kgoromeletša kota ka meetseng gomme ya phaphamala ya fihla kgauswi le Sipho gore a itshwareletše ka yona.

Bjale Matome a kitimela lapeng la kgauswi go nyaka thušo. Banna ba babedi ba ile ba fagahlela letamong gomme ba humana Sipho a itshwareleditše ka kota. Ba phološa Sipho, ba reta Matome ka seo a se dirilego go **phološa** mogwera wa gagwe. Bašemane ba babedi ga se ba ka ba lebala letšatši leo hlapi ye kgolo e ilego ya ba phonyoga ka gona!

TLOTLONTŠU

digoketši – dijo tšeo o di beago kobing go goketša dihlapi

metato ya go thea dihlapi – ke metato ye mesesane ya go ba le kobi ya go oba go wona go swara dihlapi.

phološa – go boloka motho mo kotsing

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG *Ditaba*

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya *Ditaba tšaka*.

15 mets

KANEGELO YA GO BALELWA GODIMO *Hlapi ye kgolo*

Pele ga go Bala

- Na o kile wa rutha ka letamong?

Balela kanegelo godimo

- Hlaloša tlotlontšu ye mpsha.

Ka Morago ga go Bala

- Na o nagana gore bašemane ba ithutile eng ka morago ga seo se diregilego ge ba thea dihlapu?
- Na o nagana gore ba tlo ya go thea dihlapu gape? Efa lebaka.

PM
letl. 67

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP *Go šomiša meetse ka gae*

Botšiša dipotšišo tša matseno

- Na phapano ke eng magareng ga magae a a mabedi
- Na lapa le lengwe le le lengwe le hwetša meetse kae? (Lapa la seswantšho sa 1 le hwetša meetse pompeng, mola lapa la seswantšho sa 2 le hwetša meetse thepeng.)

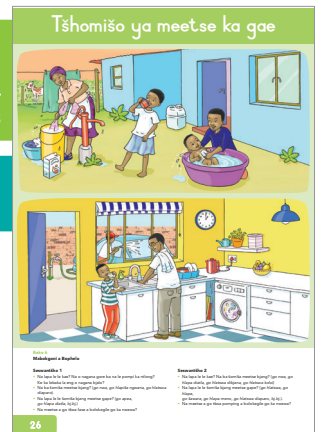
Balang mmogo gomme le ahlaahle

- Gopola, matlakala a Puku ye Kgolo ka go PMM gore barutwana ba kgone go lebelela ge o bala.
- Ahlaahlang ka meetse a wo le a šomišago ka gae.

PK
letl. 26

30 mets

PPM
letl. 85

DITLHAKA *Modumo mp*

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

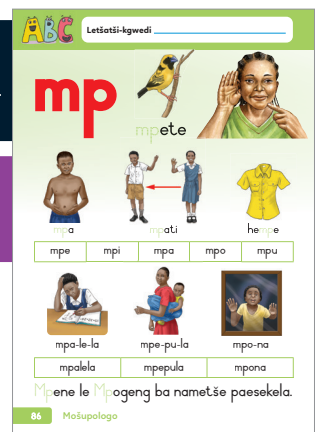
- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 86

15 mets

PR
letl. 8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl. 31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
90-94

30 mets

PR
letl.
24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha A le B

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiša dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

TEKOLO 1 YA THUTO YA BOITŠHIDULLO

Dira ditlhaka tša alefabeto

25 mets

Mošongwana o tšea dithutwana tše pedi

- Barutwana ba tla itokišetša ka Mošupologo gomme ba diragatša ka Labohlano

Šomiša mebele go bopa ditlhaka

- Barutwana ba šoma ka dihlophana tša ba 4-5 go dira ditlhaka tša mathomo tša maina a bona (ka ditlhaka tše kgolo)
- Sehlopha se sengwe le se sengwe se kgetha ditlhaka tše tharo go laetša phaphoši.
- Lekola gore barutwana ba kobega bjang, le bokgoni bja bona bja go šomiša mebele le go kgona go šoma le ba bangwe.

Go swaya: Lebelela letlakala 125
Meputso: 5

BOKGABO BJA GO BONWA TEKOLO 2

Thala seswantšho sa gago o le ka meetseng

30 mets

Tsebagatša

- Efa barutwana diphentšele le dikherayone.
- Hlaloša mošongwana ka tlhokomelo.

Dira

- Barutwana ba thala seswantšho sa bona ba dira se sengwe ka meetseng (mohlala, go rutha, go sepediša seketswana, go thea dihlapa, go hlapa).

- Hlohleletša barutwana go tlaleletša ka dintlha le mmala, le go šomiša letlakala ka moka
- Lebelela gore barutwana ba swara bjang ditlabakelo tša go thala.

Tšea diswantšho tša barutwana

- Barutwana ba go fa diswantšho tša bona go tlo feleletša ka Labobedi.

Go swaya:
Lebelela letlakala 123
Meputso: 5

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TEKOLO 2 YA GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Kwešišo ka go theeletša

Efa barutwana matlakala a PM letlakala 127: Go Theeletša le Go Bolela Tekolo 2

Bala kanegelo ya Hlapi ye kgolo

- Hlaloša gore barutwana ba tla araba dipotšišo ka go ngwala ge o feditše go bala kanegelo, seo se ra gore ba swanetše go theetša ka šedi.

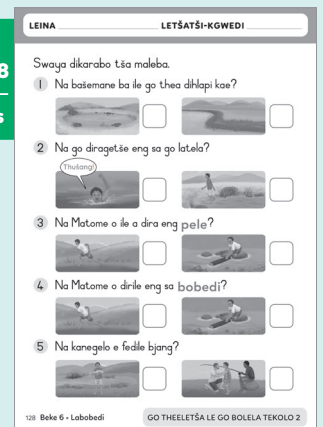
Bala dipotšišo o hlaloše sebopego sa karabo

- Barutwana ba ka šoma le wena kgato ka kgato, goba ka lebelo la bona.

Lekola

- Lekola bokgoni bja barutwana bja go theeletša, go kwešiša le go araba dipotšiša ka kanegelo.

PM
letl. 128
15 mets

Go swaya: Lebelela letlakala 117
Meputso: 5

DITLHAKA Go bopa mantšu mmogo

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 153).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.

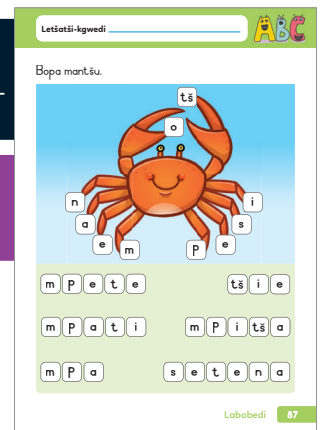
Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.
- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalobjalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaemong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

PPM
letl. 87
15 mets

PR
letl.
8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (1) Hlapi ye kgolo

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya *Hlapi ye kgolo*.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 1** letlakaleng le lengwe le le lengwe.

Laetša mantšu a dikaratana: lenti la go thea, fasefase, tlhaka, kota, phološa

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 27-30

15 mets

PPM letl. 81-84

Hlapi ye kgolo

Lesiba le Matome ba be ba ile go thea dihlapu letamong. Ba be ba nyaka go thea dihlapu tše ntši.

Lesiba a kwa selo se mo goga ka maatla lenting la gagwe la go thea.

Letšatši 1
Letšatši 2
Letšatši 3
Letšatši 4
Letšatši 5
Letšatši 6
Letšatši 7
Letšatši 8
Letšatši 9
Letšatši 10
Letšatši 11
Letšatši 12
Letšatši 13
Letšatši 14
Letšatši 15
Letšatši 16
Letšatši 17
Letšatši 18
Letšatši 19
Letšatši 20
Letšatši 21
Letšatši 22
Letšatši 23
Letšatši 24
Letšatši 25
Letšatši 26
Letšatši 27
Letšatši 28
Letšatši 29
Letšatši 30
Letšatši 31
Letšatši 32
Letšatši 33
Letšatši 34
Letšatši 35
Letšatši 36
Letšatši 37
Letšatši 38
Letšatši 39
Letšatši 40
Letšatši 41
Letšatši 42
Letšatši 43
Letšatši 44
Letšatši 45
Letšatši 46
Letšatši 47
Letšatši 48
Letšatši 49
Letšatši 50
Letšatši 51
Letšatši 52
Letšatši 53
Letšatši 54
Letšatši 55
Letšatši 56
Letšatši 57
Letšatši 58
Letšatši 59
Letšatši 60
Letšatši 61
Letšatši 62
Letšatši 63
Letšatši 64
Letšatši 65
Letšatši 66
Letšatši 67
Letšatši 68
Letšatši 69
Letšatši 70
Letšatši 71
Letšatši 72
Letšatši 73
Letšatši 74
Letšatši 75
Letšatši 76
Letšatši 77
Letšatši 78
Letšatši 79
Letšatši 80
Letšatši 81
Letšatši 82
Letšatši 83
Letšatši 84
Letšatši 85
Letšatši 86
Letšatši 87
Letšatši 88
Letšatši 89
Letšatši 90
Letšatši 91
Letšatši 92
Letšatši 93
Letšatši 94
Letšatši 95
Letšatši 96
Letšatši 97
Letšatši 98
Letšatši 99
Letšatši 100

27

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 90-94

30 mets

PR letl. 24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha C le D

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR letl. 51-52

TEKOLO 2 YA BOKGABO BJA GO BONWA Go thala seswantšho sa mmele o šoma (e tšwela pele)

Efa barutwana diswantšho tša bona tša maabane

- Barutwana ba tšwela pele ka go thala mmele o dira se sengwe ka meetseng.
- Šomiša dikherayone, dikhokhi goba pente go oketša mmala go go seswantšho sa gago.

Go swaya: Lebelela letlakala 123
Meputso: 5

30 mets

LABORARO

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Go boloka meetse

Ahlaahla ditšhelo tša go boloka meetse

- Etle le ditšhelo tša bogolo le dibopego tša go fapana
- Pele ga barutwana, šomiša jeke o mete gore ye nngwe le ye nngwe e swere meetse a go fihla kae.
- Bala PMM letlakala 88 le barutwana.
- Ahlaahlang dipotšišo le barutwana,

Barutwana ba feleletša mošongwana

- Barutwana ba šoma ba nnoši

PPM
letl. 88
15 mets

Letšiatšikgwele

Go boloka meetse
Re ka go meetse ra a boloka ka mekwa ya go fapana.

- Ke ka lebaka la eng go boloka meetse a pula go le bohlokwa?
- Na o ka boloka meetse ka gare ga ditšhelo tša mohuta mang?
- Nomora ditšhelo go tloga go se sennyane go ya go se segolo.

88 Laboraro

DITLHAKA Modumo bj

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latšiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 89
15 mets

PR
letl.
8-13

Letšiatšikgwele

bj mokgalabje

di alo   di ana   bjang

bja   bjo   bje   mpa   mpe

bjo-ko   ko-la-bja-na   le-bje

bjoko   kolobjana   lebje

Se...ale...ale o rekile di...ana.

89 Laboraro

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (2) Hlapi ye kgolo

Bala

- Bala kanegelo ya *Hlapi ye kgolo* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 2** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: lenti la go thea, fasefase, tlhaka, kota, phološa

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl.
27-30
15 mets

PPM
letl.
81-84

Hlapi ye kgolo

Lesiba le Matome ba be ba ile go thea dihlapu letamong. Ba be ba nyaka go thea dihlapu tše ntši.

Lesiba a kwa selo se mo goga ka maatla lenting la gagwe la go thea.

27

GO NGWALA MMOGO

Mmepe wa kanegelo

Lokiša letlapa

- Kopolla foreime ya Mongwalo letlapeng.
- Copotša barutwana ka mmepe wa kanegelo.

Bolela kanegelo gape o be o ngwale kanegelo

- Ngwalang kanegelo mmogo le šomiša dikarabo tša barutwana go dipotšišo tše:
  - Na maina a bašemane ba babedi kanegelong e be e le bomang?

- Ba be ba ile kae?
- Na Sipho o hlagetšwe ke eng?
- Na o dirile phošo efe?
- Na Matome o dirile eng sa mathomo?
- Na o ile a dira eng sa go latela?
- Na kanegelo e fedile bjang?

Balang mantšu le mafoko mmogo

15 mets

PR letl. 38-41

Mmepe wa kangelo

Baanegwa:

Na go diragetše eng?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Kanegelo e fedile ge ...

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 90-94

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha E le A

Go bala ga mathomo ga Sehlopha E

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

Go bala ga bobedi ga Sehlopha A

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala ka go šielana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago.
- Go eya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, dinoko le go godiša ga mantšu goba go bala ka thelelo.

30 mets

PR letl. 24-27

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Latela mmimo

Tšweletša lerato la mmimo

- Raloka mmimo wa go fapafapana (go tšwa go sellathekeng goba rekhoto). Akaretša mehuta ya go fapafapana ya lebelo la go fapana le diletšo tša go fapafapana.
- Hlohleletša barutwana go budulala gore ba tloge ba theeletša mmimo ka tlhokomelo.
- Ka morago ga karolwana ya mohuta wo mongwe le wo mongwe wa mmimo, kgopela barutwana gore ba botše bagwera gore mmimo o dira gore ba ikwe bjang.
- Barutwana ba ka phaphatha diatla, goba go šikinyega go ya ka morethetho wa mmimo.

30 mets

LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Morumokwano wa dinomoro ka ditiragatšo

15 mets

Hlapi ya go phela

Tee pedi tharo nne hlano
 Nkile ka tanya hlapi ya go phela (dira ditiragatšo ka thapo ya go thea dihlapu gomme hlapi ye go gogela ka meetseng)
 Tshela šupa seswai senyane lesome
 Ke moka ka e tlogela.
 Ke ka lebaka la eng o e tlogetše?

Ke ka lebaka la gore e ntomile monwana kudu (diragatša sefahlego sa go laetša gore o nyamišitšwe ke go longwa)
 E go lomile monwana ofe?
 Monwana wa nnapanyane go la go ja (emiša monwana wa gago wa nnapanyane)

DITLHAKA Go bopa mantšu nnoši

Go fa maina a ditlhaka ka go šomiša dikaratana

- Barutwana ba phatlalatša dikaratana tša ditlhaka ditiesekeng.
- Morutiši o bitša modumo.
- Barutwana emišetša karatana ya tlhaka yeo e sepelalanago le medumo godimo.

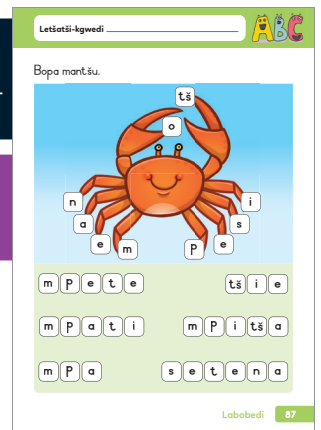
Go bopa mantšu o Nnoši

- Ka go šomiša mantšu go tšwa go thutwana ya Labobedi ya go bopa mantšu:
  - Bitša lentšu gomme o thuše barutwana go lemoga le go bala medumo.
  - Barutwana ba bopa mantšu ka dikaratana tša bona.
  - Ba lekole (morutwana o tee o ngwala lentšu letlapeng).
  - Ba kopollela lentšu ka dipukung tša bona.

PPM letl. 87

15 mets

PR letl. 8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (3) Hlapi ye kgolo

Bala

- Bala kanegelo ya *Hlapi ye kgolo* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 3** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

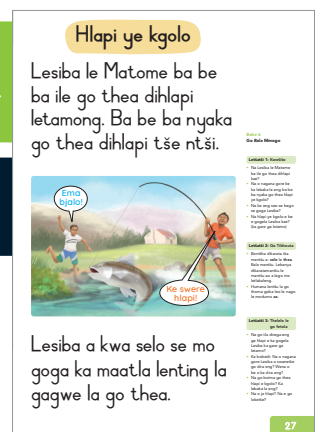
Boeletša mantšu a dikaratana: lenti la go thea, fasefase, tlhaka, kota, phološa

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.
- Bea dikaratana go Leboto la Mantšu.

PK letl. 27-30

15 mets

PPM letl. 81-84

GO NGWALA Ngwala mmepe wa kanegelo

Lokiša

- Phumola mošongwana wa Go Ngwala Mmogo wa maabane letlapeng.

Ngwala

- Barutwana ba ngwala seo se diragetšego go Lesiba le Matome ka go PMM,

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 90-94

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha B le C

Go Bala la bobedi

- Ka Bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

30 mets

PR letl. 24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA Go binela mmimo (e tšwela pele)

Raloka mmimo wa go fapana wa go gatišwa

- Raloka gape mmimo wo barutwana ba bego ba o theeditše maabane.
- Laela barutwana gore ba bine ka go hlagiša maikutlo.

30 mets

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya Ditaba tšaka.

15 mets

DITLHAKA **Piletšo**

- Bitša lentšu le lengwe le le lengwe ka go nanya. Boeletša gatee fela.
- Barutwana ba ngwala mantšu ka dipukung tša bona.
- Ka morago ga moo, ba ngwalela mantšu letlapeng gore ba a lekole ba phošolle.

15 mets

PR
letl. 10

mpete

mpa

mokgalabje

mpati

dibjana

GO NGWALA O NNOŠI

Abelana ka seo o se ngwadilego

Šomang ka bobedi

- Barutwana ba balela bagwera ba bona mafoko.
- Kgopela barutwana ba se ba kae go balela phaphoši.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
90-94

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha D le E

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

30 mets

PR
letl.
24-27

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

TEKOLO 1 YA THUTO YA BOITŠHIDULLO

Go dira ditlhaka tša alefabete (e tšwela pele)

Tlhagišo

- Barutwana ba diragatša ditlhaka tše ba di dirilego ka dihlophana ka Mošupologo.
- Lekola gore na mešifa ya bona e tiile, ba kgona go go itlhamela ka mebele le go šomišana le ba bangwe.

30 mets

Go swaya: Lebelela letlakala 161
Meputso: 10

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaleletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaleletšo**, goba go ba fa dipoelo tše di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše ebile ke na le tšohle tše ke di hlokago go thoma beke.

KAKARETŠO YA BEKE

Bošego le mosegare

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

mosegare

bošego

ngwedi

naledi

letšatši

LENANEO LA MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

Go Šoma o Nnoši

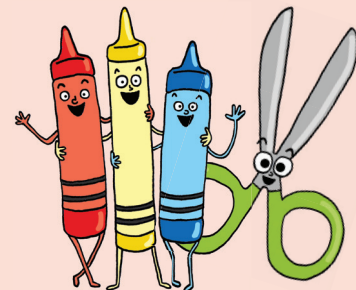
1. PPM letl. 107
2. PPM letl. 108
3. PPM letl. 109
4. PPM letl. 110

5. PPM letl. 111
6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 125
7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 61
8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.

Kgetho ye nngwe: Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo: Mošomo 61- Go fetoele ga mosegare go ya go bošego; Mošomo 62- Ka fao leratadima le bogegago ka gona bošego

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

- dikherayone/dikhokhi, diphentshele
- dikero, dikgomaretši
- matlakala a magolo (A4 goba go feta, a mašweu goba a mebalabala)
- dibaledi tša papadi ya Kgopa
- mekotlana goba ditšhelo tša ditlhaka tša beke ye
- didirišwa tšeo di nyakagego tša mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo

Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera

Go kile gwa ba le **moroki** yo bohlae yo a bego a kgona go rokela batho diaparo tša bogolo le dibopego tša go fapafapana. O be a sa kgathale gore **bareki** ke ba bagolo goba ba bannyane, ba bakopana goba ba batelele, ba bakoto goba ba basesane. Diaparo tše o a bego a di roka di be di lekana yo mongwe le yo mongwe gabotse.

Ka letšatši le lengwe monna yo mongwe yo motelele a kgopela moroki gore a mo rokele jase. O ile a kgetha lešela le lebotse la go phadima la silibera, gomme moroki a thoma go šoma. Efela selo sa go makatša se ile sa direga ge monna a etla go tlo tšea jase, o be a fetogile e se yo motelele yo mosese. Monna e be e le nkgokolo kudu ebile a nonne!

“Aowii!” gwa bolela moroki yo a bego a maketše ge a bona ka fao monna a fetogilego ka gona. “Ge ke go rokela jase ye o be o le yo mosese yo motelele. Bjale e ka se go lekane ka gore o nkgokolo e bile o nonne!”

Moroki o ile a makala ge monna yola a bego a le yo motelele a mmošša gore o nyaka jase yeo le ge e ka se mo lekane. Monna o ile a laela moroki gore a mo rokele jase ya bobedi. A kgetha lešela la go phadima la silibera la go swana le lela la pele gore a mo rokele jase ya bobedi go swana le ya mathomo. “Ke nyaka jase ya ge ke le yo motelele yo mosese le ye nngwe ya ge ke le nkgokolo ke nonne,” gwa realo monna.

Moroki o be a tlabegile. O ile a botšiša monna a re, “Na go tla bjang gore o be nkgokolo o none ka nako ye kopana bjalo?”

“O tla hwetša karabo ge o ka lebelela kua leratadimeng bošego bjo bongwe le bjo bongwe kgwedi ka moka,” gwa fetola monna.

Moroki a dira ka fao monna a mmoditšego. Bošego bjo bongwe le bjo bongwe, o ile a ya ka ntle a lebelela leratadimeng. Na o nagana gore o bone eng? Mašego a mangwe go be go le leswiswi a mangwe go na le seetša. Na go be go direga eng kua leratadimeng bošego? Na go fetogile eng?

Moroki o ile a lemoga gore Ngwedi o fetoga sebopego go tloga go botelele le bosese go ya go kgokolo ya go nona. A tseba gore monna e be e se wa mannete efela e be e le Ngwedi wo o bego o nyaka diaparo tša go phadima tše di swa go aparaga gore o phadime bošego bjo bongwe le bjo bongwe go fetša sebopego sa wona.

TLOTLONTŠU

moroki – motho yo a rokago diaparo.

bareki – batho bao ba rekago dilo ka mabenkeleng.

tlabegile – selo seo se gakantšhitšego sa go se kwešišege

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG Ditaba

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya *Ditaba tšaka*.

15 mets

KANEGELO YA GO BALELWA GODIMO Bošego le mosegare

Pele ga go bala

- Na Ngwedi o lebelelega go swana bošego bjo bongwe le bjo bongwe?

Balela kanegelo godimo

- Hlaloša tlotlontšu ye mpsha.

Ka Morago ga go bala

- Monna wa go fetoga sebopego ka mo kanegelong e be e se monna wa nnete. Na e be e le eng?
- Na monna o be a na le sebopego sefe mathomong a kanegelo le mafelong a kanegelo?

PM
letl. 79

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Bošego le mosegare

Balang mmogo le ahlaahle

- Na seetša o se bona neng? Leswiswi o le bona neng?
- Na ke dilo mang tšeo o di dirago/bonago bošego le mosegare?

PK
letl. 31

30 mets

PPM
letl. 100

Bošego le mosegare

PK
letl. 31

30 mets

PPM
letl. 100

Mosegare
Mosegare o kgona go bona letšatši. Letšatši ke bolo ya mollo. Le re fa borutho le seetša. Letšatši le feta lefase ka bogolo bja aliketete.

Bošego
Bošego o bona ngwedi, dinaledi le dipolanete. Ngwedi ke kgwele ya leswika ya go hloka phišo goba seetša. Ke e nnyane go fetwa ke lefase.

© 2011
* Na ke seetša o se bona neng? Leswiswi o le bona neng? *
* Na ke dilo mang tšeo o di dirago/bonago bošego le mosegare? *
* Na ke dilo mang tšeo o di dirago/bonago bošego le mosegare? *

DITLHAKA Modumo II

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 101

15 mets

PR
letl. 8-13

Letšatši-kgwedi

mo'o

mo'wane

se'o

bo'a

lla llo lle lli llu

bo-fa-lla

ko-no-po-lla

lla

bofalla konopalla lla

Se'o le Mase'o ba ya ka nokeng ya Lepe'le.

Mošupologo 101

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
107-111

30 mets

PR
letl.
24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha A le B

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiša dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Lokiša

- Kgetha mešongwana ye mene ya go fapana go letlakala 5 la beke.

Tsebiša diteišene tša mešongwana

Mošomo wa phaphoši ka moka

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Laetša bošego le mosegare

Dihlophana

- Dihlopha di kgetha gore di tlo laetša mosepelo wa bona wa bošego le mosegare bjang.
- Ba tlo hlagiša mošongwana wa bona bosasa.

30 mets

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA **Bošego le mosegare**

Botša mogwera wa gago

- Seo o ratago go se dira mosegare.
- Seo o se dirago gantši bošego.
- Nako ya bošego goba mosegare yeo o e ratago kudu.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP **Bošego le mosegare**

Hlaloša mošongwana

- Hlaloa diswantšho ka go dikholomo tša maleba.

Barutwana ba feleletša mošongwana

- Barutwana ba šoma ka bonoši go thala diswantšho ka go kholomo ya maleba.

PPM
letl. 102
15 mets

Letlati-kgwedi

Bošego le mosegare
Na o bona dilo tše bošego goba mosegare?
Thala seswantšho se sengwe le se sengwe ka gare ga kholomo ya maleba.

Leratadima mosegare	Leratadima bošego		

102 Labobedi

DITLHAKA **Go bopa mantšu mmogo**

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 155).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.

Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.

- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalobjalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaamong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

PPM
letl. 103
15 mets

PR
letl.
8-13

Letlati-kgwedi

Bopa mantšu.

ll a   s e b a
m o ll o   b o ll a
m o ll w a n e   w e n a

Labobedi 103

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (1)

Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya *Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera*.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 1** letlakaleng le lengwe le le lengwe.

Laetša mantšu a dikaratana: mosegare, bošego, ngwedi, naledi, letšatši

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

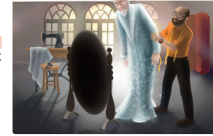
PK letl. 32-35

15 mets

PPM letl. 96-99

Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera

Kgale kgale go be go na le moroki yo bohale yo a bego a rokela batho ba dibopego le maemo a go fapana. O ile a rokela monna tsoko yo motelele, yo mosesane jase ye botse ya go phadima, ya silibera.

92

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 107-111

30 mets

PR letl. 24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha C le D

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Go laetša mosegare le bošego (e tšwela pele)

Diragatšang

- Dihlopha di laetša ditiragatšo tša tšona tša mosegare le bošego tšeo ba di dirilego maabane.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

LABORARO

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Ngwedi bošego bja maabane

Ahlaahlang ka Ngwedi.

- Na Ngwedi bošego bja maabane o be o lebelelega bjang?

Barutwana ba feleletša letlakala la mošongwana

- Barutwana ba thala seswantšho sa go laetša gore Ngwedi o be o lebelelega bjang bošego bja go feta.
- Barutwana ba feleletša mafoko ka go hlaloša seo ba se bonego.

Hlokomela ngwedi

- Botša barutwana gore ba lebelele ngwedi bošego bja lehono gomme ba hlokomele sebopego le bogolo bja wona. Tšeo ba di lemogilego ba tla di šomiša go dira mošongwana letšatši leo le latelago.

PPM letl. 104
15 mets

Letšatši-kgwedi: _____

Ngwedi bošego bja maabane
Thala seswantšho go bantšha ka fao ngwedi o bego o le ka gana bošego bja maabane. Thala se sengwe gape seo o se bonego kua leratadimeng.

Feleletša mafoko.

Maabane bošego ka bone ngwedi o _____
_____ Ke bone gape le _____

104 Laboraro

DITLHAKA Modumo nn

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM letl. 105
15 mets

PR letl. 8-13

Letšatši-kgwedi: _____

nn 4 nne

nna nne nno nnu nne

mo-nna na-n-ne la-so-me-n-ne

monna nonne lesome-nne

Ba nna ba nna tšile ba bolale kgomo yeo e nno nnego.

105 Laboraro

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (2) Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera

Bala

- Bala kanegelo ya *Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 2** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: mosegare, bošego, ngwedi, naledi, letšatši

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 32-35
15 mets

PPM letl. 96-99

Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera

Kgale kgale go be go na le moroki yo bohale yo a bego a rokela batho ba dibopego le maemo a go fapana. O ile a rokela monna tsoko yo motelele, yo mosesane jase e botše ya go phadima, ya silibera.

32

GO NGWALA MMOGO **Bošego le mosegare**

Lokiša letlapa

- Kopollela foreimi ya go ngwala letlapeng.
- Boeletša sebopego sa lenaneo: dihlogo, ga go na le maswaodikga, mantšu a ngwalwa ka ditlhaka tše nnyane, ye nngwe ka fase ga ye nngwe.

Ngwala: Seo ke se bonago letaradimeng

- Barutwana ba fa lenaneo la dilo tšeo re di bonago leratadimeng bošego le mosegare.
- Ngwala dikakanyo go foreime yeo e lokišitšwego.

Bala mantšu le mafoko mmogo

15 mets

PR letl. 38-41

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 107-111

30 min

PR letl. 24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha E le A

Go bala ga mathomo ga Sehlopha E

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiša dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

Go bala ga bobedi ga Sehlopha A

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala ka go šielana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago.
- Go eya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, dinoko le go godiša ga mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

30 mets

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

PR letl. 51-52

TEKOLO 2 YA TSEBO YA MATHOMO LE BLTP

Phousetara ya mosegare le bošego

PPM

letl. 102

30 mets

Tsebagatšo

- Aba diphentšhele ta betliwa, dikherayone, dikero, sekgorametši, khatebote
- Lebiša šedi ya barutwana go PMM letlakala 102.

Hlama

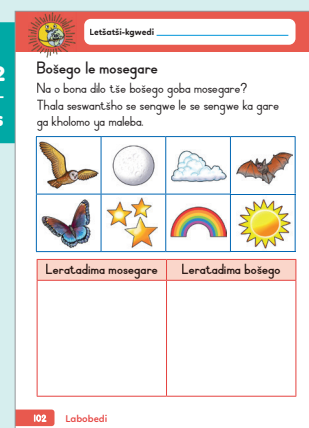
- Barutwana ba šoma ka bobedi go dira phousetara go bontšha phapano magareng ga bošego le mosegare.
- Ba thala diswantšho tša bona ba šomiša matlakala ao ba a

ripilego a PMM letlakala 157 le 159.

- Selo se sengwe le se sengwe se swantšwe go ngwalwa gabotse

Tekolo e dirwa Nakong ya dithutwana tša Bokgabo bja Go Bonwa lehono le letšatši leo le latelago

- Tšea diphousetara tša barutwana go feleletša mošongwana letšatši leo le latelago.

Go swaya: Lebelela letlakala 122
Meputso: 20

LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA Reta sereto

15 mets

Papadi ya Ngwedi

Ke nna Ngwedi ebile ke raloka papadi
Ga ke lebelelege go swana ka dinako tšhohle!
Ka nako ye nngwe ke nkgokolo
Ke kgwele ye kgolo ya silibera.
Ka nako ye nngwe ke wo mosese

Ke itshegela kudu ka bosilibera
Lebelela godimo kua leratadimeng
Ge dinaledi di etšwa bošego bja lehono.
O tla bona seetša sa ka sa botho.

DITLHAKA Go bopa mantšu nnoši

Go fa maina a ditlhaka ka go šomiša dikaratana

- Barutwana ba phatlalatša dikaratana tša ditlhaka ditiesekeng.
- Morutiši o bitša modumo.
- Barutwana emišetša karatana ya tlhaka yeo e sepelalanago le medumo godimo.

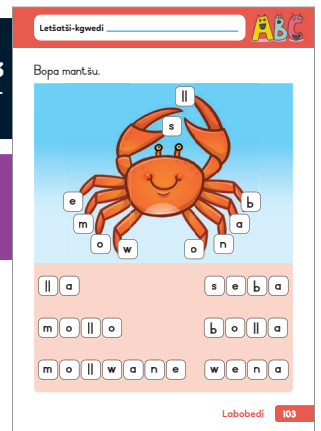
Go bopa mantšu o Nnoši

- Ka go šomiša mantšu go tšwa go thutwana ya Labobedi ya go bopa mantšu:
  - Bitša lentšu gomme o thuše barutwana go lemoga le go bala medumo.
  - Barutwana ba bopa mantšu ka dikaratana tša bona.
  - Ba lekole (morutwana o tee o ngwala lentšu letlapeng).
  - Ba kopollala lentšu ka dipukung tša bona.

PPM letl. 103

15 mets

PR letl. 8-13

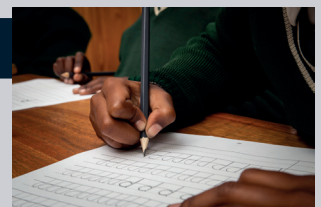
TEKOLO 1 YA MONGWALO Bopa ditlhaka

Lekola bokgoni bja barutwana bja go ngwala ditlhaka

- Ngwala lefoko le lekopana letlapeng gore barutwana ba le kopolle.
- Lekola gore dibopego tša ditlhaka di a swana, sekgoba se a lekalekana le go lemoga tlhamo ye kaone ya ditlhaka.
- Tšea dipuku tša go ngwalela o swaye mongwalo.

Go swaya: Lebelela letlakala 120
Meputso: 5

15 mets

GO BALA MMOGO (3) Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera

Bala

- Bala kanegelo ya *Dijase tše pedi tša go phadima tša silibera* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 3** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

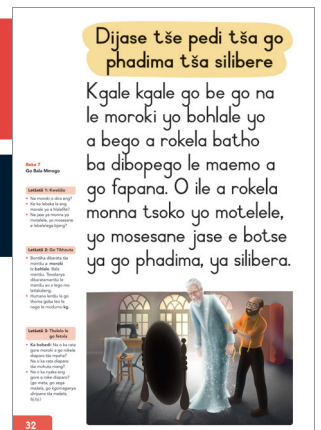
Boeletša mantšu a dikaratana: mosegare, bošego, ngwedi, naledi, letšatši

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.
- Bea dikaratana go Leboto la Mantšu.

PK letl. 32-35

15 mets

PPM letl. 96-99

TEKOLO 1 YA GO NGWALA O NNOŠI

Bošego le mosegare

Hlaloša gore ye ke tekolo

Ngwala

- Barutwana ba ngwala seo ba se bonago mosegare le bošego, ka dikakanyo tša bona.
- Ba thala seswantšho sa seo ba se bonago mosegare le bošego, ka dikakanyo tša bona.

Di tšee o di swaye ka Labohlano

Go swaya: Lebelela letlakala 121
Meputso: 5

15 mets

Bošego le mosegare

Bošego ke bona

Mosegare ke bona

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha B le C

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

PPM
letl.
107-111

30 mets

PR
letl.
24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR
letl.
51-52

TEKOLO 2 YA TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

Phousetara ya mosegare le bošego (e tšwela pele)

- Efa dithalwa tša barutwana le didirišwa
- Barutwana ba tšwela pele go hlama diphousetara tša bona tšeo ba di thomilego ka Laboraro.

Go swaya: Lebelela letlakala 122
Meputso: 20

30 mets

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya Ditaba tšaka.

15 mets

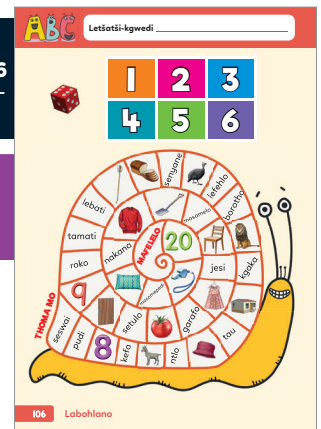
DITLHAKA **Papadi ya kgopa**

- Ralokang ka bobedi.
- Sepediša sebaledi sa gago go ya ka nomoro ya dipoloko.
- Ge o ema lentšung, bala.
- Ge o ema seswantšhong, fetela go lentšu

PPM
letl. 106

15 mets

PR
letl.
8-13

GO NGWALA **Abelana ka seo o se ngwadilego**

Barutwana ba abelana dingwalwa tša bona

- Barutwana ba abelana phaphoši ka dingwalwa tša bona.
- Tšea dipuku o di swaye

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
107-111

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha D le E

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

30 mets

PR
letl.
24-27

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR letl. 51-52

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaleletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaleletšo**, goba go ba fa dipoelo tšeo di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše e bile ke na le tšohle tšeo ke di hlokago go thoma beke.

KAKARETŠO YA BEKE

Ngwedi

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

baetadinaleding

sephatšamaru

ditsepu

lefase

go ya go ile

LENANEO LA MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

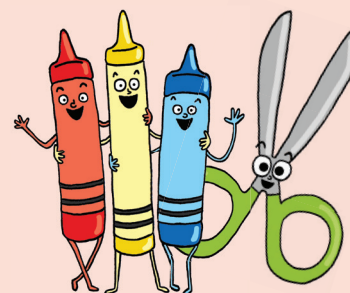
Go Šoma o Nnoši

1. PPM letl. 122	5. PPM letl. 126
2. PPM letl. 123	6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 125
3. PPM letl. 124	7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 61
4. PPM letl. 125	8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.

Kgetho: Mabokgoni a Bophelo Puku 2: Mošongwana 63 - Letšatši, ngwedi le dinaledi

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

- dikherayone/dikhokhi, diphentshele
- dilo tša go lahlwa (dirolo tša thišu, foele, dikhatepokisi kuranta, mabotlelo a polasetiki)
- tšeo di rekhotilwego tša diletšo tša mimno (go se na le mantšu)
- dikgomaretši, dikero, diteipolara, dikinipetši tša matlakala, bjalobjalo
- mekotlana ya ditlhaka tša beke ye
- didirišwa tšeo di nyakakegago tša mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo

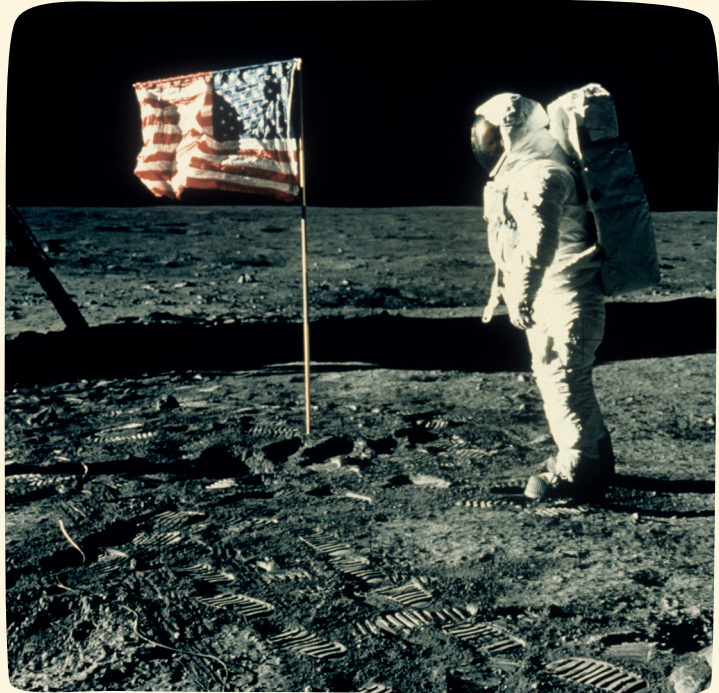
Go sepela ngweding

Na go na le motho yo a kilego a sepela ngweding?
Na o nagana gore go a kgonega?

Ee, ba gona. Batho ba lesomepedi ba ile ba sepela ngweding. Batho ba babedi ba mathomo ba go sepela ngweding e be e le Neil Amstrong le Buzz Aldrin. Ba ile ngweding ka ngwaga wa 1969 ka sephatšamaru gomme ba boa lefaseng ba bolokegile. Batho ka moka ba ba bone dithelebišeng ba sepela ngweding.

Batho ba go ya go ngweding ba bitšwa **baetadinaleding**. Boati bja bona ke boramahlale. Baetadinaleding ba ba kgobokeditše maswikana le lerole ba di tliša Lefaseng go tšwa Ngweding gore ba tle ba dire dinyakišišo tša go tsenelela ka ga ngwedi. Bona ba tsemile folaga ya Amerika Ngweding ka gore ba be ba etšwa Amerika.

Ge o ka ya ngweding, o tla bona lerole le le sesane, maswikana a go phadima, le melete ye mentši fase yeo e bitšwago **dikereitara**. Dikereitara tše dingwe ke tše nnyane, mola tše dingwe e tloga e le tše kgolo. O ka bona gape le dithaba tše telele le meedi. **Ditsepu** tša gago di tla dula di le gona ka gobane ga go na le moya wo o fokago wa go di phumola. Leratadima le lebelelega e le le lesa le mosegare. O ka hwetša diaese tše nnyane ka thokong ya go se tage ya ngwedi efela meetse ga a gona. Gape ga go na le moya ngweding. Ga go na le sephedi seo se ka dulago ngweding, ke ka fao o ka se bonego batho, dimela goba diphoofolo.

Ngwedi o dula o le leratadimeng, efela mosegare ga o bonagale ka lebaka la go taga ga Letšatši. Ngwedi o bonagala gabotse bošego ka ntle ga ge go pipile maru, efela o bonagala o fetoga sebopego.

Ngwedi o dikologa lefase ka go nanya. Ge Ngwedi o dikologa, re bona feela seripa seo se lebanego le Letšatši ka ge Ngwedi o sa tage ka bowona. Se se dira gore Ngwedi o bonagale o ka re sebopego sa wona se fetoga bošego bjo bongwe le bjo bongwe go tloga go sebopego sa go ba o motelele, o mosesane (wa sebopego sa lenala) go ya go sebopego se segolo seo e kego se feletše, mafelelong ya ba wa sediko (ngwedi wa go tlala). Ka morago ga fao e ba wo monnyane gape bošego bjo bongwe le bjo bongwe. Go tšea kgwedi e tee gore dikgato tše tša sebopego sa ngwedi di diragale ka moka ga tšona.

TLOTLONTŠU

baetadinaleding – batho ba go ya ngweding

dikereitara – melete ye megolo

ditsepu – mehlala ya dinao yeo e bonalago mobung, santeng goba ngweding.

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG Ditaba

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya *Ditaba tšaka*.

15 mets

KANEGELO YA GO BALELWA GODIMO Go sepela ngweding

Pele ga go bala

- Na o tseba ka go ya Ngweding?
- Na batho ba fihla bjang Ngweding?

Balela kanegelo godimo

- Hlaloša tlotlontšu ye mpsha.

Ka morago ga go bala

- Na ke batho ba ba kae bao ba ilego ba ya Ngweding?
- Ke ka lebaka la eng Ngwedi o fetoga sebopego?

PM letl. 91
15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Ngwedi

Botšiša dipotšišo tša matseno

- Na o a tseba gore Ngwedi o sepela bjang?

Balang mmogo gomme le ahlaahle

- Ngwedi o bonagala o ka re o fetoga sebopego bošego bjo bongwe le bjo bongwe.
- Ngwedi o dikologa lefase.
- Lebelela diswantšho go bona gabotse gore go direga eng.
- Gopola, matlakala a Puku ye Kgolo a gona ka go PMM gore barutwana ba kgone go latela le go o bala.

PK letl. 36
30 mets

PPM letl. 116

Ngwedi

Ngwedi o dikologa lefase kgwedi ye ngwe le ye ngwe. Ge ngwedi o dikologa, letšatši le phadima godimo ga dikarolo tša go fapana tša wona, gomme o bonala o kare o fetola dibopego. Re fa dikarolo tše maina.

seripa sa ngwedi

ngwedi wa go ba le seetša ka thoko e tee

ngwedi wa seka- nkgokalo

ngwedi wa go tšala

ngwedi wa seka- nkgokalo

ngwedi wa go ba le seetša ka thoko e tee

ngwedi wa seka- nkgokalo

seripa sa ngwedi

36

DITLHAKA Modumo kh

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM letl. 117
15 mets

PR letl. 8-13

Letšatši-kgwedi

kh

khutlotharo

khatepakisi sehurumelo khudu

kho khe kha khi khu

kho-u-ne khe-khe kha-kho

khounne khekhe khokho

Khlofelo o khunama ka dihururu.

Mošupologo 17

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go Tekolo 1 ya go Bala.

**PPM
letl.
122-126
30 mets**

**TEKOLO 1
YA GO BALA** Sehlopha A

Swaya PM letlakala 128-129 go dira tekolo ye

Lekola bokgoni bja barutwana bja go bala lefoko leo ba le bonego

- Barutwana ba bala ka go hwenahwena.
- Bitša morutwana yo mongwe le yo mongwe o ba theeletše ge ba bala mafoko ka go PM letlakala 128 le 129.
- Theeletša morutwana yo mongwe le yo mongwe motsotso ka o tee.

**PM letl.
129 &
130
30 mets**

**Go swaya:
Lebelela
letlakala 119
Meputso: 5**

LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI	LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI
<p>Bala mafoko.</p> <p>1 Mokgetelo a re, "Ga ke rate go dula ka gare ga seeta se".</p> <p>2 Tate a tla le dikota, dipikiri le thapo tša go aga ntlo ya mohlare.</p> <p>3 Ge re fihla lesokeng la diphofolo re bone dikgabo pele.</p> <p>4 Ke nna kubu. Ke rata go dula ka meetseng letšatši ka moka.</p>		<p>5 Kwena ya swara Mumusa ka pogo. Ya mo gogela ka meetseng Kwena ya goga, ya goga. Mumusa le diphofolo le bona ba goga, ba goga.</p> <p>6 Lesiba le Matome ba ile go thea dihlopi letameng. Ba ba ba nyaka go swara Hlapi ye kgalo.</p> <p>7 Ka letšatši le lengwe moroki o ile a raka jase ye botse ya go phadima ya silibera, a rakela monna yo motelelele yo mosesane.</p>	
GO BALA LE KWEŠIŠO TEKOLO 1 Beke 8 • Mošupologo – Labohano 129		130 Beke 8 • Mošupologo – Labohano GO BALA LE KWEŠIŠO TEKOLO 1	

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Lokiša

- Kgetha mešongwana ye mene ya go fapana go letlakala 5 la beke.

Tsebiša diteišene tša mešongwana

Mošomo wa phaphoši ka moka

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

**PR
letl.
51-52**

BOKGABO BJA GO BONWA Dira sephatšamaru

Tsebagatša

- Efa barutwana ditlabakelo tša go lahlwa le didirišwa tše dingwe.
- Barutwana ba šoma ka dihlopha.

Leano

- Barutwana ba loga leano la gore ba tlo šomiša ditlabakelo tša kgale bjang go dira sephatšamaru.
- Barutwana ba thoma go dira sephatšamaru sa bona.

30 min

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA **Latela melao**

Ralokang papadi ya go latela melao

- Tšweletša bokgoni bja barutwana bja go latela melao ka go raloka dipapadi, go swana le *Simone o re*, *Hoki Koki*, bjalobjalo.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP **Dikgato tša Ngwedi**

Ahlaahla mošongwana

- Bala PM letlakala 118 le barutwana.
- Hlaloša melao.

Barutwana ba feleletša mošongwana

- Barutwana ba šoma ka bonoši.
- Barutwana ba kopolla diswantšho tša Ngwedi ka go dikholomo tša maleba.

PPM
letl. 118
15 mets

Letlatši-kgwedi

Dikgato tša Ngwedi
Thala dikgato tša Ngwedi.

Dikgato tša ngwedi	Seswantšho	Seo o se bonago
ngwedi wo moswa	☐	Ga o bone ngwedi.
ngwedi wa lenalana	☐	O bona seripa sa ngwedi.
seripa sa ngwedi	☐	O bona seripa sa ngwedi.
ngwedi wa go ba le seetšša ka lehlakoreng le tee	☐	O bona go feta seripa sa ngwedi.
ngwedi wa go tlala	☐	O bona ngwedi ka moka.

118 Labobedi

DITLHAKA **Go bopa mantšu mmogo**

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 161).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.

Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.

- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalobjalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaamong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

PPM
letl. 119
15 mets

PR
letl.
8-13

Letlatši-kgwedi

Bopa mantšu.

P u d i   k h i b a
k h u d u   k i b a
b u p i   k u b u

Labobedi 119

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (1) *Go sepela ngweding*

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya *Go sepela Ngweding*.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 1** letlakaleng le lengwe le le lengwe.
- Balang kanegelo gape bjalo ka phaphoši.

Boeletša mantšu a dikaratana: baetadinaleding, sephatšamaru, ditsepu, lefase, go ya go ile

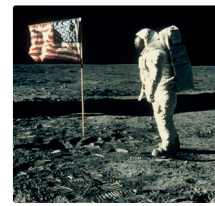
- Emiša dikaratana gomme o balele mantšu godimo le barutwana.
- Nyalantšha dikaratana le mantšu ka go Puku ye Kgolo.

PK letl.
37-40

15 mets

PPM
letl.
112-115

Go sepela ngweding

Neil Amstrong le Buzz Aldrin e bile batho ba mathomo ba babedi ba go sepela ngweding. Ba ile ba kgoboketša maswika le lerole.

37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go Tekolo ya go Bala.

PPM
letl.
122-126

30 mets

TEKOLO 1 YA GO BALA *Sehlopha B*

Swaya PM letlakala 128-129 go dira tekolo ye

Lekola bokgoni bja barutwana bja go bala lefoko leo ba le bonego

- Barutwana ba bala ka go hwenahwena.
- Bitša morutwana yo mongwe le yo mongwe o ba theeletše ge ba bala mafoko ka go PM letlakala 128 le 129.
- Theeletša morutwana yo mongwe le yo mongwe motsotso ka o tee.

PM letl.
129 &
130
30 mets

Go swaya:
Lebelela
letlakala 119
Meputso: 5

LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI	LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI
Bala mafoko.			
1	Makgekalo a re, "Ga ke rate go dula ka gare ga seeta se".	5	Kwena ya swara Mumusa ka gaga. Ya mo gagela ka meetseng. Kwena ya gaga, ya gaga. Mumusa le diphofolo le bona ba gaga, ba gaga.
2	Tate o tla le dikota, dipikiri le thapa tša go aga ntlo ya mohlare.	6	Lesiba le Matome ba ile go thea dihlapa letamang. Ba ba ba nyaka go swara hlapi ye kgalo.
3	Ga re fihla letakeng la diphofolo re bone dikgabo pele.	7	Ka letšatši le lengwe moroki o ile a roka jase ye botse ya go phadima ya silibera, a rakela monna yo motalele yo mosesane.
4	Ke nna kubu. Ke rata go dula ka meetseng letšatši ka moka.		

THUTO YA BOITŠHIDULLO *Diteišene tša mešongwana*

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO BONWA *Go dira sephatšamaru (e tšwela pele)*

- Barutwana ba tšwela pele ka go dira diphatšamaru ka ditlabakelo tša go lahlwa.
- Sehlopha se sengwe le se sengwe se laetša phaphoši seo ba se dirilego.

30 mets

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

LABORARO

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP Ditaba ka ga dinaledi

Bala tshedimošo

- Bala letlakala le barutwana.
- Ahlaahla dipotšišo le barutwana.

Barutwana ba feleletša mošongwana

- Barutwana ba šoma ka bonoši go araba dipotšišo.

PPM
letl. 120
15 mets

Letšati-kgwedi

Ditaba ka moka ka ga dinaledi

O ka se kgone go bala dinaledi ka moka kua leratadimeng. Ke tše ntši kudu.

Dinaledi tše dingwe di a phadima. Tše dingwe di table.

Naledi ya kgaswisiwsi le lefase ke letšatši.

Dinaledi ka moka di a fisa. Dinaledi tše khubedu di a fisa, tše tšhweu le tše seralwana di fisa kudu, tše talalerata di fisa kudu kudu.

- 1 Na o ka kgona go bala dinaledi kua leratadimeng? ee oowa
- 2 Na dinaledi ka moka di a swana? ee oowa
- 3 Na letšatši ke naledi? ee oowa
- 4 Na dinaledi tše talalerata di fisa kudukudu? ee oowa

120 Laboraro

DITLHAKA Modumo th

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latšiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 121
15 mets

PR
letl.
8-13

Letšati-kgwedi

th thoka

tholo thutlwa sefututlwa

thi the tho tha thu

3 tha-ro thari the-re-i

tharo thari therei

Le thabo o tla theega thabeng mathapama.

Laboraro 121

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl.
31-37

GO BALA MMOGO (2) Go sepela ngweding

Bala

- Bala kanegelo ya *Go sepela Ngweding* mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 2** letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: baetadinaleding, sephatšamaru, ditsepu, lefase, go ya go ile

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl.
37-40
15 mets

PPM
letl.
112-115

Go sepela ngweding

Neil Amstrong le Buzz Aldrin e bile batho ba mathomo ba babedi ba go sepela ngweding. Ba ile ba kgoboketša maswika le lerole.

37

TEKOLO 2 YA GO NGWALA Ditaba tša ka

15 mets

Tsebagatša

- Barutwana ba nagana ka motho yo ba ralokilego le yena goba moo ba tšwago gona.

Thala o ngwale

- Barutwana ba šoma ba nnoši go thala gore go diragetše eng.
- Ba ngwala mafoko a 3 ka seswantšho sa bona.
- Ba feleletša mešomo ya bona bosasa.

Go swaya:
Lebelela letlakala 121
Meputso: 5

GO ŠOMA O NNOŠI

PPM
letl.
122-126
30 mets

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go Tekolo ya go Bala.

TEKOLO 1 YA GO BALA Sehlopha C

PM letl.
129 &
130
30 mets

Swaya PM letlakala 128-129 go dira tekolo ye

Lekola bokgoni bja barutwana bja go bala lefoko leo ba le bonego

- Barutwana ba bala ka go hwenahwena.
- Bitša morutwana yo mongwe le yo mongwe o ba theeletše ge ba bala mafoko ka go PM letlakala 128 le 129.
- Theeletša morutwana yo mongwe le yo mongwe motsotso ka o tee.

Go swaya:
Lebelela letlakala 119
Meputso: 5

LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI	LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI
<p>Bala mafoko.</p> <p>1 Makgetkalo a re, "Ga ke rate go dula ka gare ga seeta se".</p> <p>2 Tate a tla le dikota, dipikiri le thapo tša go aga ntlo ya mohlare.</p> <p>3 Ge re fihla lesokeng la diphoofole re bone dikgabo pele.</p> <p>4 Ke nna kubu. Ke rata go dula ka meetseng letšatši ka moka.</p>		<p>5 Kwenya ya swara Mumusa ka pogo. Ya mo gagela ka meetseng. Kwenya ya goga, ya goga. Mumusa le diphoofole le bona ba goga, ba goga.</p> <p>6 Lesiba le Matome ba ile go thea dihapi letamong. Ba ba ba nyaka go swara hapi ye kgalo.</p> <p>7 Ka letšatši le lengwe moroki o ile a roka jase ye botse ya go phadima ya silibera, a rokela monna yo motelele yo mosesane.</p>	
GO BALA LE KWEŠIŠO TEKOLO 1 Beke 8 - Mošupologo - Labohano 129		130 Beke 8 - Mošupologo - Labohano GO BALA LE KWEŠIŠO TEKOLO 1	

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

30 mets

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Diragatša go kotama ngweding

30 mets

Ka Bobedi

- Na baetangweding ba sepela bjang Ngweding?
- Na ba dira eng Ngweding?
- Ka bobedi ba diragatša go kotama ngweding
- Bitša bobedi bjo bongwe go diragatša ka phaphošing

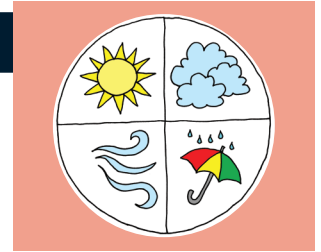
LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Go bala morumokwano

15 mets

Baetadinaleding ba ba hlano

Baetadinaleding ba bannyane ba bahlano ba fofela dinaleding
 Wa mathomo a re: A re yeng go pholanete Mase
 Wa bobedi a re: A re fofeleng godimo leratadimeng
 Wa boraro a re: A re yeng godimodimo

Wa bone a re: A re yeng Ngweding
 Wa bohano a re: A re itokišeng ka pela
 Namela ka gare ga sephatšamaru sa rena
 Re ya Ngweding
 Emela modumo wa go tloga-booom!
 Re mo tseleng!

TEKOLO 1 YA DITLHAKA Medumo le ditlhaka

Efa barutwana matlakala a go fotokhophiwa a PM letlakala 130: Ditlhaka Tekolo 1

Barutwana ba tlatša ka ditlhaka tšeo di tlogetšwego

- Lekola bokgoni bja barutwana bja go kwa medumo mo mantšung le go ngwala ditlhaka tša maleba.

Go swaya: Lebelela letlakala 118
Meputso: 5

PM letl. 131
 15 mets

LEINA _____ LETŠAŠI-KGWEDI _____

Tlatša ka ditlhaka tšeo di tlogetšwego.

k. w. ena	le. ____ ielo
se. ____ agwa	le. ____ ana
9 se. ____ ane	pi. ____ a

DITLHAKA TEKOLO 1 Beke 8 • Labone 131

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

TEKOLO 2 YA GO BALA Kwešišo

Efa barutwana matlakala a PM letlakala 131: Go Bala Tekolo 2

Balang kanegelo ya Go sepela Ngweding gape

- Bala kanegelo le barutwana gape (PMM letlakala 112-115)
- Balela dipotšišo godimo, efela o se ahlahle dikarabo.

Barutwana ba araba dipotšišo

- Ngwala mafoko.

Go swaya: Lebelela letlakala 119
Meputso: 10

PM letl. 132
 15 mets

LEINA _____ LETŠAŠI-KGWEDI _____

Bala matl 112-115 gape. Araba dipotšišo.

- 1 Ke ka lebaka la eng go se na le diphoofole kua ngweding? _____
- 2 Bolela dilo tše pedi tšeo banna ba di tlogetšwego ngweding _____
- 3 Na ba ile ka eng kua ngweding? _____
- 4 Na mmala wa lefase ke o mabjang ge o lebelela go tšwa ngweding? _____
- 5 Na lefase le fapana bjang le ngwedi? _____

132 Beke 8 • Labone GO BALA LE KWEŠIŠO TEKOLO 2

TEKOLO 2 YA GO NGWALA

Ditaba tša ka (e tšwela pele)

Barutwana ba feleletša go thala diswantšho le mafoko.

15 mets

Go swaya: Lebelela letlakala 121
Meputso: 5

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go Tekolo ya go Bala.

PPM
letl.
122-126
30 mets

TEKOLO 1 YA GO BALA **Sehlopha D**

Swaya PM letlakala 128-129 go dira tekolo ye

Lekola bokgoni bja barutwana bja go bala lefoko leo ba le bonego

- Barutwana ba bala ka go hwenahwena.
- Bitša morutwana yo mongwe le yo mongwe o ba theeletše ge ba bala mafoko ka go PM letlakala 128 le 129.
- Theeletša morutwana yo mongwe le yo mongwe motsotso ka o tee.

PM letl.
129 &
130
30 mets

Go swaya: Lebelela letlakala 119
Meputso: 5

LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI	LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI
Bala mafoko.	1 Makgekalo a re, "Ga ke rate go dula ka gare ga seeta se".	5	Kwena ya swara Mumusa ka pogo. Ya mo gagela ka meetseng. Kwena ya gaga, ya gaga. Mumusa le diphoofole le bona ba gaga, ba gaga.
2 Tate a tla le dikata, dipikiri le thapo tša go aga ntlo ya mahlare.	3	6	Lesiba le Matome ba ile go thea dihlopi letamong. Ba be ba nyaka go swara hlapi yo kgalo.
4	Ke rra kubu. Ke rata go dula ka meetseng letšatši ka moka.	7	Ka letšatši le langwe maraki o ile a raka jase ye botse ya go phadima ya silibera, a rakela mma yo motelele yo mosesane.

THUTO YA BOITŠHIDULLO TEKOLO 2

Letšatši la Dipapadi

Itokiše

- Arola phaphoši ka dihlopha
- Tsebagatša gore ke mabelo afe a tla kitingwago lehono
- Ere dihlopha di ikgethele gore ke mang a tlogo kitima lebelo lefe. Morutwana o tee o tšea karolo go bonnyane lebelo le tee

Letšatši la Dipapadi

- Lekola seripagare sa phaphoši lehono, gomme ba bangwe ba latele bosasa.
- Lekola bokgoni bja barutwana bja go tšea karolo go mabelo le dipapadi ka bokgoni le mafolofolo

30 mets

PR
letl.
51-52

Go swaya: Lebelela letlakala 125
Meputso: 5

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Diragatša go kotama Ngweding (e tšwela pele)

Ka bobedi

- Na baetadinaleding ba sepela bjang Ngweding?
- Ba dira eng Ngweding?
- Barutwana ka bobedi ba diragatša go sepela Ngweding.
- Bitša barutwana ka bobedi go diragatša ka phaphošing.

30 mets

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG Ditaba

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša moggwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya Ditaba tšaka.

15 mets

TEKOLO 2 YA DITLHAKA Piletšo

- Bitša lentšu le lengwe le le lengwe ka go nanya. Boeletša gatee feela.
- Barutwana ba ngwala mantšu ka dipukung tša bona tša go ngwalela.
- Tšea o swaye

15 mets

PR
letl. 10

khutlotharo

sekhurumelo

sethuthuthu

khekhe

khoune

Go swaya: Lebelela letlakala 118
Meputso: 5

GO NGWALA Abelana mongwalo wa gago

Barutwana ba abela phaphoši dingwalwa tša bona

- Barutwana ba abelana phaphoši mongwalo wa bona.
- Kgopela barutwana ba se ba kae go balela phaphoši dingwala tša bona.

15 min

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba šoma mešongwana ye mebedi ka letšatši ka ntle ga ge ba dira GBHS.
- Ba gopotše gore ba šome ka setu ba nnoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go Tekolo ya go Bala.

PPM
letl.
122-126
30 mets

TEKOLO 1 YA GO BALA Sehlopha E

Swaya PM letlakala 128-129 go dira tekolo ye

Lekola bokgoni bja barutwana bja go bala lefoko leo ba le bonego

- Barutwana ba bala ka go hwenahwena.
- Bitša morutwana yo mongwe le yo mongwe o ba theeletše ge ba bala mafoko ka go PM letlakala 128 le 129.
- Theeletša morutwana yo mongwe le yo mongwe motsotso ka o tee.

PM letl.
129 &
130
30 mets

Go swaya:
Lebelela
letlakala 119
Meputso: 5

LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI	LEINA	LETŠATŠI-KGWEDI
Bala mafoko.			
1	Makgalela a re, "Ga ke rate go dula ka gare ga seeta se".	5	Kwena ya swara Mumusa ka pogo. Ya mo gagela ka meetseng. Kwena ya gaga, ya gaga. Mumusa le diphaofole le bona ba gaga, ba gaga.
2	Tate a tla le dikota, dipikiri le thapo tša go aga ntlo ya mahlare.	6	Lesiba le Matome ba ile go thea dihlapa letamong. Ba be ba nyaka go swara hlapa ye kgala.
3	Ge re fihla lesokeng la diphaofole re bone dikgabo pele.	7	Ka letšatši le lengwe moroki o ile a raka jase ye botse ya go phadima ya silbera, a rakela monna yo motelela yo mossane.
4	Ke nna kubu. Ke rata go dula ka meetseng letšatši ka moka.		

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

**TEKOLO 2 YA THUTO
YA BOITŠHIDULLO**

**Letšatši la Dipapadi
(e tšwela pele)**

25 mets

Itokiše

- Arola phaphoši ka dihlopha.
- Tsebagatša gore ke mabelo afe a tlogo kitingwa lehono.
- Ere dihlopha di ikgethele gore ke mang a tlo kitimago lebelo lefe. Morutwana o tee o tšea karolo go bonnyane lebelo le tee.

Letšatši la dipapadi

- Dirang mabelo gomme o lekole seripagare sa phaphoši.
- Lekola bokgoni bja barutwana bja go tšea karolo go mabelo le dipapadi ka bokgoni le mafolofolo.

Go swaya: Lebelela letlakala 125
Meputso: 5

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

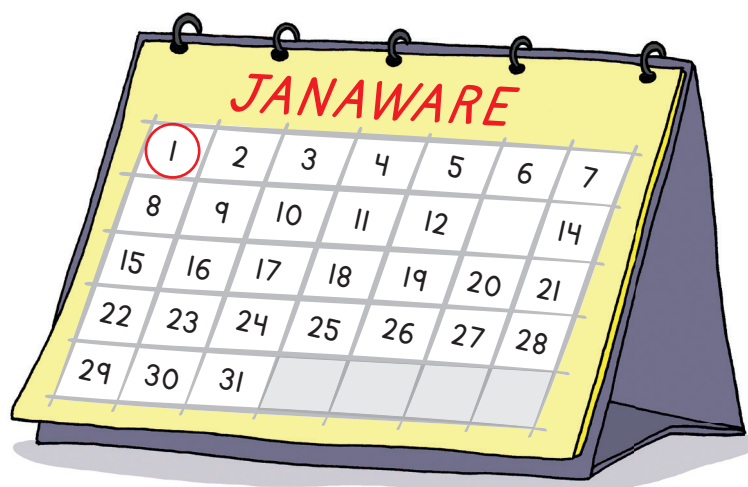
- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaletšo**, goba go ba fa dipoelo tšeo di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše ebile ke na le tšohle tšeo ke di hlokago go thoma beke.

KAKARETŠO YA BEKE

Letšatši la Ngwaga o Moswa

DITOKIŠETŠO

Dikaratamantšu

tagile

phadima

ditiro

botho

kgahliša

LENANEO LA MEŠONGWANA YA GO ŠOMA O NNOŠI

Kopolla lenaneo le letlapeng o le tlogele beke ka moka

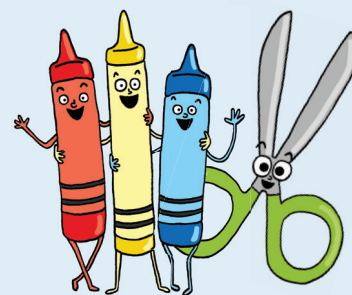
Go Šoma o Nnoši

1. PPM letl. 138
2. PPM letl. 139
3. PPM letl. 140
4. PPM letl. 141
5. PPM letl. 142
6. Puku 2 ya DBE ya Leleme la Gae, letl. 126-127
7. Puku 2 ya Mabokgoni a Bophelo, letl. 63
8. Lekola o feleletše mešomo ka moka.

Koketšo: Mo bekeng 9 le 10, barutwana ba feleletša mešongwana yeo e se go ya dirwa go tšwa ka pukung ya mošomo ya Rainbow

DIDIRIŠWA TŠA MEŠONGWANA

- dikherayone/dikhokhi, diphentshele
- matlakala a magolo a pampiri (A4 goba go feta, a mašweu goba a mebalabala)
- mekotlana ya ditlhaka tša beke ye
- lenti le sekgomaretši go fega dinaledi.
- didirišwa tšeo di nyakagego tša mešongwana yeo e kgethilwego ya Thuto ya Boitšhidullo
- mmimo wo o rekhophilwego wa go dira gore le ikwe le na le maikutlo a mangwe (o thabile, o nyamile, o thakgetše, o jewa ke bodutu)

Naletšana

Na o be o tseba gore motho yo mongwe le yo mongwe o na le naledi ya gagwe ya go kgethega kua leratadimeng? Nako ye nngwe le ye nngwe ge re dira selo se se botse goba selo sa botho, naledi ya rena ya go kgethega e a gola gomme ya ba ya phadima le go feta!

Go kile gwa ba le naledi ye nnyane kudu leratadimeng. Naledi ye e be e le ye nnyane kudu moo o bego o ka se e bone e gabotse, gomme e be e bitšwa Naletšana. Go na le dinaledi tše ntši tše o di phadimago leratadimeng bošego tše o ka se tsogilego o kgonne go di bala ka moka. Dinaledi tše ka moka e be e le tše kgolo ebile di phadima go feta Naletšana.

“Ke ka lebaka la eng ke le yo monnyane? Naletšana ya botšiša ka manyami. Ke tlo gola neng? Ke nyaka go **phadima** ke be yo mogolo kudu leratadimeng”.

“Ge nako e fihlile ngwana’ka,” gwa realo Mma Naledi. “Lebelela kua fase o bone ngwana yoo e lego wa gago. Nako ye nngwe le ye nngwe ge ngwana yo a dira ditiro tše botse goba a na le **botho** go motho yo mongwe, o tlo gola wa ba wa **taga** kudu. Ka letšatši le lengwe o tlo ba o mogolo wa taga gomme wa fa seetša se segolo.

“Ke holofela bjalo,” gwa realo Naletšana e lebeletše fase Lefaseng go bona ngwana wa yona.

Naletšana e ile ya lebelela ngwana wa yona ge a thoma go gola. Mathomong e be e le ngwana yo monnyane, ka morago ga fao, a thoma go sepela le go bolela. Naletšana e be e fela pelo e nyaka go bona ditiro tše botse tša mathomo tša ngwana wa yona gore e kgone go gola le go taga kudu.

Naletšana e be e nyaka go ba ye kgolo ya go taga bjalo ka naledi ye kgolokgolo ya go di feta ka moka gore e kgone go bona leratadima. Naledi ye e be e le ye kgolo ya go taga le go feta mmago Naletšana. Seetša sa yona se be se fihla kgole ebile se bonegela mafelong a leswiswi bošego. Se be se bonegela Lefase mosegare le Ngwedi bošego. “Na naledi ye e botse ya go taga ke ya mang? gwa botšiša Naletšana. “E swanetše go ba e le ya motho wa botho, motho wa go makatša yo a kilego a dula Lefaseng,” gwa realo Mma Naledi. Ke ipotšiša gore motho yoo ke mang? Na wena o nagana eng?

TLOTLONTŠU

phadima – selo seo se phadimago kudu ge se lebane le letšatši, lebone goba ngwedi.

botho – motho wa go ba le lerato, wa go ithoba, wa go thuša batho ba bangwe

go taga – go dira seetša se se botse

MOŠUPOLOGO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya *Ditaba tšaka*.

15 mets

KANEVELO YA GO BALELWA GODIMO **Naletšana**

Pele ga go bala

- Na o ikwa bjang ge o dira ditiro tše botse?

Balela kanegelo godimo

- Hlaloša tlotlontšu ye mpsha.

Ka Morago ga go bala

- Ke ka lebaka la eng naledi ye e be e le ye nnyane?
- Na ke eng yeo e ka dirago gore naledi e be ye kgolo ya go taga?

PM
letl. 103

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP **Letšatši la Ngwaga o Moswa**

Botšiša dipotšišo tša matseno

- Na lapa leno le keteka bjang Letšatši la Ngwaga o Moswa?

Bala Mmogo le ahaahle

- Na ngwaga o na le dikgwedi tše kae, dibeke, matšatši a makae?
- Na ngwaga o moswa ke eng?
- Na go direga eng ngwageng o moswa? (morutiši yo moswa, phaphoši ye mpsha, letšatši le lengwe la matswalo)

- Na Letšatši la Ngwaga o Moswa le neng?
- Na ke ka lebaka la eng batho ba thaba ka Letšatši la Ngwaga o Moswa? (ke monyetla wa go dira dilo tše mpsha, tša go fapana, le go ba le mahlogonolo)
- Copola, matlakala a Puku ye Kgolo a gona ka go PMM gore barutwana ba go latele ge o bala.

PK
letl. 41

30 mets

PPM
letl. 132

Letšatši la Ngwaga wo Moswa

Ngwedi o tšea kgwedi e tee fela go dikolaga lefase. Lefase le tšea ngwaga ka moka go dikolaga letšatši. Ngwaga wo moswa o thoma ka di 01 Janaware. Se se bitšwa Letšatši la Ngwaga wo Moswa.

Letšatši la Ngwaga wo Moswa
Matsheke, Kapa...
Gauteng
Natala

DITLHAKA **Modumo: Poeletšo ya gw le sw**

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM
letl. 133

15 mets

PR
letl. 8-13

Letšatši-kgwedi

gw	sw
segwagwa	seswai
legagwa	mogwapa
lewelo	swikiri
seswantšho	mašera
segwaga	leswao
mogwapa	baswa

Digwale o rekile
mašwi, mogwapa le
swikiri lebenkeleng.

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl. 31-37

GO ŠOMA O NNOŠI

- Tsebiša mešongwana ya beke ya Go Šoma o Nnoši.
- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
138-141

30 mets

PR
letl.
24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha A le B

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiša dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re Hi go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Lokiša

- Kgetha mešongwana ye mene ya go fapana go letlakala 5 la beke.

Tsebiša diteišene tša mešongwana

Mošomo wa phaphoši ka moka

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

BOKGABO BJA GO BONWA Thala naledi

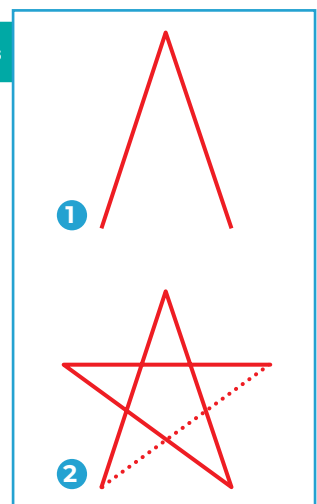
Tsebagatša

- Efa pampiri ya A4 (goba go feta), rula, diphentshele tša go betlwa, dikherayone/dikhokhi.
- Laetša ka moo naledi e thalwago ka gona letlapeng.

Hlama

- Barutwana ba a thala le go khalara/ penta dinaledi tša bona.
- Ripang pampiri le lekeletše dinaledi godimo.

30 mets

LABOBEDI

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Dipotšišo tša dikarabo tša boikgopolelo

Ebang le kahlaahlo ka phaphošing le lebeletše dipotšišo tše.

- Na re ka dira eng gore dinaledi tša rena tša go kgethega di tage di be di gole?
- Na go na le motho yo o mo tsebago wa go ba le botho? Na o dira eng?
- Na ke ditiro dife tše botse tšeo o di diretšego ba lapa leno goba bagwera? Na ba ikwele bjang?
- Na ke ditiro dife tše botse tšeo ba lapa leno ba go diretšego tšona? Na o ikwele bjang?
- Na o kile wa direla phoofolo dilo tše botse? Na o dirile eng?
- Na kanegelo ya *Naletšana* e re ruta eng?

PM
letl. 91
15 mets

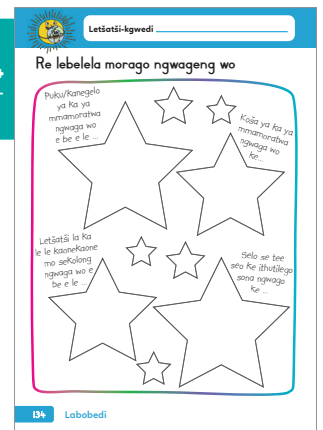
TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

Go gopola tša morago mo ngwagweng

Bala mantšu a go thoma mafoko

- Kgopela baithaopi ba bolele tšeo ba di gopolago.
- Barutwana ba tlatša letlakala la mešongwana**
- Barutwana ba šoma ba nnoši go feleletša mafoko.

PPM
letl. 134
15 mets

DITLHAKA Go bopa mantšu mmogo

Lokiša

- Barutwana ba ripa dikaratana tša ditlhaka tša beke (PMM letlakala 163).
- Laetša dikaratana tša morutiši ka go se kgethe letlapeng.
- Balela lentšu godimo. Botšiša: Na modumo wa mathomo ke ofe? Bjale tlhaka ya mathomo yona ke efe? Bjalobjalo
- Barutwana ba hwetša dikaratana ba di beamaamong a maleba.
- Barutwana ba bangwe ba leka go kopolla lentšu ka dikaratana tša bona.

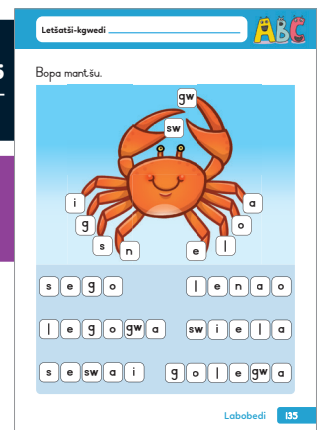
Bopang mantšu mmogo

- Biletša morutwana letlapeng go lentšu le lengwe le le lengwe.

Bea ditlhaka ka go mokotlana go tlo di šomiša gape

PPM
letl. 135
15 mets

PR
letl. 8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl. 31-37

GO BALA MMOGO (1) Naletšana

Bala

- Balela barutwana kanegelo ya *Naletšana*.
- Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 1** letlakaleng le lengwe le le lengwe.

Laetša mantšu a dikaratana: tagile, phadima, ditiro, botho, kgahliša

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 42-45

15 mets

PPM letl. 128-131

Naletšana

Ba bangwe ba dumela gore re na le naledi ye e kgethegilego leratadimeng. Ge o dira mošomo wo mobotse, naledi ya gago e a gola ya phadima le go feta.

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 138-141

30 mets

PR letl. 24-27

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA Sehlopha C le D

Go bala ga mathomo

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR letl. 51-52

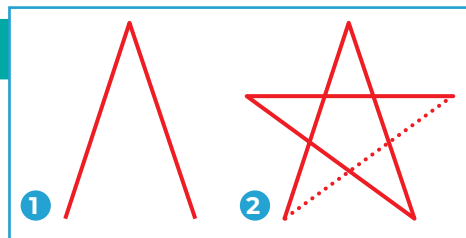
BOKGABO BJA GO BONWA Tšwela pele go thala naledi

Efa barutwana dithalwa tša bona

Barutwana ba tšwela pele go feleletša, le go ripa dinaledi tša bona

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

LABORARO

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

Maikemišetšo a Ngwaga o Moswa

Hlatholla

- Hlatholla gore maikemišetšo a Ngwaga o Moswa ke eng (sephetho sa go tia sa gore o tlo dira se sengwe).
- Botšiša gore ke ka lebaka la eng Ngwaga o Moswa e le nako ye botse ya go ba le maikemišetšo. (Ke nako ya mathomayo a maswa)
- Bolela ka a mangwe a maikemišetšo a mabotse a go tšwela pele go thuša mma; go leka go šoma ka maatla sekolong; go ba le botho le go ba borutho go bana ba bangwe, bjalobjalo.
- Bolela ka go nyaka go dira dilo bokaone le gore lebaka ke eng.

Ahlaahla maikemišetšo

- Barutwana ba ahlaahla maikemišetšo a bona le bagwera.

15 mets

DITLHAKA Modumo: Poeletšo ya kw le rw

Boeletša medumo

- Ka lebelo, laetša dikaratana tša ditlhaka tšeo di šetšego di rutilwego.
- Barutwana ba bitša medumo.

Tsebiša modumo wo moswa

- Theeletša o be o bitše modumo wo moswa.
- Hlokomela molomo wa gago.

Laetša mantšu a go ba le modumo

- Barutwana ba fa mantšu a mangwe a go ba le modumo.

Bala

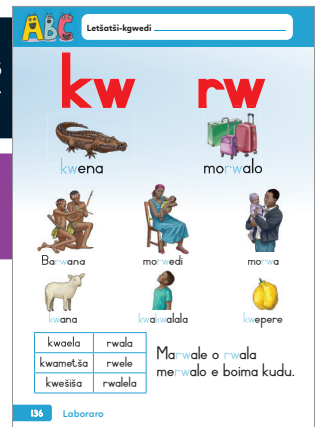
- Balang ditlhaka le mantšu ao a lego ka dipolokong mmogo ka go nanya.
- Bala lefoko.

Latišiša godimo ga tlhaka ka gare ga lefoko

PPM letl. 136

15 mets

PR letl. 8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya lehono.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR letl. 31-37

GO BALA MMOGO (2) Naletšana

Bala

- Bala kanegelo ya Naletšana mmogo le barutwana.
- Botšiša dipotšišo tša Letšatši 2 letlakaleng le lengwe le le lengwe
- Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: tagile, phadima, ditiro, botho, kgahliša

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.

PK letl. 42-45

15 mets

PPM letl. 128-131

GO NGWALA MMOGO

Re dinaletšana

Lokiša letlapa

- Kopollela foreimi ye ya go ngwala letlapeng.

Barutwana ba nagana gore ke ka lebaka la eng ba kgethegile

- Barutwana ba nagana ka:
  - Dilo tšeo ba kgonago go di dira.
  - Dilo tšeo di ba thabišago.
  - Dilo tšeo ba di dirago go thabiša ba bangwe.
  - Batho bao ba ba ratago.

- Ka tsela yeo ba laetšago botho go ba bangwe.
- Ka tsela yeo ba laetšago botho go diphoofolo.
- Dilo tšeo ba di dirago go thuša setšhaba/ sekolo/ malapa a bobona

Šomiša ditšhišinyo tša barutwana go feleletša foreimi ya go ngwala

Balang mantšu le mafoko mmogo

15 mets

PR letl. 38-41

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM letl. 138-141

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Go bala ga mathomo ga Sehlopha E

- Tsebiša kanegelo.
- Bala kanegelo le barutwana. Ema mafelelong a letlakala le lengwe le le lengwe gomme o botšiše dipotšišo.
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

Sehlopha E le A

Go bala ga bobedi ga Sehlopha A

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala ka go šielana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago.
- Go eya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, dinoko le go godiša ga mantšu goba go bala ka thelelo.

30 mets

PR letl. 24-27

E re **Hi** go 060 017 0000 go botšiša dipotšišo ka ga kanegelo ye.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR letl. 51-52

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

Go binela mmino

Tšweleletša bokgoni bja barutwana bja go kgona go itšhikinya ge ba ekwa mmino ka diatla le boitšhikinyo

- Bapala mehuta ya mmino ka selefouno goba CD
- Ka morago ga mohuta o mongwe le o mongwe wa mmino, botšiša barutwana

- gore mmino woo o dirile gore ba ikwe bjang.
- Raloka mmino gape, tlogela barutwana ba bine ka nako e tee le mmino, ka tsela ye nngwe le ye nngwe yeo ba nyakago.
- Leka go ba le mehuta ya go fapana ya mmino, wa setšo, wa sebjalebja, bjalobjalo.

30 mets

LABONE

KOPANO YA MESONG

- Rejisitara, khalentara, tša boso.
- Bapalang papadi, Na medumo e ya swana goba e ya fapana.

15 mets

GO THEELETŠA LE GO BOLELA *Dikošana*

15 mets

Seetša sa naledi, go taga ga naledi
 Seetša sa naledi, go taga ga naledi
 Naledi ya mathomo ke e bona bošego
 Ke duma gore nka
 Ke duma gore ke
 Dire takatso
 Ke lakatsa bošego.

Naledi ya maruberube
 Rubelela tlase
 O yo nwa meetse
 Meetse ga a gona
 A nwelwe ke gauta.
 Gauta ga ke mo rate.
 Ke rata Mashiloane
 Mashiloane wee, bašemane ba kae
 Ba katiša dipere....

DITLHAKA *Go bopa mantšu nnoši*

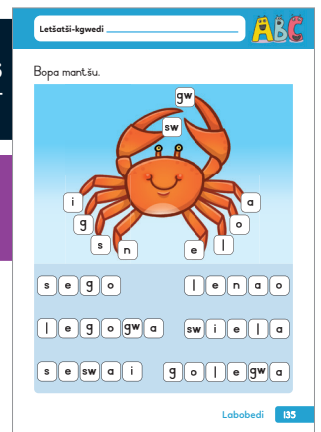
- Go fa maina a ditlhaka ka go šomiša dikaratana**
- Barutwana ba phatlalatša dikaratana tša ditlhaka ditiesekeng.
  - Morutiši o bitša modumo.
  - Barutwana emišetša karatana ya tlhaka yeo e sepelalanago le medumo godimo.

- Go bopa mantšu o Nnoši**
- Ka go šomiša mantšu go tšwa go thutwana ya Labobedi ya go bopa mantšu:
    - Bitša lentšu gomme o thuše barutwana go lemoga le go bala medumo.
    - Barutwana ba bopa mantšu ka dikaratana tša bona.
    - Ba lekole (morutwana o tee o ngwala lentšu letlapeng).
    - Ba kopollela lentšu ka dipukung tša bona.

PPM
letl. 135

15 mets

PR
letl. 8-13

MONGWALO

- Latela keletšo ya dithuto tša mongwalo ka go PR.
- Ruta mokgwa wa go hlama tlhaka ya maabane.
- Barutwana ba ngwalela ka dipukung tša bona.
- Ba hlokomele o ba thuše.

15 mets

PR
letl. 31-37

GO BALA MMOGO (3) *Naletšana*

- Bala**
- Bala kanegelo ya *Naletšana* mmogo le barutwana.
  - Botšiša dipotšišo tša **Letšatši 3** letlakaleng le lengwe le le lengwe
  - Bala kanegelo gape mmogo le barutwana.

Boeletša mantšu a dikaratana: tagile, phadima, ditiro, botho, kgahliša

- Emišetša dikaratana godimo o balele mantšu godimo le barutwana.
- Lebanya dikaratana le mantšu a ka go Puku ye Kgolo.
- Bea dikaratana go Leboto la Mantšu.

PK letl. 42-45

15 mets

PPM
letl. 128-131

GO NGWALA Ke nna naledi

Bala mafoko a maabane a Go Bala Mmogo gape

- Bala dipotšišo le mošongwana wa go ngwala mmogo wa maabane gape.

Go Ngwala o Nnoši

- Barutwana ba ngwala mafoko a mabedi ba hlaloša gore ke ka lebaka la eng e le dinaletšana.

15 mets

PR
letl.
38-41

Ke nna naledi
Ke nna naledi ka gobane:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
138-141

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA Sehlopha B le C

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

30 mets

PR
letl.
24-27

THUTO YA BOITŠHIDULLO Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

30 mets

PR
letl.
51-52

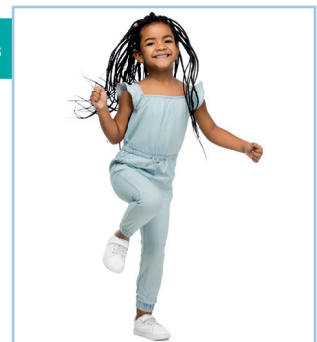
BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA Go bina (e tšwela pele)

Boeletša mošongwana

- Ge go kgonagala, šomiša mmimo wa go fapana.

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

LABOHLANO

KOPANO YA MESONG **Ditaba**

- Efa barutwana hlogo yeo ba ka anegago ditaba ka yona.
- Barutwana ba anega ditaba tša bona ba šomiša mokgwa wa go nagana-ka bobedi-abelana le foreimi ya Ditaba tšaka.

15 mets

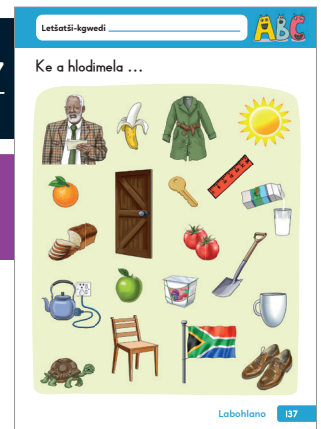
DITLHAKA **Papadi ya go hlolela**

- Ralokang ka bobedi
- Kgetha seswantšho
- Bolela gore seswanšho se thoma ka eng: "Ke hlolela ka leihlwana, selo sa go thoma ka ...."
- Mogwera o mongwe o akanya gore seswantšho ke eng.
- Fanang sebaka le fetole maemo.

PPM
letl. 137

15 mets

PR
letl.
8-13

GO NGWALA **Abelana sengwalwa sa gago**

Barutwana ba aba seo ba se ngwadilego

- Barutwana ba fana sebaka sa go balelana ditaba tša bona.
- Kgopela barutwana ba se bakae gore ba ngwale seo ba se ngwadilego.

15 mets

GO ŠOMA O NNOŠI

- Barutwana ba dira mešomo ye mebedi ka letšatši ka ntle le ge ba dira mošomo wa GBHS.
- Ba gopotše go šoma ka setu ka bonoši.
- Ge barutwana ba iketlile, biletša sehlopha sa mathomo mmetseng go dira mošomo wa GBHS.

PPM
letl.
138-141

GO BALA KA GO HLAHLWA KA SEHLOPHANA

Sehlopha D le E

Go Bala la bobedi

- Ka bobedi, barutwana ba bala matlakala a go fapana.
- Ba theeletše ge ba bala. Rekhota tšeo o di lemogago..
- Go ya ka legato la sehlopha, ela šedi go go sepelelana ga tlhaka le modumo, go ripaganya le go kgomaganya dinoko – go bopa mantšu goba go bala ka thelelo.

30 mets

PR
letl.
24-27

E re **Hi** go
060 017 0000
go botšiša
dipotšišo ka
ga kanegelo ye.

GO LEKOLA LE GO FA DIPOELO

Go lebelela go beke ya go feta

- Na o ipshinne ka eng dibekeng tša mathomo sekolong?
- Ke eng seo o sa ipshinago ka sona?

Lekola mošomo wa barutwana wa Go Šoma o Nnoši

- Efa dipoelo o boeletše go ba ruta ge go nyakega.

15 mets

THUTO YA BOITŠHIDULLO

Diteišene tša mešongwana

Itokiše

Diteišene tša mešongwana

- Hlokomela barutwana o ba eletše.

Khutšang

Ya ditšhupadipaka ya go kaonafatša, thutwana ye e engwe legato ke thutwana ya Go Bala ka Go Hlahlwa ka Sehlophana, mola barutwana ba šoma mešongwana matlakaleng a mešongwana a DBE.

30 mets

PR
letl.
51-52

TSHEKATSHEKO YA MORUTIŠI YA BEKE KA BEKE

Bekeng ye ke:

- **tšere di PMM** gomme ka ba ka fa ditshwayotshwayo ka go mešomo ya Go Ngwala.
- **lekotše le go lokiša matlakala a mangwe a PMM** le go lemoga moo barutwana ba bangwe ba nago le ditlhotlo le bao ba nyakago thušo kudu.
- **lebeletše kakaretšo ya beke** le go lemoga thuto yeo ke paletšwego ke go e fetša.
- **lahletše mahlo go puku** ya ka ya dinoutse ka ba ka šetša barutwana bao ba hlokago thušo ya tlaleletšo ya ka o tee ka o tee goba go bala ba nnoši bekeng ye e tlogo.

Ke beetše nako bekeng ye e tlogo:

- **go fa barutwana dithutwana tša tlaleletšo**, goba go ba fa dipoelo tšeo di hlokegago.
- go ruta morutwana a nnoši, mohlala, ge phapoši e le gare e dira mešomo e mengwe goba mesong.

Ke lebeletše pele bekeng yeo e tlogo go netefatša gore ke itokišitše ebile ke na le tšohle tšeo ke di hlokago go thoma beke.

Tiišetšo le Poeletšo

Ye ke beke ya poeletšo ka fao ga go na lenaneo leo le latelwago la ka mehla. O tla hwetša mehlala ya mešongwana ya poeletšo yeo e ka dirwago nako e nngwe le e nngwe bekeng.

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

- Ela šedi letšatši la go kgethega goba la maikhutšo leo barutwana ba le ratago. Lona e ka ba letšatši la sedumedi bjalo ka Keresemose/Letšatši la Matswalo a Morena, Hannukah goba Eid, letšatši la go kgethega bjalo ka Letšatši la Mandela, letšatši la go kgethega la sekolo bjalo ka letšatši la mafelelo la sekolo ngwageng. Anega kanegelo yeo e sepelelanago le letšatši leo o le kgethilego.
- Laela barutwana gore ba kgethe kanegelo yeo ba ka ratago o ba balela yona gape. Ge o fetša, kgopela morutwana o tee goba ba babedi gore ba anege kanegelo.
- Ka Bobedi: botša mogwera wa gago ka kanegelo yeo o e ratago.
- Diragatša merumokwano goba direto o nnoši goba ka dihlophana.

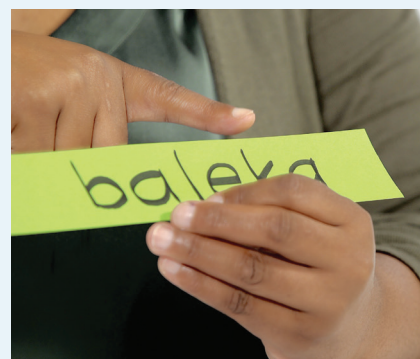
GO BALA MMOGO

- Bala kanegelo gape ka go Puku ye Kgolo yeo barutwana ba e ratilego kudu kotareng ye.
- Bala dikanegelo o sa lebelele tšeo di go thušago.
- Fetoša maemo le barutwana bao e ka bago 'barutiši' go dikanegelo tša go fapana.
- Balang dikanegelo tša mathomong a ngwaga gape. Barutwana bao ba sa itshephego gakaalo ba ka thabela go ba 'morutiši go dikanegelo tša go balwa mo ngwageng ka moka.

DITLHAKA

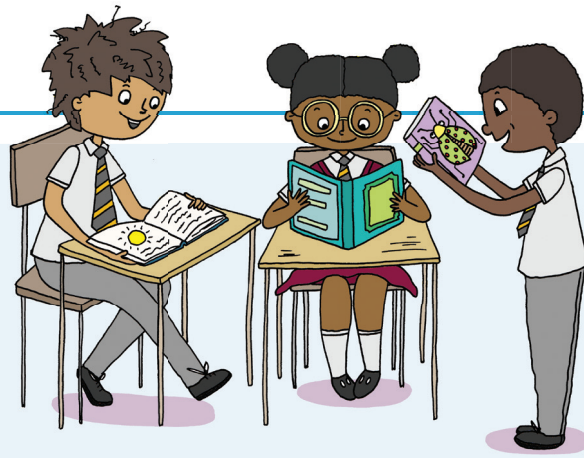
- Boeletša mešongwana ya go bopa mantšu.
- Ralokang papadi ya Labohlano ya ditlhaka gape.
- Dihlopha di dira mešongwana ya go hlaola mantšu a dikaratana; ba hwetša mantšu a mahlano a go thoma ka tlhaka /m/ bjalobjalo.
- Netefatša gore matlakala ka moka a mešongwana ya go šoma o nnoši a tladitšwe ka gare ga diPMM. Lebelela gore e tladitšwe gabotse.
- Mešongwana ya ditlhaka ya ka go puku ya mešomo ya DBE.

GO NGWALA

- Efa barutwana matlakala a go ba le methaladi gore ba ngwale kanegelo yeo ba e ratago. E ka ba kanegelo ya ka go Puku ye Kgolo, goba kanegelo ya bona.
- Botša barutwana gore ba ithute go bitša mantšu ao ba sa a tsebego goba go šomiša mantšu ao a lego Lebotong la Mantšu.

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP

- Barutwana ba ka feleletša matlakala a mangwe le a mangwe ao a sa fetšwago ka go puku ya mešomo ya DBE. Matlakala a a latelago ka gare ga DBE a lebane thwii le dikgwegwe tšeo di akareditšwego mo kotareng. Mešongwana ye mengwe ga se ya phentshele le pampiri feela e akaretša go thala, go diragatša, le go ahlaahla.
  - Magae: Mošongwana 49-52, Puku ya mešomo ya DBE matl 34 – 41
  - Mmepe wa seswantšho: Mošongwana 53-55, Puku ya mešomo ya DBE matl 42 – 47
  - Meetse: Mošongwana 57-60, Puku ya mešomo ya DBE matl 50 – 57
  - Leratadima Bošego: Mošongwana 61-63, Puku ya mešomo ya DBE matl 58 – 63

BOKGABO BJA GO BONA

- Dumelela barutwana go kgetha gore ba nyaka go thala eng.
- Laela barutwana gore ba laetše sehlopha goba phaphoši mošongwana wa bona ba be ba hlaloše seo ba kgethilego go se thala.

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA

- Boeletša direto le dikošana tšeo di lego go Beke 1-9. Dihlopha di kgetha e tee tša ithuta tša ba tša diragatša.

THUTO YA BOITŠHIDULLO

- Ralokang dipapadi tša setšo tša Letšatši la Bohwa.
- Ebang le letšatši la dipapadi moo dihlopha di phadišanago. Dirang mešongwana ya mo kotareng.

TEKOLO

LENANEO LA TEKOLO LA KOTARA 4

- Mešongwana yeo e akantšwego ya go ngwalwa ya tekolo ya semmušo e ka go Puku ya Mešongwana ya Morutwana, gomme bontši bja yona e tloga go beke ya 6 - 8.
- Mešongwana ya bomolomo ya semmušo e ka go Pukutlhahlo ya Morutiši, gomme bontši bja yona e tloga go beke ya 6 - 8.
- Tekolo yeo e sego ya semmušo ya ka moo morutwana a šomago ka gona e dirwa kotara ka moka.
- Go bobedi bja tekolo ya semmušo le yeo e sego ya semmušo, go hlakanywa meputso ya mafelelo.
- Tshepetšo ya tekolo, kheraetheria ya go swaya, le letlakala la go swaya tekolo ya semmušo di ka go Pukutlhahlo ya Morutiši.
- Mananeotekolo a tekolo yeo e tšwelago pele ya beke ka beke le ya semmušo di ka go Pukutlhahlo ye ya Morutiši.
- Dikholomo di nomorilwe go laetša palo ya dibeke kotareng ge maikemišetšo a beke a fihleletšwe.

LENANEO LA TEKOLO LA KOTARA 4				
Beke 2	Mošupologo & Labobedi	Bokgabo bja Go Bonwa Tekolo 1: Go dira ntlwana ya go ralokela	Go Itlwaetša	PM letl.21 & 23
Beke 3	Labobedi	Go Theeletša le Go Bolela Tekolo 1:		PM letl.34
Beke 4	Mošupologo & Labobedi	Bokgabo bja Go Diragatša Tekolo 1: Dithai tša go diragatša	Go Itlwaetša	PM letl.45 & 47
Beke 5	Labobedi	TT/BLTP Tekolo1: Ka fao diphoofolo di šomišago meetse ka gona	PM letl.126	PM letl.58
	Laboraro & Labone	Bokgabo bja Go Diragatša Tekolo 2: Mmino/koša ya setšo	Go Itlwaetša	PM letl.61 & 63
Beke 6	Mošupologo & Labobedi	Bokgabo bja Go Bonwa Tekolo 2: Go ithala seswantšho o le ka meetseng	Go Itlwaetša	PM letl. 69 & 71
	Mošupologo & Labohlano	Thuto ya Boitšhidullo Tekolo 1: Go dira ditlhaka tša alefabeto	Go Itlwaetša	PM letl.69 & 77
	Labobedi	Go Theeletša le Go Bolela Tekolo 2	PM letl.127	PM letl.70
Beke 7	Laboraro & Labone	TT/BLTP Tekolo 2: Phousetara ya mosegare le bošego	PMM letl.157 & 159	PM letl.85 & 87
	Labone	Mongwalo Tekolo 1: Lengwalo la Semmušo	Puku ya Go Ngwalela	PM letl.86
	Labone	Go Ngwala Tekolo 1: Bošego le mosegare	Puku ya Go Ngwalela	PM letl.87
Beke 8	Mošupologo – Labohlano	Go Bala Tekolo 1: Go bala lefoko leo le bonwego	PMM letl.157 & 159	93
	Laboraro & Labone	Go Ngwala Tekolo2: Ditaba tšaka	Puku ya Go Ngwalela	PM letl.97 & 99
	Labone	Ditlhaka Tekolo 1: Medumo le ditlhaka	PM letl.130	PM letl.98
	Labone	Go Bala Tekolo 2: Kwešišo	PM letl.131	PM letl.98
	Labone & Labohlano	Thuto ya Boitšhidullo Tekolo 2: Letšatši la Dipapadi	Go itlwaetša	PM letl.99
	Labohlano	Ditlhaka Tekolo 2: Piletšo	Puku ya Go Ngwalela	PM letl.100

* Letlakala la go fothokhophega la Tekolo ye le ka mafelelong a puku.

Tšea dipuku tša barutwana o di swaye beke ye nngwe le ye nngwe. Lemoga barutwana bao ba kgonago gomme o ba hlokomele ka o tee ka o tee go ya ka ditlhoko tša bona.

Šomiša khouto ya QR ye go taonelouta matlakala a meputso a mešongwana ya tekolo.

Letlakala la meputso la Funda Wandu

TEKOLO YA LITHERESI YA KOTARA 4 (e sepelelana le letlakala la meputso)**GO THEELETŠA LE GO BOLELA 1**
Tekolo ya Semmušo (meputso 5)

Bomolomo: Kwešišo ya go Theeletša
Beke 3, Labobedi

PM letl. 34

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Kwešiša hlogo le go hlaloša leeto ka tsela ya maleba.
- Hlaloša leeto ka mokgwa wa go kwešišega o šomiša mantšu a go kgahliša.
- Hlaloša leeto ka tatelano ya maleba.
- Go kgona leleme: sebopego sa maleba, tlotlontšu ya go naba.
- Go kgona go bolela: Godimo goba fase, go bitša mantšu, lebelo, thelelo.

GO THEELETŠA LE GO BOLELA 2
Tekolo ya Semmušo (meputso 5)

Ngwadilwe: Kwešišo ka go Theeletša
Beke 6 Mošupologo: Araba dipotsišo tše di ngwadilwego

PM letl. 70 & 127

Tlhahlo ya meputso:

Potšišo 1	Potšišo 2	Potšišo 3	Potšišo 4	Potšišo 5
letamo (1)	kgakgelwa (1)	kota ya legong (1)	kitimile go nyaka thušo (1)	o hlakodišitšwe (1)

GO THEELETŠA LE GO BOLELA 3
Tekolo yeo e sego ya Semmušo (meputso 5)

Temogo ya ka phaphošing: Go Theeletša le Go Bolela le dithutwana tše dingwe tša bomolomo, Beke 1–9

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Theeletša ba bangwe ntle le go ba tsena ganong.
- Latela ditaelo le ditsebišo.
- Tsenela merumokwano, direto le dikošana.
- Tšea karolo go ahlaahla ka phaphošing.
- Tšea karolo go ahlaahleng ka bobedi.

TEKOLO

Ditlhaka 1**Tekolo ya Semmušo (meputso 5)**

Ngwadilwe: Feleletša mantšu (ka ditumammogo tše pedi tšeo di rutilwego)
Beke 8, Labone

PM letl. 98 & 130

Tlhahlo ya meputso: 1 moputso go karabo ye e nepagetšego

Karabo 1	Karabo 2	Karabo 3	Karabo 4	Karabo 5
gw	ny	sw	hw	tš

DITLHAKA 2**Tekolo ya Semmušo (meputso 5)**

Ngwadilwe: Piletšo
Beke 8, Labone

PM letl. 100

Tlhahlo ya meputso: 1 moputso go mantšu ao a sa nepagalago ka go fel

DITLHAKA 3**Tekolo ya Semmušo (meputso 5)**

PPM: Mešongwana ya go bopa mantšu, diteko tša piletšo, mešongwana Beke 1-9

Tlhahlo ya meputso:

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Lemoga medumotlhaka yeo e rutilwego.
- Ripaganya mantšu go bopa medumo
- Bopa medumo go bopa mantšu.
- Feleletša mešongwana ya go šoma o Nnoši ya go bopa mantšu
- Feleletša mešongwana ya go šoma o Nnoši ya Ditlhaka

GO BALA LE KWEŠIŠO 1**Tekolo ya Semmušo (meputso 5)**

Ka Bonoši: Go Balela Godimo o Nnoši
Beke 8, Mošupologo–Labohlano

PM letl. 93 & 128-129

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Bala ka lebelo la go amogelega
- Lemoga mantšu a go bonwa ka pela ao a rutilwego
- Bolela mantšu a go se tsebege.
- Lemoga maswaodikga (o laetša go bala ka kwešišo)
- Bala ka tlhagišo le thelelo.

GO BALA LE KWEŠIŠO 2**Tekolo ya Semmušo (meputso 10)**

Ngwadilwe: Sengwalwa sa go balwa ka kwešišo
Beke 8, Labone

PM letl. 98 & 131

Tlhahlo ya meputso:

O se ke wa letela mafoko a go felelela, swaya o hlokometše tlhalošo go feta mopeleto

- Potšišo 1: ka gobane ga go na moya (1) goba meetse (1) goba dijo (1)
- Potšišo 2: ditsepu (1) le ngwedi (1)
- Potšišo 3: ka sephatšamarung (1)
- Potšišo 4: talalerata (1)
- Potšišo 5: amogela dikarabo tša maleba, mohlala, ngwedi ke o monnyane (1), ga go diphedi (1), ga go meetse goba moya (1)

GO BALA LE KWEŠIŠO 3**Tekolo yeo e sego ya Semmušo (meputso 5)**

Temogo ya phaphoši/sehlopha go mešongwana ya Go Bala Mmogo le GBHS Beke 1-7 & 9

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Tšea karolo go dithutwana tša Go Bala Mmogo.
- Tšea karolo go dithutwana tša GBHS.
- Bala le mogwera ka nako ya GBHS.
- Lemoga mantšu a mantši a go bonwa ka pela
- Laetša kwešišo ya dingwalwa.

TEKOLO

MONGWALO 1**Tekolo ya Semmušo (meputso 5)**

Mongwalo: Kopolla paterone le lefoko
Beke 7, Labone

PM letl. 86

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Go ngwala ditlhaka go nepagetše ka go se kgaotše
- Go ngwala ditlhaka mothalading gabotse ka go se kgaotše
- Go šia dikgoba mantšung le gare ga ditlhaka ka go se kgaotše
- Ngwala o sekamela ka felo gotee
- Lemoga ditlhaka tše kaone ka tshwanelo

MONGWALO 2**Tekolo yeo e tšwelago pele (meputso 5)**

PPM: Mošomo le mešongwana ye mengwe ya go ngwalwa Beke 1-9

Tlhahlo ya meputso:

Mongwalo ga o amogelego	Mongwalo o amogelegile nyana	Mongwaloe gantši o amogelegile	Mongwalo o amogelegile ka mehla	Mongwalo ka mehla ke wa maemo a godimo
1	2	3	4	5

GO NGWALA 1**Tekolo ya Semmušo (meputso 5)**

Go Ngwala: Ngwala mmepe wa kanegelo)
Beke 7, Labone

PM letl. 87

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Ngwala mafoko a mabedi
- Bontšha maikutlo go kgwekgwe o fetiša se se ahlaahlilwego ka phaphošing
- Beakanya tshedimošo gabotse
- Maswaodikga: dikhutlo le difegelwana di šomišwa gabotse
- Piletšo: Laetša bokgoni bja ditlhaka le mantšu a go bonwa

GO NGWALA 2**Tekolo ya Semmušo (meputso 5)**

Go Ngwala: Ngwala mafoko
Beke 8, Laboraro & Labone

PM letl. 97 & 99

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Ngwala mafoko a mararo
- Maswaodikga; ditlhakakgolo le meputso di šomišitšwe gabotse
- Thutapolelo: peakanyo ya mantšu, tirišo ya nako yeo e fetilego, motho wa pele, maina le mašala a šomišwa gabotse
- Piletšo: Laetša bokgoni bja ditlhaka le mantšu a go bonwa

GO NGWALA 3**Tekolo yeo e tšwelago pele (meputso 5)**

Temogo ya ka phaphošing: Mešongwana ya go Ngwala o Nnoši
Bekes 1-7, Mošupologo – Labohlano

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

Ga se nke a abela go dithutwana tša Go Ngwala Mmogo	Go abela go dithutwana tša Go Ngwala Mmogo ka sewelo	Go abela go dithutwana tša Go Ngwala Mmogo ka dinako tše dingwe	Go abela go dithutwana tša Go Ngwala Mmogo gantši	Go abela go dithuto tša Go Ngwala Mmogo ka mehla
1	2	3	4	5

TEKOLO

TEKOLO YA MABOKGONI A BOPHELO, KOTARA 4 (e sepelelana le letlakala la meputso)

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP 1 Tekolo ya Semmušo (meputso 10)

Ngwadilwe: Tlatša tafola
Beke 5, Labobedi

PM letl. 58 & 126

Tlhahlo ya meputso:

	nwa	hlapa	fofa	hema	nyaka dijo
pitsi	✓				
thutlwa	✓				
tlou	✓	✓	✗		
kubu	✓	✗	✓		
hlapi	✗	✗		✓	✓
kokolohute	✗	✗			✓
kwena	✗				✓

Moputso o 1 go karabo ye nngwe le ye nngwe yeo e nepagetšego (swaya ka botalamorogo)
Moputso o 0 go karabo yeo e sa kwagalego (swaya sefapano se se hubedu). Tše ga se tša fošagala efela ga di na meputso.

-½ ya meputso go poloko yeo e swailwego ka phošo (tše di sa swaiwago)

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP 2 Tekolo ya Semmušo (meputso 20)

Ngwadilwe: Dira phousetara ka thutwana ya Bokgabo bja Go Bonwa
Beke 6, Labobedi

PM letl. 85 & 87, PMM letl 157 & 159

Tlhahlo ya meputso:

	2	3	4	5
Kwešišo ya dikgopolo	O palelwa ke go bontšha mosegare le bošego gabotse	O bontšhitše leswiswi le seetša, efela ga se a bontšha leinatšhupo	O bontšhitše leswiswi le seetša, le dihlogo gabotse	O bontšhitše leswiswi le seetša gabotse, dihlogo di beilwe gabotse
Diswantšho	O šomišitše diripša tše 2-3	O šomišitše diripša tše dingwe	O šomišitše diripša ka moka	O šomišitše diripša ka moka le diswantšho tše dingwe (tša go thalwa)
Go hlopha	O hlophile tše 2 gabotse	O hlophile tše ntši gabotse	O di hlophile ka moka gabotse	O di hlophile ka moka gabotse ka bothakga
Mainatšhupo	O bontšhitše mainatšhupo a 1-2	Diswantšho tše dingwe di na le mainatšhupo ao a nepagetšego	Diswantšho di nyakile go bewa mainatšhupo ka moka gabotse	Diswantšho ka moka moka di beilwe mainatšhupo gabotse

TSEBO YA GO THOMA LE BLTP 3**Tekolo yeo e sego ya Semmušo (meputso 10)**

Tšea karolo go Ditaba, Morutiši le go ahlaahla ka phaphošing
Bekes 1–9, Mošupologo – Labohlano

Tlhahlo ya meputso:

	2	3	4	5
O theeletša ba bangwe	Ga a kgone go theeletša go feta metsotswana ge ba bangwe ba bolela	O theeletša ba bangwe a fela a ba tsena ganong	O theeletša ba bangwe o ba tsena ganong gannyane	O theeletša ba bangwe ka ntle le go ba tsena ganong
Fetola ka mokgwa wa maleba	Ga a ke a bontšha go fetola goba diphetolo ka sewelo ka mokgwa wo e sego wa maleba	Ka dinako o fetola go tše dingwe ka mokgwa wa maleba; diphetolo tše dingwe ga se tša maleba	Gantši o fetola go tše dingwe ka maleba ka polelo ya mmele le dinako tše dingwe ka mantšu	O phela a fetola ka mokgwa wa maleba le kwelobohloko bjalo ka boemo polelong ya gagwe ya mmele le mantšu

TEKOLO

BOKGABO BJA GO BONWA 1

Tekolo ya Semmušo (meputso 5)

Dihlopha di dira dintlwana tša go bapalela
Beke 2, Mošupologo le Labobedi

PM letl. 21 & 23

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- O bopile ntlo ya mohuta wo mongwe
- Moakanyetšo ke wa a go ikgopolela/ o bontšha bokgoni bja go hlama
- Didirišwa tšeo di šomišitšwego ke tša maleba
- E kgwahlile le go dirwa ka tlhokomelo

BOKGABO BJA GO BONWA 2

Tekolo ya Semmušo (meputso 5)

Thala seswantšho sa gago o le ka meetseng)
Beke 6, Mošupologo le Labobedi

PM letl. 69 & 71

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- O thala sebopego (sa gagwe) sa go lemogega le dintlha (meriri, mahlo, menwana, bj.bj.)
- O swaragana le sebopego sa go elelwa ditiragatšo tše dingwe ka meetseng (go rutha, go tlekoša, go thea dihlapa)
- Tšhomišo ye botse ya mmala
- Taolo ye botse ya phentshele le dikherayone (methalo, kgatelelo ya go se kgaotše ya go khalara)
- O hlola moakanyetšo a šomiša sekgoba ka moka

BOKGABO BJA GO BONWA 3

Tekolo yeo e sego ya Semmušo (meputso 5)

Bekes 1-7, Temogo ka phaphošing

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- O thala dibopego tšeo di lemogegago di na le dintlha ka botlalo (moriri, mahlo, bjalobjalo)
- O latela ditaelo
- O feleletša mošomo ka tlhokomelo
- O bontšha taolo ye botse ya sekero, pente le sekgomaretši
- O a hlwekiša ge a feditše
- O tšweletša dikgopolo tša gagwe

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA 1
Tekolo ya Semmušo (meputso 5)

Šomiša modumo goba mosepelo go bontšha dithai
 Beke 4, Labone

PM letl. 45 & 47

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Diphoofole tša go makatša di tšweletšwa ka medumo, mantšu le/goba mosepelo.
- Tshwantšho ya boikgopolelo.
- Tshwantšho ya go bonagala ya go tšweletša phoofole yeo e nepilwego.
- Bobedi bo šoma gabotse mmogo.

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA 2
Tekolo ya Semmušo (meputso 5)

Dihlopha di bontšha mmimo goba dikoša tša setšo tša Afrika-Borwa
 Beke 5, Labone

PM letl. 61 & 63

Tlhahlo ya meputso:

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Sehlopha se be se tloga se ikemišeditše; go molaleng gore se itlwaeditše
- Sehlopha se opetše ka botee, molodi wa mantšu o a tswalana ebile o kwagala gabotse
- Mosepelo wa mmele o lebane le koša
- Kgetho ya koša ya maleba ya sehlopha

BOKGABO BJA GO DIRAGATŠA 3
Tekolo yeo e sego ya Semmušo (meputso 5)

Bekes 1-7; Temogo ka phaphošing

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Tšea karolo ka phišegelo le mahlahla go mešongwana ya A
- Bontšha bokgoni bja bokgabo bja go dirwa (mosepelo, lentšu)
- Bontšha bokgoni bja go hlama (diragatša, tlhalošo)
- Boitshopho bja polelo ya mmele (kgokagano ya mahlo, seemo)

DITEKOLO

THUTO YA BOITŠHIDULLO 1
Tekolo ya Semmušo (meputso 5)

Bopa ditlhaka ka mebele ya bona
 Beke 6, Mošupologo PM letl. 69 & 77

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Barutwana ba šoma mmogo go bopa ditlhaka
- Tlwaetšo ya sekgoba: barutwana ba kgona go hlama ditlhaka tša go lemogega
- Mahlakore: Go šomiša mahlakore ka moka a mmele
- Tšeo di sepelago: Barutwana ba sepela ka tsela yeo e laolwago.
- Go lekanyetša gabotse ebile go bohlatse bja go tia

THUTO YA BOITŠHIDULLO 2
Tekolo ya Semmušo (meputso 5)

Tekolo ya Semmušo (meputso 10)
 Letšatši la dipapadi
 Beke 8, Labone & Labohlano PM letl. 99

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- Go itekanela ka kakaretšo le maatla di a bontšhwa.
- Kgato/lebelo di amogelelegile.
- Tswalano le bokgoni bja go sepela ka go bonwa di a bonala.
- O bontšha go tšea karolo le bokgoni bja go šoma ka sehlopha.
- O diragaditše mosepelo wa dilo tša go sepela (sepela/kitima le go fetoga) bjalo ka ge di nyakega dipapading.

THUTO YA BOITŠHIDULLO 3
Tekolo yeo e tšwelago pele (meputso 5)

Beke 1–7, Mošupologo go fihla Labohlano: Temogo ya ka phaphošing

Tlhahlo ya meputso: Fihlelela ...

1 Kheraetheria	2 Kheraetheria	3 Kheraetheria	4 Kheraetheria	5 Kheraetheria
1	2	3	4	5

Kheraetheria

- O tšea karolo ka mafolofolo
- O bontšha temogo ye botse ya sehlopha
- O laetša tswalano, temogo ya bokgoni bja go sepela, go lekanyetša, go kgona
- O laetša koketšo ya tšweletšo ya bokgoni ka dipapading le meraloko
- Kakaretšo ya go lekanela le maatla

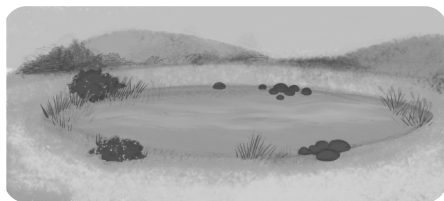
Ka fao diphoofolo di šomišago meetse

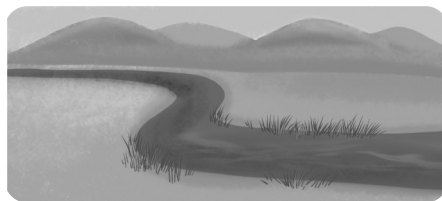
Swaya go bontšha mokgwa woo phoofolo ye nngwe le ye nngwe e šomišago meetse ka gona.

	Go nwa	Go hlapa	Go fola	Go hema	Go humana dijo
					
					
					
					
					
					
					

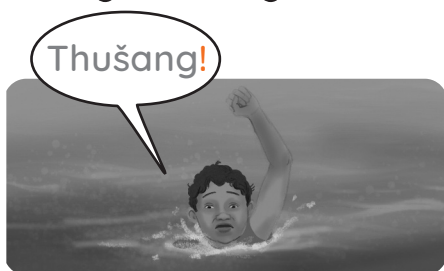
Swaya dikarabo tša maleba.

1 Na bašemane ba ile go thea dihlapa kae?

2 Na go diragetše eng sa go latela?

3 Na Matome o ile a dira eng pele?

4 Na Matome o dirile eng sa bobedi?

5 Na kanegelo e fedile bjang?

Bala mafoko.

1

Mokgekolo a re, “Ga ke rate go dula ka gare ga seeta se”.

2

Tate a tla le dikota, dipikiri le thapo tša go aga ntlo ya mohlare.

3

Ge re fihla lešokeng la diphoofolo re bone dikgabo pele.

4

Ke nna kubu. Ke rata go dula ka meetseng letšatši ka moka.

5

Kwena ya swara Mumusa ka pogo. Ya mo gogela ka meetseng. Kwena ya goga, ya goga. Mumusa le diphoofolo le bona ba goga, ba goga.

6

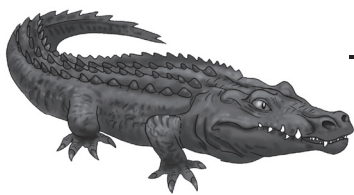
Lesiba le Matome ba ile go thea dihlapu letamong. Ba be ba nyaka go swara hlapu ye kgolo.

7

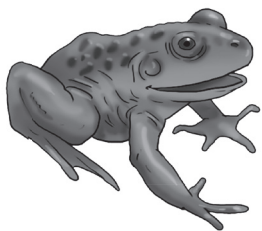
Ka letšatši le lengwe moroki o ile a roka jase ye botse ya go phadima ya silibera, a rokela monna yo motelele yo mosesane.

Tlatša ka ditlhaka tšeo di tlogetšwego.

 k w ena

.....

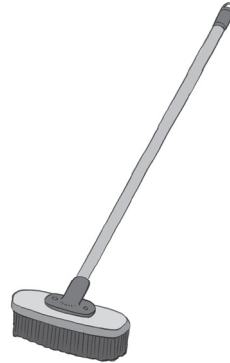
se ____ agwa

.....

se ____ ane

.....

le ____ ielo

.....

le ____ ana

.....

pi ____ a

.....

Bala matl 112–115 gape. Araba dipotšišo.

1 Ke ka lebaka la eng go se na le diphoofolo kua ngweding? _____

_____

2 Bolela dilo tše pedi tšeo banna ba di tlogetšego ngweding. _____

_____

3 Na ba ile ka eng kua ngweding?

_____

_____

4 Na mmala wa lefase ke o mobjang ge o lebelela go tšwa ngweding?

_____

5 Na lefase le fapana bjang le ngwedi?

_____

_____